

Tükörterem

A tükör nem ellenség (ahogy a mérleg sem). A tükör egy hűséges barát, mely milliméterre pontosan visszaadja, visszamondja, amik vagyunk. Ha nem nézek tükörbe, akkor talán nem is látom, hogy min kellene változtatnom. A saját arcomat sem látom tükör nélkül: tekintetemet, mimikámat, egyéb gesztusaimat, melyek cáfolhatatlanul beszélnek arról, hogy ott belül mi zajlik. Nagy bátorság kell hozzá, de ez egyben összetörhetetlen stabilitás is valaki számára, ha tükörbe mer nézni, s kimondani, hogy „ez vagyok, de így vagyok szeretve”. Isten így szeret, ahogy vagyok. Sőt annyira szeret, hogy nem akarja, hogy megmaradjak abban, amiben nem kellene megmaradnom. Tehát szeret és kiszzereti belőlem a fejlődést. Ennek a fejlődésnek az érdekében adta Avilai Terézt is, aki a Belső Várkastély első lakásában erről a csodálatos tükrőről, az önismeretről és az alázatról beszél. Ha bele merünk nézni önismeretünk tükrébe, s erre egy nagy igent mondunk, akkor egy olyan alapját tesszük le lelkiéleti épületünknek, hogy azt a legnagyobb viharok sem fogják kimozdítani a helyéről.

Sohase féljünk a tükrőtől, akkor sem, ha ezt Isten vagy egy embertársunk mutatja felénk. Akárkiben vagy akármiben látjuk visszatükröződni saját magunkat, akárki vagy akármi által kerülünk bele egy isteni tükörterembe, ahol nincs menekvés önmagunk látványa elől, ez csak egyet jelent: igent mondok arra a valakire, akire Isten már az idők kezdetén igent mondott, akire ezt mondta: „Jó, hogy vagy, szép vagy és tökéletes az én szememben”.

TANÍTÁS

„NEM TÖRÖM MAGAM NAGY DOLGOK UTÁN”

Elmélkedés önismeretről, alázatról és bizalomról a 130. zsoltárral

P. Bakos Rafael OCD – Keszthely

A 130. zsoltár már terjedelmében is alázatos: mindössze három versből áll. A zsoltáros – nem szaporítván a szót (vö. Mt 6,7) – elegendőnek látta ebben a pár sorban összefoglalni imáját.

Sokak kedvelt zsoltára ez. Előszeretettel imádkozták a Jeruzsálembé zarándokló zsidók is, miközben a tengerszint fölé majd 800 m-rel magasodó fővárosba igyekeztek, főként, ha a jerikói síkság felől indultak, amely jóval a tengerszint alatt fekszik. A zarándokok e zsoltárt imádkozva tudatosították magukban, hogy a jeruzsálemi Templom felé vezető út során ugyan egyre magasabbra kell jutniuk, az Istennel való találkozásra való előkészület azonban egy belső lelki út bejárásával is együtt jár: ez viszont egyre mélyebbre vezet az alázat ösvényein. Aki ugyanis Isten felé törekszik, annak egyre inkább fel kell vállalnia a maga kicsiségét: „Minél nagyobb vagy, annál inkább alázkodjál meg mindenben, akkor kegyet találsz Istennél, mert egyedül Istennek nagy a hatalma és őt dicsérik az alázatosak.” (Sir 20-21)

Ez a zsoltár egy alázatos ember imája. A zsoltáros nem fél őszintén önmagába tekinteni, sőt még vallani is arról, amit önmagában lát. De nem áll meg itt, hiszen ha önmaga korlátainál megragadna, csak nyomorúságán siránkozhatna; hanem önmagával együtt – úgy, ahogy van – teljes lényével Istenhez felé fordul. Szavaiból hálát érezni, bár látszólag egyetlen köszönő szót sem mond. A köszönetét egész lényével fejezi ki: avval, hogy teljes bizalommal van Isten felé, illetve hogy másokat is bizalomra hív, a körülötte lévőket is bevonva imájába.

A zsoltár három verse három részre tagolja az imát. Az első versben négy tagadással indít a zsoltáros, s ezáltal érteti meg, hogy az alázattal és bizalommal együtt járó lelki béke miért is lehet az ő osztályrésze:

*Uram, szívemben nincs nagyravágyás,
szememben sincs kérdés.*

*Nem töröm magam nagy dolgok után,
sem erőmet meghaladó feltűnő csodák után.*

A zsoltáros először önmagába néz: lényének forrásába tekint (vö. Péld 4,23), a szívébe, ahonnan a vágyak, a szándékok, az elhatározások és az emberben ható szenvedélyek kiindulnak, s ahonnan az imádság ered – már ha igazi Istenhez fordulásról van szó, s nem csak szájjal végzett külső rituáléről. A zsoltár imádkozója megvallja, hogy szívében nincsenek olyan vágyak, indulatok, törekvések, melyek arra ösztökélnék, hogy többnek akarjon látszani, mint aki. Minden valószínűséggel tudatában van, hogy a megkísértés nem elsősorban kívülről éri az embert – a külső alkalom csak felszínre hozza, ami belül lakozik –, csak felszínre jut a szemek kívánságában, valamint az élet kevélységében (vö. I Jn 2,16) vagyis a

magatartás külső megnyilatkozásaiban. A szív dönt ugyanis az Istennel való kapcsolatra történő megnyílásról vagy annak elutasításáról, vagyis a hit elfogadásáról, mert a szív a gondolatok és elhatározások tárháza. Az ember a szívével hisz és a szájával vallja meg a hitét (vö. Róm 10,10). A zsoltáros szíve viszont, úgy tűnik, a helyén van: tudatában van – valószínűleg tapasztalatból –, hogy a gögös szív osztályrésze előbb vagy utóbb a megtörettetés (vö. Péld 18,12), s hogy a saját belátására való támaszkodás helyett többet ér, ha teljes szívvél az Úrban bízunk (vö. Péld 3,5).

A szív után a zsoltáros figyelme a szemekre irányul. Sejtje, hogy a szemeken keresztül számtalan olyan külső hatás érheti, amely újabbnál újabb lehetőségekkel és hiú ígéretekkel hitegethetnék, hogy miként érezhetné-láthatná magát erősebbnek, nagyobbak vagy feltűnőbbnek, s érezhetné magát következőképpen értékesebbnek. A zsoltáros azonban már tudja, hogy önmaga igazi értékét nem a külső látszat adja, hanem az, ami az ember belsejében rejtőzik, s amit a szíveket és veséket vizsgáló Isten (vö. Zsolt 7,10) lát benne: „*Én nem aszerint ítélek, amire az ember néz: az ember ugyanis azt nézi, ami látszik, az Úr azonban a szívet tekinti.*” (1Sám 16,7)

Ha a szív rendben van – vagyis ha egy belső zűrzavar állapota helyett az Istenre irányul és Benne bízunk – akkor a szem látásmódja kiegészül, és képessé válik a teljes valóság megragadására. „*Boldogok a tisztaszívűek: ők meglátják Istent*”

(Mt 5,8). Az alázatos tekintet abban a tudatban nézi a látható világot, hogy alázattal elismeri, hogy sok mindent nem lát, ami a valósághoz hozzátartozik, akkor is, ha ő azt nem érzékeli. De ugyanennek a másik oldala is igaz: a hittel kiégszült tekintet viszont arra is képes, hogy az érzékszervekkel nem látható valóságot is felkutassa. Ha pedig valakinek látása kiélesedik, mindez a tetteiben is megnyilvánul, s már nem lesz szüksége arra, hogy olyan dolgok vagy feltűnő csodák után törje magát, amire ő maga nem képes, hanem – megvallva Isten nagyságát – Ötöle magától várja azokat: „Nagy vagy és csodákat művelsz: te vagy Isten egyes-egyedül” (Zsolt 86,10); „Te vagy az Isten, aki csodákat tehet” (Zsolt 77,14).

A zsoltár második versében a zsoltáros arról számol be, hogy az alázat milyen lelki állapotot teremtett a szívében, s hogy ezzel együtt olyan ráhagyatkozás született meg benne, amit egy képpel szemléltet:

*Csak a békességre és a csendre
intettem a lelkemet.
Mint az anyja ölében nyugvó kisdéd,
a lelkem bennem úgy pihen.*

A zsoltáros tudja, hogy az ő feladata nem a „nagy dolgok” végzése, hanem a szívében megszületett béke megőrzése. Ez a béke az alázat és az Isten felé való bizalom gyümölcse. A zsoltáros alázattal elfogadja teremtményi korlátait. Nem fél tőle, hisz’ belátja, hogy éppen ezek nyitják meg őt a Mindenható előtt. Lisieux-i Szent Teréz „kis útját” messze megelőzően magáénak érzi az isteni bölcsesség bátorítását: „Aki tudatlan, jöjjön hozzám!” (Péld 9,4). Lisieux-i Szent Teréz még kifejezőbben idézi ezt a verset annak a bibliafordításnak alapján, amellyel ő rendelkezett: „Ha valaki egészen kicsi, jöjjön hozzám”. A jeruzsálemi Templomba zárandokló zsoltáros is felismerte: ahhoz, hogy Istenhez közeledjen, nem szükséges nagyobbodnia, hanem ellenkezőleg, éppen az kell, hogy kicsi maradjon, sőt egyre inkább azzá legyen (vö. Lisieux-i Szent Teréz Önéletrajza, C 3 r°). A zsoltáros úgy érzi magát az Úr előtt, mint egy kisgyermek, akinek nincs szüksége arra, hogy messziről kiabáljon, hogy a mama figyelmét magára felhívja, mert hiszen édesanyja karjaiban tudja magát, ahol biztonságot és békét talál. Hiszi, hogy a mamája jobban tudja, mint ő maga: miként bánjon vele, mire van szüksége. A próféta szavait beteljesedve látja önmagán: „Íme, én elárasztom őt a békességgel, mint folyammal. (...) Öلبen hordoznak majd titeket, és térden ringatva becézgetnek; és mint akit szülőanyja becézget, úgy vigasztallak én titeket...” (Iz 66,12.13)

Egyes szentírástudósok úgy vélik, hogy az a bátor személy, aki már az Ószövetségben így mer közeledni Isten felé, és így énekl meg a hitét, nem

más, mint egy gyermekét hordozó zarándok édesanya. Egy hívő édesanya minden bizonnyal azért viszi magával a gyermekét a Templomba, hogy nevelje őt: annak hatalmas köveit, pompáját és liturgiáját megmutatva a mélyítse el a kicsi szívében a vallásos buzgóságot és tiszteletet Isten felé. A zarándokút során azonban ő maga is csodálkozva veheti észre, hogy a saját gyermeke által ő maga is részesül tanításban. Az ölében – a zarándokút fáradalmi közepette is – békésen nyugvó gyermekét látva éli át, hogy a Teremtőben milyen reakciót kelthet, ha egy teremtménye – kicsiségének és a Másikra való rászorultságának tudatában – bizalommal hagyatkozik Őrá: a gondoskodás, az oltalom és védelem megnyilvánulását.

A zsoltóáros által használt képből is megérthetjük, hogy az Istenben való bizalom megéléséhez nem annyira rendkívüli tudás és sok eszme-futtatás szükséges, hanem inkább egy a Másik felé forduló szív, amely képes adni magát.

A bölcs főpapok és írástudók igen jól ismerték az Írásokat, s Heródes király kérdésére ők adták meg a választ, hogy a Messiásnak Betlehemben kell megszületnie. Mégis, tudásuk nem tette őket alkalmassá a hitre, csupán arra szolgált, hogy egy információt közöljenek. Ők maguk viszont nem mutatkoztak készségesnek arra, hogy útnak induljanak, s hogy ők is megkeressék és imádják Őt. (vö. Mt 2,4-6)

Ezzel szemben, egy egyszerű názáreti lány – amikor Isten üzenete eljutott hozzá – nem csak arra volt kész, hogy sietősen útnak induljon, hanem arra is vállalkozott, hogy édesanyává legyen. A maga lelkiismeretével megértette, hogy Isten feltárulkozására nem csak néhány kimondott szóval, hanem egész lényével – testét-lelkét adó módon – kell válaszolnia. S bár nagyon is elgondolkodott az angyali köszöntés értelmén, és meg is merte kérdezni, hogy konkrétan hogyan valósul meg mindaz, aminek ígéretét kapta. Ám amikor az angyal a hitre hívta őt, hogy egyszerűen csak hinnie kell, hogy „Istennél semmi sem lehetetlen” (Lk 1,37), akkor Mária már nem pusztán a korlátolt értelem képességeivel – egy újabb érteni akarást kifejező kérdéssel – válaszolt, hanem a szívének a végtelent is befogadni képes megnyilvánulásával, egy alázatos és ugyanakkor mérhetetlenül merész igének a kinyilvánításával: „Az Úr szolgálóleánya vagyok: történjék velem szavaid szerint.” (Lk 1,38)

A zsoltóáros szíve is nyitott arra, hogy adja magát. Lelkében úgy őrizi a békességet és a csendet, hogy nem felejtí kicsinységét s ezzel együtt Azt, akiben bízhat. S hogy Istenbe vetett bizalma még inkább megerősödhessen, a körülötte lévőket s az őt hallgatókat-olvasókat is arra biztatja, hogy ők is – vele együtt” mindenkor bízzanak Benne és hagyatkozzanak Őrá:

*Bízzál, Izrael, az Úrban,
mostantól fogva mindörökké!*

AZ ÖNISMERET ÉS ALÁZAT, ÚT A SZABADSÁG FELÉ

„Megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket”(Jn 8, 32)

P. Péceli Bence Imre OCD – Keszthely

Az önismeretről általában

Az önismeret elég tág fogalom, nemcsak a lelki életben használjuk. A pszichológusok célja általában az, hogy a pacienseiket elvezessék valamilyen szintű önismeretre. Önmagunk ismerete ugyanis segít abban, hogy jobban eligazodjunk a világban. Aki például megismeri magáról, hogy nem erős a futásban, az nem fog benevezni a futóversenyre. Az önismeretre különböző technikák, utak léteznek, sokszor különböző vallási alappal. Nézzünk meg egy egészen általános meghatározást: „Az önismeret, önmegismerés egy olyan önmagunkra irányuló lelki folyamat, amely során megismerjük személyiségünk tulajdonságait, képességeit, szándékait, érzelmeinket, gondolatainkat és mindezek együttes működését. Az önmegismeréshez szükség van az őszinteségre, hogy be tudjuk vallani magunknak azokat az igazságokat is, amelyek bevallása fájdalommal jár. Az önismereti folyamatot jó esetben önfogadás követi.”¹ Ez a meghatározás már ad valamiféle képet az önismeret lényegéről. Elsősorban egy lelki folyamatról beszélünk, más szóval egy lelki útról, amely általában nem könnyű, sőt fájdalommal jár, de nagyon pozitív gyümölcse van, mely nem más, mint önmagunk elfogadása, más szóval az önmagunkkal való kibékülés, kiengesztelődés.

Az önismerettől az alázatig

A keresztyén tanítás és a lelkiéleti tapasztalat egyik alappillére az önismeret. Isten kinyilatkoztatásának része az emberről alkotott ismeret. A keresztyén emberkép egy objektív valóság, fontos igazságokat tartalmaz, például azt, hogy az ember Isten képmása (vö. Ter 1, 27). Ez egy általános emberismeretet ad, amely az egyén szubjektív önismeretét befolyásolja, alakítja, de nem egyen-

¹ Wikipédia, a Szabad Enciklopédia, in: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Önismeret>

lő vele. A lelkiéleti tapasztalatok sokszínűsége mutatja meg, hogy milyen fontos, hogy minden ember személyesen eljusson az önismeretre. Ez nem egyenlő a kinyilatkoztatás igazságainak pusztá megértésével, hanem alapvetően egy személyes kapcsolatban konkretizálódik. Isten nem általában nyilatkoztatja ki magát, hanem személyesen hozzám szól, velem akar kapcsolatot kialakítani. Ebben az Istennel való folyamatos párbeszédben alakul ki az önismeret, amely egészen személyes. Az

a tapasztalat, vagy ismeret, hogy Isten teremtménye vagyok, valószínűleg sokban különbözik attól, amelyet erre vonatkozóan mások éreznek, vagy tapasztalnak.

Avilai Szent Teréz Önéletrajz című művében fájó szívvel gondol vissza életének azon szakaszára, amikor nem volt hűséges Istenhez, nem élte meg jól szerzetesi hivatását. Mégis egy pozitív értéket is talál abban, hogy élete ilyen formán alakult. Világossá vált számára, hogy ki Isten, és ki ő maga. „*Mindez pedig azért történt, ő én Jegyesem, hogy kitűnjék, ki vagy Te, és ki vagyok én? Mert bizony igaz, nem egyszer csökkenti a bűneim felett érzett fájdalmat az a gondolat, hogy legalább alkalmul szolgáltak végtelen irgalmad megnyilvánulására.*”²

Az istenismeret fényében kialakuló önismeret egy hosszú folyamat, melynek eredménye az alázat kialakulása. Keresztes Szent János a sötét éjszaka tapasztalatát magyarázva leírja, hogy milyen hasznos a léleknek azon átalakulása melynek során megismeri önmagát és Istent. „*Ilymódon, amint már tudjuk, ebből az éjszakából elsősorban önismeret származik; ez utóbbiból pedig mintegy alapból, ered a másik ismeret, tudniillik Istennek megismerése. Ezért fordult Szent Ágoston e szavakkal Istenhez: »Add, Uram, hogy megismerjem önmagam, mert akkor szükségképpen megismerlek Téged is«. (Soliloquia c. 2). Amint a bölcselek mondják az egyik végletet meg lehet ismerni a másiktól.*”³ Ennek az elmélkedésnek a folytatásában olvashatjuk, hogy a sötét éjszaka tapasztalata révén miként erősödik az emberben az alázat erénye. „*Az érzéki rész ez éjszakájának szárazságából és ürességéből a lélek továbbá szellemi alázatosságot is merít; ez az erény pedig azzal a főbűnnel áll szemben, amelyet első helyen említettünk, tudniillik a szellemi göggel. Ez az alázatosság az említett önismeretből fakad s*

² Ö 4, 3.

³ ISÉ 12, 5.

megtisztítja a lelket mindazon gyarlóságaitól, amelyekbe akkor esett bele, amikor még jól ment a dolga. Mivel ugyanis annyira száraznak és nyomorultnak érzi magát, még csak kísértésképpen sem merül föl benne a gondolat, hogy jobb másoknál vagy hogy felülmúlja őket – amint ezt azelőtt képzelte –, hanem ellenkezőleg, belátja, hogy a többiek jobbak nálánál. Ebből származik aztán a felebaráti szeretet. Ugyanis tisztelettel viseltetik mások iránt s nem ítélgeti meg őket úgy, amint azelőtt szokta, amikor még igen is jó szemmel nézte önmagát, a többieket pedig nem.⁷⁴

Láthatjuk, hogy az önismeret elvezet bennünk az alázatra. Érdekes lenne egy kicsit megvizsgálni az alázat szó eredetét, értelmét és jelentését. Az alázatban benne van az alá szó, gondolhatunk itt alárendelésre, alárendeződésre. Az eredeti latin szó, a *humilitas*, a *humus*, vagyis a föld szóból ered. A Magyar Katolikus Lexikon meghatározása szerint az alázat „erény, mely képessé tesz arra, hogy az ember igazságának, teremtett voltának megfelelően és törekénységének tudatában éljen.”⁷⁵ Nem kell azonban az alázatot negatív magatartásmódként értelmezni. Az alázat nem lehet önmagunk helytelen megvetése, illetve a hagyományos pszichológiai értelemben vett kisebbségi érzés. Avilai Szent Teréz óva int bennünket a hamis alázat kísértésétől, amely inkább önmagába bezárja az embert mintsem, hogy felszabadítaná.⁶ Az alázat nemcsak egy erény, hanem több másik erényt elősegítő alpmagatartás. „Az alázat a Krisztus követés elemi feltétele, a józan önismeretre épülő keresztény erények foglalatja. (...) Egyértelmű meghatározása nincs; mélységét Isten gyermekeinek egészséges önértékelése, Isten iránti gyermeki bizalma s ebből fakadó belső szabadsága sejteti meg.”⁷⁷

Az alázat tehát egy nagyon pozitív emberi magatartás, keresztény erény, melynek növekedése mindig feltételezi az - önmagunknak, és Istennek a folyamatos megismerését. Önmagunk megismerését sohasem fejezhetjük be, amire Avilai Szent Teréz is komolyan felhívja a figyelmünket. „Az önismeret ugyanis rendkívül fontos s még ha az édig emelkedtetek volna, akkor is azt akarnám, hogy szüntelenül gyakoroljátok magatokat benne. Ameddig ugyanis e földön élünk, nem létezik számunkra szükségesebb erény az alázatosságnál.”⁷⁸

Az alázat szabadsághoz vezet

Avilai Szent Teréz a *Tökéletesség Útja* című művében beszél egy fontos alpmagatartásról, melyet lelki szabadságnak nevezhetünk. Az általa használt spanyol *desasimiento* szó az *asimiento*, vagyis a ragaszkodás magatartásának az ellentétét jelöli. Szerinte

⁴ ISÉ12, 7-8

⁵ DR. DIÓS ISTVÁN (szerk.): *Magyar Katolikus Lexikon* I. kötet, Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék, Könyvkiadója, Budapest, 1993, 118. old.

⁶ Vö. Ö 7, 1; TU 28, 3.

⁷ PUSKELY MÁRIA: *A Keresztény szeretesség történeti fogalomtára*, Kairosz Kiadó, 2006, 27. old.

⁸ I BV 2, 9.

a lelki életben azért van szükség a lelki szabadságra, mert csak az igazi szabadsággal leszünk képesek a valóban tiszta szeretetre. Figyelmeztet, hogy nem elég a világtól, vagy más személyektől való helytelen ragaszkodásoktól megszabadulnunk. Hiszen ha azt hisszük, hogy megvédtük házunkat a rablóktól, egyszer csak azt vesszük észre, hogy a rabló már régebb óta benn tartózkodik.⁹ Ez azt jelenti, hogy saját magunktól kell legjobban félnünk, mert ha nem is ragaszkodnánk külső dolgokhoz, sokszor nem közömbös számunkra saját magunk megítélése, megbecsülése, vagyis egy rejtett gögöt táplálhatunk a szívünkben, ami gátolja szabadságunkat.

Itt vezet be Teréz az alázatosság erényét. *„Itt van helyén az igazi alázatosság, mert nézetem szerint ez és az elszakadás mindentől [sic!] mindig együtt járnak; olyanok, mint az édes testvérek s nem szabad őket egymástól elszakítani.”*¹⁰ Sokszor említ egy olyan magatartást, ami gátolja az embert a belső szabadságra való eljutásban. Ha valaki állandóan attól fél, hogy elveszíti a becsületét mások előtt, vagy nem talál elismerésre mások szemében, ebbe a hibába esik. Arra is kéri nővéreit, hogy vigyázzanak azokra a belső indulatokra, hogy kiket illet meg az elsőség a közösségben.¹¹ Az alázat mindezekre a legjobb orvosság.

Ezt az erényt nagyon sokszor kiemeli írásaiban. Megértése nagyban összefügg az önismeret és istenismeret fogalmának értelmezésével. Az alázatos ember nem lekicsinyli önmagát olyan értelemben, hogy nem vesz tudomást saját értékeiről, hanem világosan látja azt, hogy miként áll Isten előtt, hogy mennyire képes a maga erejéből. *„Egy alkalommal azon gondolkodtam, hogy miért olyan nagy barátja a mi Urunk az alázatosság erényének. Egyszerre csak – anélkül, hogy következtetés útján jöttem volna rá – ott állt az eszem előtt ez az igazság: azért szereti annyira, mert Isten az igazság, az alázatosság pedig az igazság útján való járás.”*¹² Aki pedig nem akar Isten igazságában részesülni, az hazudik önmagának. *„Mert nagy igazság az, hogy mitőlünk semmi jó sem származik; hogy nyomorultak, semmik vagyunk. Aki ezt nem vallja, az a hazugság útján jár. S minél jobban meg van valaki győződve saját semmiségéről, annál inkább megegyezik a legfőbb igazsággal, mert az Ő útjain halad.”*¹³ Ide köthetjük János evangéliumának egyik fontos kijelentését: *„Ha megmaradtok tanításomban valóban tanítványaim vagytok, megismeritek az igazságot és az igazság szabaddá tesz titeket”* (Jn 8, 31-32).

⁹ Vö. TU 10, 1.

¹⁰ TU 10, 3.

¹¹ Vö. TU 13, 4.

¹² 6 BV 10, 7.

¹³ Uo.

Az igazi önismeret csak az igazi istenismeretből forrásozhat, amely nem más, mint a hit gyakorlása. Ha hiszünk abban, hogy Isten feltétel nélkül, gyengeségeink és bűneink ellenére is szeret bennünket, akkor el tudjuk fogadni az abszolút Igazságot, és saját korlátoltságunk, gyengeségünk igazságát, melynek legfőbb következménye az, hogy megváltásra van szükségünk. A tiszta istenkép megszabadít bennünket annak a kényszernek rabságától, hogy állandóan jónak, feddhetetlennek tüntessük fel magunkat Isten és embertársaink előtt, elutasítva így a megváltás kegyelmének szükségességét és a felebarát felénk forduló tiszta szeretetét.

A teljes igazságra alapuló alázat magatartását a legtökéletesebben maga Jézus mutatatta meg saját életével. Máté evangéliumában Jézus a következőképpen dicsőíti az Atyát: „Áldalak téged Atyám, menny és föld ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsék és okosak elől, és kinyilatkoztattad a kicsinyeknek. Igen, Atyám, így tetszett ez neked! Mindent nekem adott át az én Atyám...” (Mt 11, 25-27). Itt, amikor Jézus a kicsinyekről szól, akkor önmagát azonosítja is velük. A kicsinyek tapasztalatáról szólva a saját életérzését fejezi ki. Felismeri, hogy minden, amije van, amit tesz az nem az övé, és nem a saját dicsősége, mert minden a mennyei Atyától származik. A Szentírásban a következő szakasz Jézus alázatáról szól, amely alapvetően kapcsolódik ehhez a most említett tapasztalathoz. „Jöjjetek hozzám mind, akik fáradtak vagytok és terhet hordoztok, és én felüldítelek titeket. Vegyétek magatokra igámat és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű – és nyugalmat találtok lelketeknek. Mert az én igám édes, az én terhem könnyű.” (Mt 11, 28-30).

Az istengyermekség ajándéka, amelyet megkapunk a keresztségben, a személyes önismeretben, istenhitben és az alázatban válik számunkra érzékelhetővé. A mindenható Isten szeretett gyermekeiként gyengeségeink felismerése nem az elkeseredésre adnak okot, hanem a minket állandóan megajándékozni, és felemelni, és saját szeretetközösségébe bevonni akaró Isten számára való megnyílásra és önatadásra vezetnek el bennünket.

Befejezőként olvassuk el az egyik fiatal magyar költőnk¹⁴ egyik versét, amelyben nagyon szépen kifejeződik az, hogy egy személy, hogyan válik szabaddá és boldoggá, önmaga megismerése és az alázat erényének kibontakoztatása által.

¹⁴ Tompa Zsófiával a Szív újság 2013. májusi számában készült egy interjú. Vö. MIHÁLYI ANIKÓ: *Érintetlen ölelések*. in. A Szív, Jezsuita lelkeségi, kulturális és önismereti folyóirat. 99. évfolyam, 5. szám, 53-56. old.

Tompa Zsófia: *A második halmaz*

*Boldog vagyok, mert tudom, hogy mi enyém,
és mi nem az. Tudom, hogy töredéknyi
az előbbi, és szinte minden,
amit valaha magaménak vágytam,
az utóbbi halmaz tereit tölti ki.
Boldog vagyok, mert már nem félek
kimondani véleményemet,
akkor sem, ha mindenki ellenem fordul,
mert felismertem,
hogy összetartozásaink viszonylagosak,
és a szeretetet sem szóval, sem hallgatással
nem befolyásolhatjuk.
Szabad vagyok, mert nem akarok már szabadulni
törékeny ember-voltom szükségszerűségeitől.
Szabad, mert tudom, hogy minden napommal
telik rendre-rendre az a második halmaz,
míg végül az első, a töredéknyi,
a kezdetben tágulni remélt
kiürül, kiürül teljesen.*

*Terhem könnyű lesz, saruimra
már nem nehezedik álmaim súlya.*

Akkor indulhatunk.

(Vigilia, 2011. március)

JÉZUSRÓL NEVEZETT TERÉZ: NEM TIPIKUS, FOLYTON ÚTON LEVŐ ÚJÍTÓ, A JÖVŐNK IHLETŐJE

Maximiliano Herráiz ocd
(fordította: Ördögh Éva ocds)

Terézt úgy is szokás nevezni, mint aki „a szabadság tanítómestere és a Lélek vándora”. Tapasztalatának kreatív, mai korunkra lefordított olvasata megmutatja a követendő irányt. Biztos tanítást, kidolgozott tervet kínál arra, „*hogy a hierarchikus Egyház bízson meg a szerzetesi családokban, és bízva rájuk, hogy örködjenek saját karizmájuk fölött*”.

A **Dei Verbum** egyik részletével szeretném kezdeni ezt a cikket. A II. Vatikáni Zsinat azt mondja, hogy a **hagyomány** „*a Szentlélek segítségével az Egyházban kibontakozik: egyre teljesebb lesz az áthagyományozott dolgok és szavak megértése, részben a hívők elmélkedése és keresései folytán, akik a szívükben el-eligondolkoznak rajtuk (vö. Lk 2, 19.51); részben a tapasztalt lelki dolgok benső megértéséből...*” (DV 8).

Kivülálglik egy **tény**: az, ahogy növekszik egy életmódbeli, doktrinális áramlat, amely eljut hozzánk a múltból, a kezdeti forrásból, eljut egészen a jelenig, miközben végigjárja az összes köztes stádiumot.

S megjelenik ennek **egyik módozata**: az, ahogy ez a növekedés a szemlélődésen és a tanulmányokon keresztül, az isteni titkok **megtapasztalásából** született belső megértésen keresztül zajlik.

A nagy hitvallók kiváltképp bizonyítják ezt az állítást. Ők azok, akik igazán valószínűsítő és fontosnak teszik azt. Ők azok, akik **előbb** jelzik az egész hívő közösségnek a **kegyelmet**, mint a **küldetést** (ha él egy ilyen küldetés a keresztényben, az azért van, mert előbb van a kegyelem, amely lehetővé teszi a küldetés teljesítését). Ez a küldetés minden időkre szól a keresztények számára, hogy ti. **növeljék** az élő hitet a földön.

Amikor megemlékezünk ezekről a nagy hitvallókról, ha felidézünk a múlt történéseit, azért tesszük ezt, mert ráébredünk, hogy ők a legjobb vezetőink abban, hogy határozottan rálépünk a jövőnk fürkészésének és meghódításának az útjára azon életmódnak és tanításnak a növekedésével, amely a múltból jut el hozzánk.

Ez kétségtelenül érvényes a szerzetesi élet karizmájának a „hagyományára” is, amely folyton növekszik azon a módon is, amit a **Dei Verbum** jelöl meg: ez pedig a belső tapasztalati megértés, amely bensőséges jellegű mind a kapott hivatást, mind a hitet illetően.

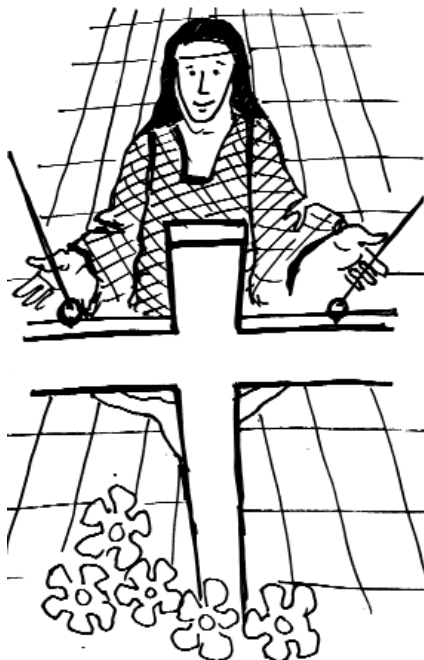
Ma Jézusról nevezett Terézt idézzük fel, akinek a tanúságtétele megkérdőjelezhetetlen értékkel bír a mi sürgető, halogatást nem tűrő körülményeink között. Azért mondjuk őt **nem tipikus, folyton úton levő újtónak**, mert arra érzünk indítást, hogy **újra alapítsunk** egy karizmát, hogy **társalapítók** legyünk azon cél érdekében, hogy az a karizma **típusossá** váljon, vagyis egy csoport, egy közösség jellegzetes, reprezentatív, sajátos karizmájává legyen, ugyanakkor **folyton úton levő** legyen, amely nem áll meg sehol egy helyben, hanem mindig mozgásban van, siettetve a jövő eljövételét, bevezetve a jelenbe a kezdet ihlető **dinamizmusát**.

A cím Teréz „nem tipikus” esetére utal, aki a kapott hivatás „vándora” (mert a hivatás nála sohasem befejezett valami, hanem olyan, mint maga az élet, amit meg kell élni). Nos, az ő esete tipikussá, jellegzetessé és véglegessé válhat számunkra, jövőbeni utódok számára, akik a jelen kihívásai között élünk.

Ez utóbbi elem nélkül a jobb emlékezete eltorzul, és az emlékezés során a legnagyobb árulásba és világos „irányváltásba” torkollik abban az értelemben, hogy **elrontja, megzavarja** a kezdetekhez, a kapott örökséghez való hűséget.

E bevezető rész zárásaként idéznék egy terézi szövegből, amely az alapító „tegnap” és az újra alapító „ma” között helyezkedik el, miközben mindkettőt az egyetlen Isten fogja körül – aki a „tegnap”, a „ma”, és a „holnap” –, és azt állítom, hogy az alapító magatartása, válasza karizmatikusan egyesíti és meghatározza mindazokat, akik Jézus követőiként az ő prófétasága és tanítása szerint élnek. Ezt írja Teréz a legjobb bibliai hagyományt követve:

„Mikor tehát a Boldogságos Szűzanyánknak ezek a galambdúcai elkezdtek benépesedni, Ő Isteni Felsége is elkezdte kimutatni kegyelmeinek csodáit ezekben az egyszerű nőkben, akiknek amilyen gyöngye a szervezetük, olyan erősek a vágyaik, s akkora a mindenről való lemondásuk... Mivel pedig ezek a

lelkek nem beszélnek másról, s nem foglalkoznak mással, mint Ővele, Ő Szent Felsege is, úgy látszik, képtelen tőlünk megválni... Ha azok, akik utánunk fognak élni és ezt olvassák, azt látnák, hogy az ő idejükben nem úgy van minden, mint mostanában, akkor kapjanak észbe, s ne tulajdonítsák annak, hogy azóta változtak az idők. Mert, hogy az Úristen nagy kegyelmeket árásson hű szolgálóra, ahhoz minden idő alkalmas...

Hallottam már egynéhányszor, amikor a szerzetesrendek keletkezéséről volt szó, hogy mivel azok a mi szent elődeink alapul szolgáltak a jövő számára, az Úristen nagyobb kegyelmekben részesítette őket. Megengedem, hogy így van, de bármely kor szerzeteseinek azt kell szem előtt tartaniuk, hogy ők meg alapjai azoknak, akik utánuk fognak jönni.” (A 4, 5-6)

Ha egy karizma fejlődését vesszük, senki sincs Isten előtt rosszabb helyzetben annál, mint aki az „abszolút kezdeteknél” van. Az alapítók tapasztalata „átmegy” mindazokba és hivatásuk alkotóelemévé válik, akik ugyanazon Lélek által felismerik a meghívást, hogy ugyanazon hivatás keretén belül éljék meg a keresztségüket.

Gondolatmenetem a következő:

1. A tapasztalat elsőbbsége
2. „... úton (»az igazság útja«)”
3. Tisztázás és megkülönböztetés dialógusában
4. Tudatosan felvállalt és felelősen megcselekedett személyes részvétellel
5. Karizmatikus prófétaság

I. A TAPASZTALAT ELSŐBBSÉGE

Teréz olyan nőnek látta magát, akinek tapasztalata van (Ö 10,9; 40,8). Egyházdoktorra nyilvánítását pedig úgy üdvözölték, mint „a tapasztalat doktorátusát”.

A tapasztalat alapvetően ismeretet jelent, ill. – hogy hűségesebbek legyünk a terézi szóhasználathoz – **az ismeret egyik formája:**

„Az ember Isten kegyelméből világosan belátja, hogy mi ez a világ... Hozzá saját tapasztalatából kell tudnia a kettő közötti különbséget, mert ez egészen más, mintha valaki csak úgy **hiszi** és **gondolja**.” (A 6, 3)

Zsigerekbe „vésődött”, belső ismeret, a vele járó szubjektív bizonyossággal együtt, amely minden tapasztalat sajátja. Ezt az ismeretet növekvő dinamizmus jellemzi, amely teljesen átalakítja az embert. S ha egy rendalapítóról van szó, ez az ismeret nyíltan kicsordul, és „fiai révén” elterjed.

Keresztes Szent János egyik klasszikussá vált szövege, amely a szerzetesi élet karizmájáról szól, jól megvilágítja az imént említetteket:

„Kevés lélek jut ily magasra. Egyesek azonban eljutottak idáig, különösen olya-

nok, akiknek az volt a rendeltetésük, hogy erényük és szellemük fiaik révén elterjedjen, amennyiben Isten a rendi szellem zsenge korában, többé vagy kevésbé árasztja el lelki kincsekkel és erényekkel a rendfőket aszerint, amint az ő tanításuk és szellemük nagyobb vagy kisebb számú utódoknak van hivatva örökségül szolgálni.” (ÉSZ 2,12)

Ennek a dinamizmusnak, amit egy kegyelem **homogén fejlődéseként** értelmez, a történelmi múltban van a kiindulópontja, de ami egy jelenleg is **élő** dinamizmus, és állandó hűséget követel, mert a karizma ma konkrét személyekben, sajátos körülmények között testesül meg: „*Mi hasznom van nekem abból, hogy a régi szentek olyan nagyok voltak, ha én ... megrongálom az épületet?!*” (A 4, 6)

Teréz kitartóan megerősíti a hűségét, amellyel közösséget vállal kármelita családjáé, ihlető múltjával, amely „*azokban a szent alapító atyákban*” (A 14,4) ölt testet, és arra szólít fel, hogy tartsák szemük előtt őket (A 29, 33). Reformja úgy áll előtte – és ilyennek mutatkozik a számunkra is –, mint „*Rendünk ősi állapotának tükre*” (A 2,3).

Amikor már igen előrehaladt a reform műve, és mélypontra jutott a kapcsolata a generális atyával és a pápai nunciussal, Teréz megfogalmazza, hogyan vélekednek sokan a művéről: „*Azt mondják, hogy ez egy új Rend, egy új lelemény*”. Amire így válaszol: „*olvassák el az ősi Szabályunkat...*, és csak annak higgyenek, amit látnak, és figyeljék meg, hogyan élünk” (L 4.10.78; 254,9).

Amiről szó van, az egy „*inspiráló*”, nem utánzó hűség a karizma lényegi elemeihez, azokhoz a struktúrákhoz, amelyek megtestesítik azokat. Ez világos állásfoglalást jelent magának a belső tapasztalatnak az eredményeképpen, amely kettős, párhuzamos irányban mozog:

Először: a lényegi elemeket nem élték meg ugyanazon a módon és nem mindet nevezték ugyanazon a módon; nyitottak további mélyreható vizsgálatokra és magyarázatokra.

Másodszor: a struktúráknak át kell fordítaniuk, olvashatóbbakká kell tenniük a feltárt **új** karizmatikus magasságokat. A karizma új tapasztalata új struktúrákat igényel.

Egyik is, másik is elválaszthatatlan egymástól. S mint ilyenek, mind történetileg, mind spirituálisan megteremtik az elnyert karizmához való kreatív hűséget.

A tapasztalatnak abszolút elsőbbsége van. Ez karizmatikus tapasztalat, vagyis Isten bennem, bennünk – aki működik – a történelem minden szakaszában, és sajátos hivatásbeli kegyelmet ajándékozik egyháznak a meghívottak személyében.

Miután Teréz bemutatta a szerzetes családok nagy alapítóinak példáját, ezt írja, jól megjelölve az időket: „*Az Úr épp oly szívesen adja kegyelmeit most, mint*

tette akkor; sőt bizonyos tekintetben most jobban rászorul arra, hogy mi azokat elfogadjuk tőle” (BV 5, 4,6).

Még ha csekély is, és nem egészen tudatos, a tapasztalat áll minden hivatás kezdeténél. És folyamatosan végigkíséri. Ezzel a szemponttal számolni kell a hivatásra nevelés során. Életbevágó egy karizma fejlődése számára, ezért nagyon is számolni kell vele. Mert minden hivatás kezdeténél ott van a Szentlélek, aki a hivatást támasztja. Tapasztalat nélkül nem marad meg egy karizma. Egyszerűen nem létezik. És emiatt fog bekövetkezni, ha nem leszünk prófétai jelenlét, hanem rendkívül sebezhetőkké válunk az uralkodó nézetekkel szemben, amelyek elsodornak minket a hivatásunktól, mivel nincsenek gyökereink, sebtében kigondolt reformokról szövögetünk álmokat, amelyek szavakkal helyettesítik az életet.

Nem a jogi hovatartozás, hanem a spirituális közösség révén lépünk be a karizmába, mert ez, Szent Teréz szavaival, átformál bennünket „vértanúkká”, a mennyek országa értékeinek tanúivá: „Nem tudjátok, nővéreim, hogy a jó szerzetesnek és az olyan embernek az élete, aki Isten benső barátságára tart számot, hosszú vértanúság?” (TU 12, 2).

A karizma ilyen értelmezése szükségképpen elvezet bennünket a „kezdekhez”, a hivatás épületének alapjaihoz, amelynek mindannyian építői, munkálói, társ-alapítói – vagy épp ellenkezőleg, lerombolói – vagyunk. Nem létezik köztes állapot.

Olykor maga Teréz, a misztikus doktor nyújtotta a **megújulás** legkifejezőbb teológiai megfogalmazását. Így, amikor az *Alapítások könyvét* írta, amely egy fokozatosan kialakuló karizma története, egyfajta *Apostolok cselekedetei*, ezzel buzdított: „**Nekünk most van a kezdetünk, s igyekezzünk mindig újra kezdve haladni a jóról a még jobb felé**” (A 29, 32). Majd a következő bekezdésben így folytatja: „Tartsák mindig szemük előtt azt a törzset, amelyből származunk... szánjuk rá magunkat szent vakmerőséggel, hogy mi is olyanok akarunk lenni, mint ők”.

Teréz kitartóan ebben az irányban haladt: a karizma nem csak hogy sosem zárult le, hanem mindig a kezdeteknél van: „azoknak mindegyike, aki hozzánk belép, számoljon azzal, hogy az ő személyében **kezdődik újra** a mi Szűzanyánk Rendjének eredeti Szabálya...” (A 27, 11). „**Alapjai** vagyunk azoknak, akik utánunk fognak jönni” (A 4, 6). A karizmát nem törölte el az alapító, sem a rákövetkező nemzedékek, bármilyen gazdag is legyen a hűség, amellyel megélik azt. Nem lehet kilépni az alapokból és a kezdetekből.

Fontosnak vélem, hogy idézzek Keresztes Szent János egyik leveléből, amit egy frissiben alapított sarutlan kármelita közösségnek írt, ahol arra buzdítja a nővéreket, hogy az „első kövek”, az „első szellem” kegyelme szerint éljenek, amit megkaptak, hiszen ők a szerzetesi jelenlét elindítói Cordobában. Így ír a perjelnöknek:

„Mondja meg nekik, hogy, mivel a mi Urunk **első** köveknek választotta őket, fontolják meg, milyennek kell lenniük, hiszen rájuk, mint erősebbekre kell épülniük a többieknek. Használják fel ezt az **első szellemet**, melyet Isten ad ezeknek a kezdeteknek, hogy **újra** elinduljanak a tökéletesség útján teljes alázatosságban, valamint belső és külső lemondásban, nem gyerekes lélekkel, hanem erős akarattal” (L. 18. 7. 89; 16).

A kezdet, az első szellem nem annyira egy adott időre, mint inkább egy tapasztalatra, egy képességre vonatkozik, amely változást szül, és maga mögött hagy egy múltat, amitől elszakad, miközben meghaladja azt, és megnyílik egy vonzó, dinamizáló jövőnek abban a mértékben, amilyen mértékben összpontosítja és polarizálja a személy minden energiáját. A kezdet tele van az elindulás vágyával, a szeretettel követett horizont iránti szenvedéllyel. Benne van az előre jutás feszültsége, egy teljesen új tapasztalat kibomlása.

2. ÚTON

Teréz, ez a folyton úton levő, „vándor” nő – sokkal inkább spirituális, mint fizikai értelemben véve – igen hamar ráébredt az „igazságra”, amely attól a naptól kezdve emberi és hívő mivoltának sziklaszilárd alapjává vált.

A története egy nagyon korai, meghatározó tapasztalatából indul el, szemlélődő ima keretében. Ötven évesen így meséli el:

„Erről sokat szerettünk beszélni, s különösen abban telt örömmünk, hogy újra meg újra mondogattuk egymásnak: mindörökké, mindörökké, mindörökké. Azáltal, hogy ezeket a szavakat oly sokszor ismételtem, Isten kegyelméből már ily kis koromban lelkembe vésődött **az igazság útja.**” (Ö 1, 4)

Ettől kezdve egészen élete végéig valódi szenvedélyévé és nevelői meggyőződésévé válnak olyan kifejezések, mint „igazságban járni” (Ö 25, 21; 26, 1), „az igazság útja” (CC 26, 1), „szívetek járjon az igazságban” (A 20, 4). Egyik alkalommal, miután mély misztikus megtapasztalása volt Istenről, aki az IGAZSÁG, így ír:

„Azért, hogy valamiben hasonlók legyünk a mi Istenünkhöz és Jegye-

sünkhöz, jó lesz, ha gondosan arra törekszünk, hogy mindig ebben az igazságban járjunk” (6 CI 10, 6).

Az **Önéletrajzban**, amelynek alapja ugyanez a kegyelem, Teréz azt mondja, hogy mélységesen megértette „mit jelent az, ha a lélek amúgy igazában az örök igazság színe előtt jár”, s „mekkora előny az, ha az ember ügyet sem vet olyan dologra, amely nem visz bennünket közelebb Istenhez” (Ö 40, 3). Arról, hogy mi akadályozza, hogy igazságban szeressük Istent, s hogy Ő kinyilatkoztassa nekünk a titkait, és bevezessen minket misztériumának tapasztalati megismerésébe, így ír: „Ha szeretnének, nem titkolnám előttük a titkaimat. Tudod-e, mit jelent az, engem igazán szeretni? Annyit, mint megérteni, hogy minden hazugság, ami nem kellemes nekem.” (u.o. 1) Ez a megjegyzés nem kis jelentőséggel bír témánkra nézve: Be kell lépni az eredeti karizma megtapasztalásába, hogy hozzájárulhassunk annak homogén fejlődéséhez, folyamatos gazdagodásához „a jóról a jobb felé”.

Az ember az igazságban „jár”, „halad”, nem birtokolja azt, mint valami plusz dolgot. Az, aki az igazságban jár, „igazmondó”, az igazság, a karizma személyesé válásának útján van, s ezért előreviszi a karizmát. Ennek legfőbb oka az, hogy „Isten az igazság”, s azok, akik Benne vannak, jobban mondva Benne járnak, szilárdan meggyökereznek ebben az igazságban, ebben járnak.

Amikor a nuncius „nyughatatlan, vándor apácának” nevezte, akaratlanul is megdicsérte Terézt. S akkor is – tekintve, hogy kitől jön az ítélet –, amikor arra alapozza lesújtó véleményét, hogy a „reformer apáca kiment a kolostorból a reform ürügye alatt, a Tridenti zsinat előírásai ellenére”. Mivel Teréz Istenben járt, és Ő volt vándor életének a motorja, a Szent Anya nem tehetett mást, mint hogy **útra kelt**, s bejárta nem is annyira Spanyolország kemény útjait, mint inkább az isteni misztérium mélységeit. Az utak, amelyekre a nuncius utalt, a Kármelt megreformáló apáca hiteles útjainak szimbólumai lesznek. És azokéi is, akik az idők folyamán követik őt saját hivatásuk „igazságának” útján. Ez a szerzetesi élet igazi, forradalmi prófétasága! Kegyelme és elköteleződés: ezek jellemzik az Istennek szentelt személyeket a különféle kongregációkban, ahogy majd befejezésül el fogom mondani.

Aki az igazságban jár, elkerülhetetlenül összeütközésbe kerül azokkal, akik „csupa kényelemben élnek” (A 15, 5), akik ebben vagy abban a palotában, ill. annak környékén élnek, olykor „emberi haszonszerzés” ürügyén, vagy olyanok, akik „túlságosan okosak” (Ö 16, 7) a Krisztus követésben, pedig az apostolok, „ha arról volt szó, hogy kinyilvánítsanak valami igazságot, s helyt álljanak érte Isten dicsőségéért”, készek voltak „elveszteni mindent” (u.o.).

Olyan kifejezések, mint „igazságban járni”, „mélyen Istenben lenni” (CC 47), vagy az, hogy „Isten helyezzen minket önmagába”, egyszerű, s ugyanakkor súlyos tartalmat hordoznak, jól átadnak egy életstílust, amely azok életét jellemzi, akik saját hivatásuk élő vizében megmerítkezve belépnek a végtelen Istenbe, aki „a csodáknak feneketlen óceánja” (TU 22, 6). Teréz, akit kora társa-

dalmi és egyházi struktúrái hallgatásra ítélték, ezt tanítja nővéreinek: „Mivel-hogy az apostol megtiltja nekünk, nőknek az élőszóval való prédikálást és saját tudatlanságunk is képtelenné tesz rá, igyekezzünk tetteinkkel prédikálni” (TU 15, 6).

3. DIALÓGUSBAN

Van egy általánosító, hamis meggyőződés, amely azt állítja, hogy az isteni misztérium megtapasztalása bezárja a misztikust a legvadabb szubjektivizmusba és individualizmusba, aki emiatt félrevonul és el akar különülni a többiektől, vagy a csúcsára akar helyezkedni az objektív hit tanításának, amelynek a tisztaságát az Egyház őrzi. Ezzel szemben Teréz a leghitelesebb miszticizmust képviseli, hiszen ő élete végéig fáradhatatlanul keresi a párbeszédet azokkal, „akiket Ő (Isten) tett Egyházának szolgálivá” (Ö 29, 6), párbeszédet keres a hierarchiával, s általában a hívek közösségével. Meggyőződése, hogy a Szentlélek, aki a sokféle karizmát adja, teremt közösséget és harmóniát a személyek és csoportok karizmája, ill. karizmái, valamint a hierarchia karizmája között, a tapasztalat és a teológia között, vagy még konkrétan, a Biblia, a tapasztalat és a teológia együttesében.

Nem lehet kizárni, sőt nagyon is lehetséges, hogy Keresztes Szent János Teréz esetét tartotta szem előtt, amikor a következő szabályt állította fel a jó misztikus magatartása számára:

„Isten feltétlenül azt akarja, hogy az emberek kormányzása és vezetése rendes körülmények között hozzájuk hasonló emberek kezébe legyen letéve, s hogy az ember cselekedeteit a józan emberi okosság irányítsa, következőképp elvárja tőlünk, hogy természetfölötti kinyilatkoztatásait is csak akkor fogadjuk el igazaknak, és csak akkor hagyatkozzunk teljes bizalommal rájuk, ha ezen a rendes vezetéken, vagyis az illetékes emberek száján keresztül jutottak el hozzánk. Azért is, ha Isten mond vagy kinyilatkoztat valamit a léleknek, egyúttal bizonyos hajlandóságot önt belé az iránt, hogy ezt közölje azzal, aki illetékes annak megvizsgálására; s amíg ezt meg nem teszi, vagyis amíg azt a nyilatkozatot újra vissza nem kapja attól az embertől, aki reá nézve Istent helyettesíti, nincs is abban igazi öröme.” (2KU 22, 9)

Jézusról nevezett Teréz kezdettől fogva éppen így cselekedett misztikus életében. Mert csak a közösségi dialógus fényében tudott élni, meg azért is, mert „kemény idők jártak”. Intézményessé vált a félelem. A kételkedés és a gyanakvás, az igaz hit örzőinek túlérzékenysége aggaszó méreteket öltött. Elég volt egy kimerült pap, egy különc asszony vagy egy névtelen valaki áskálódó szava, hogy mozgásba hozza a vizsgálódás gépezetét, és máris letartóztatás várta az eretnekséggel gyanúsított személyt.

A misztikusok írásai ablakot nyitnak arra, milyen a társadalom és az Egyház valós állapota. Kiváló tanúságtételül szolgálnak, de nem nélkülözik az üldözést

és a bírálatot. Azok, akik ijesztgetnek és veszedelmeket ecsetelnek előttük (TU 21, 5), frontális támadást indítanak ellenük a **Tökéletesség útjában**. – Ez a könyv az Avilában alapított új szerzetesi közösség lelki életéről szól, és nyílt polémiát tartalmaz, mivel olyan égető kérdésekről nyilatkozik, mint az elmélkedés gyakorlata, a nő helyzete az egyházban, az „egyszerű emberek” képzése pl. anyanyelvű könyvekkel. Teréz így buzdítja a nővéreit: „Azért is, nővéreim, vesétek el az ilyen félelmet, és ne törődjete az ilyen dolgokban a nagy tömeg nézetével (= az Inkvizíció teológusaival). Nem olyan időket élünk, hogy hinni lehetne mindenkinek; ne higgyetek ti másnak, mint az olyannak, akinek az élete az Úr Jézus életét tükrözi vissza” (TU 21, 10). Majd ezekhez a teológusokhoz intézve a szavait, kertelés nélkül kimondja: „Fogalmatok sincs arról, hogy mi az elmélkedés, sem arról, hogy miképpen kell az ajakimát végezni, sem arról, hogy mi a szemlélődés. Mert ha megértenétek ezeket a dolgokat, nem ítélnétek el az egyik percben azt, amit a másik percben dicsérték” (TU 22, 2).

Az **Önéletrajzban** egyszer már kifakadt. Itt az Egyház helyzetén túl feltárja azt a két ellentétes formát, ahogy olvasni lehet a történelmet. Ezt írja:

„Én nem értem ezt az ijedezést. Minek kiabáljuk, hogy: ördög! – ördög! – mikor azt kiálthatjuk: Isten, Isten, s ezzel megfélemlíthetjük az ördögöt. Ami engem illet, én igazán jobban félek azoktól, akik rettegnek az ördögtől, mint tőle magától.” (Ö 25, 22)

Meg is mutatja a közösségének, akikkel együtt küzdött misztikus életének elejétől fogva, kikre gondol:

Ezek, „főleg, ha gyóntatók, ugyancsak meggyötörhetik az embert. Én legalább is annyit szenvedtem éveken át, hogy most sem értem, miképpen tudtam elviselni.” (U.o.)

Am 1575-ben mégis kirobban az összeütközés a hierarchiával. Ekkor Teréz 60 éves, már felépítette „a Szűzanya néhány galambdúcát” spanyol földön, és megírt néhány könyvet.

Már korábban utaltam rá, hogy a tapasztalat indítja Terézt a párbeszédre. A tapasztalat nem zárja be önmagába. Sőt annál is nyitottabbá teszi, mint amilyen természeténél fogva lenne. És nem fukarkodik az erőfeszítéssel. Amikor átadja az **Önéletrajzot**, így ír: „Immár nem marad más teendőm, mint ami bennem van” (L. 6.62.; 3,4). Számára egyértelmű, hogy „Ő (Isten) tette őket Egyházának szolgálóivá” (Ö 29, 6), és engedelmeskedni akar nekik. Maga Isten küldi őt hozzájuk, és biztosítja arról, hogy meg fogja neki mutatni az igazságot. Még akkor is, ha megjegyzi a következő bekezdésben:

„Mikor azonban a belső imát tiltották el nekem, úgy láttam, hogy [az Úr] megharagudott, s azt mondta, megmondja nekik, hogy ez már zsarnokság.” (U.o.)

Főleg, amikor egyenes vonalú volt a haladása, és azt kereste, hogy valaki világosítsa fel: „csak azt akartam tudni, hogy megegyezik-e a Szentírással, amit tapasztaltam” (CC 53, 9), akkor közeledett a „spirituálisokhoz” (u.o., 3). „S mivel úgy látta, hogy a spirituálisok hozzá hasonlóan tévedhettek”, a „tudósok-

hoz” (=teológusokhoz) fordult (u.o. 9), s ezek közül „a lelke szívesebben társalgott azzal, akiben jámborságot látott” (u.o. 19).

Ezért, amikor valaki a fülébe súgja, hogy „kemény idöket élünk, és esetleg akad valaki, aki elmegy az inkvizícióhoz és följelenti”, megnyitja a lelkét: „Nekem ez nagyon tetszett, s jót nevettem rajta, mert ebben a tekintetben sohasem félttem semmitől”. Tehát ezt válaszolta nekik: „Ha volna okom azt gondolni, hogy lappang bennem ilyesmi, **én magam keresném föl** az inkvizíciót.” (Ö 33, 5)

Miután éveken át „kemény próbákon” ment keresztül (CC 53, 5; V 27, 1), most már megvallhatja, hogy egyetlen tudós vagy spirituális sem „vádolta őt”. Továbbá „ezek a dolgok nincsenek senkinek sem a kezében, és az Úr nem kér lehetetlent” (CC 53, 18).

Amikor már megnyugodott abban, hogy hitelesek a misztikus kegyelmei, nem késlekedik bírálni a kételkedő teológusokat, akik „sok eszükkel és okoskodásaik közvetítésével akarják irányítani a dolgokat, úgyhogy a nagy tudásukkal együtt nem látszanak olyanoknak, mint akik megértik Isten nagyságát” (MC 6, 7).

A karizmatikus esemény mindig a gyökereknél található. Mindennek a gyökere, s akire végeredményben az összes nézeteltérésünket, ellentétünket rábízunk, az nem más, mint Isten, az Isten-képünk, amit bizonyos elképzelés, magatartás, életmód táplál.

Ez állandó tényező Teréznél. Amikor a misztikus tapasztalat folyamatossá válik az életében, és megkezdji a vándorlását a fényt keresve, ezzel a szörnyű ítélettel találkozik: „mindkettőjük véleménye szerint az ördög műve az egész” (Ö 23, 14). Ez meggyőző érv azok „istenének” a szemszögéből, akik megvizsgálták őt: „Azt mondta nekem, hogy a dolog nem tetszik neki, mert ezek az adományok csak olyan egyéneknél fordulnak elő, akik már sokkal magasabbra jutottak, s jobban gyakorolták az önmegtagadást, mint én” (u.o., 11). Szemben az ingyenes Istennel, aki mindig megelőz minket, ott van az érdek, „istene”, aki az ember viselkedése után cselekszik, igazságosan visszafizet vagy igazságosan megbüntet.

Amikor Teréz látja, hogy Isten az Egyház szolgálatára indítja szerzetesi családját megújításával és megreformálásával, akkor érzékeli legjobban a szöges ellentétet Krisztusnak a nőkel szembeni magatartása, valamint a „férfiak uralta” Egyház – és társadalom – magatartása között. Krisztus „mindig nagy gyöngédséggel viseltetett a nők iránt” (CE 4, 1, jegyzet); most viszont azok „a legkisebb dolgot sem tehetnek nyilvánosan”, hiszen „a világ bírái ... mind férfiak”, és „nincs a nőben olyan erény, amit ne tartanának gyanúsaknak” (u.o.). Arról az „istenről” van szó, aki kizár, diszkriminál, aki hallgatást kényszerít egyesekre, míg másoknak megadja a szót.

S mivel a diszkrimináció a kultúrával kezdődik, el kell zárni a hozzáférést a nő számára. Meg kell neki tiltani az olvasást, különösen Isten Igéjének az olvasását, és sietve tűzre kell vetni az anyanyelven írott lelki könyveket (Ö 26, 6). Teréz határozottan megmondja a véleményét: „*mi, nők se legyünk annyira kizárva az Úr gazdagságának élvezetéből*” (MC 1,9 84).

Az alapítások kellős közepén gondolataiban felmerül valami, amit egy ideje már kétségtelenül hallott: „*ha azoknak lett volna igazuk, akik károsnak vélték, hogy én elmegyek kolostorokat alapítani... Nekem úgy tűnik, hogy annak kapcsán, amit Szt. Pál mond a nők klauzúrájáról – amit nem rég mondtak el nekem, még azelőtt, hogy meghallottam volna, hogy ez Isten akarata –, (Isten) azt mondta nekem: „Mond meg nekik, hogy ne kövessék az Írásnak csak az egyik részét, hanem tekintsek a többi részeket is, és hogy talán majd megköthetik a kezeimet?”* (CC 16). Ő egy megbilincselte Isten vagy egy szabad Isten? Olyan Isten, aki azokon a csatornákon keresztül nyilvánul meg és működik, amiket valaki megnyitott **Neki**, vagy olyan Isten, aki fenséges szabadsággal tanúkat és módokat választ magának arra, hogy kinyilvánítsa és jelenvalóvá tegye magát a történelemben?

Teréz az üdvtörténet leghitelesebb vonalával összhangban fogja majd tanítani a nővéreit, ahol Isten a gyengéket választja, azokat, akik nem számítanak, amely egyben üzenet a mindenkori hatalmasságoknak: imádkozik Istenhez, hogy folytonosan előbbre haladjanak, „nehogy a mi hibánk folytán veszendőbe menjen az a nagyszerű kezdeményezés, amelyre az Ő kegyelméből ilyen magunkforma gyarló nők vállalkoztak” (A 27, 11). Majd magára is visszatér, akinek vezető szerep jutott ebben a műben: „*Mert mit gondoltok, vajon honnét merítette volna egy magam forma gyöngé nő az erőt egy nagy dolgok létrehozatalára. Hiszen még csak nem is voltam a magam ura, de meg azután nem volt hozzá egy fillérem sem és senkim, aki pénzt tudott volna adni hozzá.*” (U.o.)

„*Nem a maga ura*”, „*bilincsbe van verve*”, mert nő. Elszontyolodva ezekkel a szavakkal fordul Istenhez: „*Én jó Uram! Minek parancsolsz lehetetlennek látszó dolgokat? Végre is,*

én csak egy gyöngé nő vagyok! S még ha legalább szabad volnék! De így, mikor annyiféle bilincsbe vagyok verve... Mit tehetek én ilyen körülmények között?” (Ö 33, 11) Arra vágyik, hogy szabad legyen, és „közhírré tegye” a szabad emberek közösségében, amely az Egyház, hogy „kicsoda ez a nagy Isten” (6 CI 6,3).

Ezért a szabadságért fog küzdeni bátran, fáradhatatlanul, védelmezve az életstílusát, a legnagyobb beleszólást és aktív szerepet igényelve a közössége számára a szükséges vagy alkalmas struktúrák megteremtésében vagy megszüntetésében, hogy külső beavatkozások nélkül élhessék a saját életüket a karizma megkülönböztetésében.

4. SAJÁT MEGÚJULÁSUK FŐSZEREPLŐI

S mivel kellően realista, Teréz tudja, hogy nem lehet, és nem is kell abszolút szabadságot, és teljes szerepvállalást igényelni, ezért két alapvető dolgot fog kérni azoktól, akikhez a szükséges segítségért fordul:

– Először: hogy ismerjék az ő haladási módját, a szellemiségét. „Szükséges, hogy megértse ezeket” (L. 23.2.81; 354,1). Azért kezd megfogalmazódni benne a lehetséges reform gondolata a férfiak között, mert nőként érzékeli az Egyházban, „hogy ha már női zárdákat kell alapítanunk, akkor nagyon is szükségesek volnának ugyanezen Szabály szerint élő férfi szerzetesek is...” (A 2, 5).

– Másodszor: hogy ne terheljék túl őket jogi előírásokkal, még azzal az ürgggyel sem, hogy megreformálják vagy hatékonyabbá teszik a lelki életet.

Vagyis, hogy ismerjék el és tartsák tiszteletben, határozottan állapítsák meg, hogy a döntések, a lelki élet központja magán a közösségen belül van, és ennek külső jeleként abban, aki a közösséget vezet.

Segítségünkre lehet e kérdés kapcsán egy termékeny elvnek a következő megfogalmazása – nyilvánvaló önéletrajzi fogantatással – Jézusról nevezett Teréz felfogásában és pedagógiájában. Gracián atyának ír, aki a tekintély szolgálátát mutatja a megreformált Kármelben. „**Kívül** elnyomni őket, miközben **belső** senki sincs, aki segítsen nekik, ez bizony nagy kínlódás. Én ezt így éltem meg, amíg nem voltak sarutlanok a Megtestesülés kolostorban” (L 9.1.77; 172, 2). **Kívül** érti mindazt, amit mi törvényen, gyakorlatokon, kötelezettségeken, általános struktúrákon értünk; a **belső** vonatkozik az erényekre, a hivatásbeli motivációra, amely személyes jellegű, dinamikus és élő, szemben a „szigorral” és a „penitenciákkal”, amelyek kívülről jönnek.

Természetesen ez a két dimenzió – külső, belső – nem zárja ki egymást, hanem kölcsönösen meghatározza egymást, és hozzájárul ahhoz, hogy jobban meg lehessen világítani az egyik vagy a másik életstílust. A személy vagy a közösség vegye kézbe a felelősséget, és alakítson ki olyan struktúrákat, amiket alkalmasabbnak, megfelelőbbnek ítél a karizmájához, magához az egyénhez vagy a közösséghez, továbbá a történelmi körülményekhez, amelyek között élnek.

Különösen élete végén, amikor Teréz visszaemlékezik mindarra, amit megvalósítottak, és arra, amit nem engedélyeztek nekik a férfi előljáróik, ill. pozitív oldalról, aminek a megtételére kötelezték őket, Teréz nagyobb szabadsággal, és különösen nagyobb személyes részvétellel akarja megélni a jövőt. Ezért mozgósítja a közösségeit, hogy aktívan vegyenek részt a jövő jogi testület előkészítésében, „emlékiratokat”, igazi közösségi feljegyzéseket készítve arról, hogy mit akarnak, milyen legyen a Konstitúció, amit az Alcalában káptalanra összegyűlt testvérek készítenek el.

Szabadságot kér Teréz, ez a jövő jogi testület főcíme. Ez a leghőbb vágya, amely vele együtt növekedett mindazon elnyomatás közepette, amit a reform húsz éve alatt átélt. Nem akarja, hogy bárki is kívülről irányítsa őket, per sze kivételt képez a törvényes előljárónak való „szükség” jogi függőség. Ezt írja Graciánnak: „**Nagyon ügyeljen arra**, hogy ne legyenek a nővérek állandó vikáriusai” (vagyis ne legyenek felsőbb parancsolóik) (L 19.2.81; 351, 1). Késedelem nélkül, erőteljesen, egyértelmű határozottsággal mondja: „Távolítsunk el minden alkalmat, hogy ne legyenek itt ezek a jámbor négek, Krisztus menyasszonyainak lerombolói” (n.2).

Megvallja, hogy „néhány dolog, amit kérünk” nem más, mint „védekezés” a férfiak lehetséges beavatkozása ellen, és nem **közvetlenül** fejezik ki a terézi szellemet: „Ha főtisztelendősége mindig élne, és ők nem érintkeznének másokkal, nem lenne szükség néhány dologra, amit kérünk” (L 21.2.81; 352, 13). Világosan gyanakvónak mutatkozik: „a jövőt kell szem előtt tartanunk” (L 19.2.81; 351, 2).

Ugyanez érződik a papok kérdésében, akik segíteni fognak neki a lelki fejlődésében: „Már azt gondoltam, hogy szabadságom van arra..., hogy prédikáljanak nekünk más helyekről. De nem azokra kell tekintenünk, atyám, akik most élnek, hanem akik jöhetnek” (L 21. 2. 81; 352, 3).

Minden közösség szabadsága, hogy felelősen kifejezzék az akaratukat a jövő jogi testület tartalmáról. Ezért sürgeti a nővéreket, hogy mondják el a véleményüket. Ő maga is megteszi ezt, nem tudom, talán kissé elbizonytalanodva a munkája eredményét illetően: „Elküldtem a feljegyzéseimet, hogy embernek látszszak” (L 21. 2. 81; 352, 1).

Kezdetől fogva közösségi stílus érvényesül a statútumok kidolgozásában. Az első kolostorra utalva azt mondja, hogy az ősi Szabályzaton kívül „sok egyebet is vállaltak, amit a szabály pontos megtartása szempontjából szükségesnek **tartotunk** behozni” (Ö 36, 27). Hogyan lehetne most hallgatni – Gracián atya tanácsa szerint –, amikor jórészt a karizma a tét és annak jogi megfogalmazása, amely azt kifejezi és védelmezi? Különösen, ha arról van szó, hogy **megszabaduljanak** a nem kevés kötelektől és megkötöttségtől, amelyek amiatt rakodtak rá lassanként a sarutlan közösségekre, mert a vizitátorok, a maguk féktelen jogi aktivitással, meglátogatták a kolostorait (L 19.2.81; 351,4).

Továbbá azon szándéktól vezettetve, hogy visszavezesse a lehetőséghez a folyamatban lévő törvényalkotást, arra kéri Gracián atyát, hogy „a Konstitúcióinkat, vagy azt, amit rendelni fogtok nekünk, nem szükséges tárgyalni a káptalani gyűlésen, és az sem szükséges, **hogy mindannyian hallják**”, mármint a sarutlan testvérek (u.o. 5). „A testvéreket nem kell beavatni a dolgainkba” (21.2.81; 352,4). Világos az üzenet: őket illeti meg, hogy törvényeket alkossanak maguknak, és azokhoz forduljanak, akikhez kívánnak, amikor tanácsot vagy felvilágosítást kérnek. Ismerjék el ezt a szabadságukat!

Mégis „ne nyomják el őket jobban, mint amennyire megígérték”, „nehogy úgy tűnjön, hogy még mindig elnyomják őket” (L 19.2.81; 350,2), „ne terheljék túl őket szertartásokkal, miséikkel...” (L 27.5.71; 30,6). Például a böjt kapcsán ezt írja: „(a böjtöt) tartsák meg az Egyház parancsa szerint, de ne tegyenek hozzá mást” (L 21.2.81; 352,6). Mindig ellene volt a jogilag előírt gyakorlatoknak. Sok mindenre rávilágít az egyik 1576.végén írt levele, amelyben kritikusan, nem titkolt keménységgel reagál az „iratokra”, amiket az egyik vizitátor hagyott a közösségnek. Az olvasók figyelmébe ajánlom a következő részletet a levélből:

”Ez az, amitől az apácáim félnek, hogy jönnek nehézkes előljárók, akik agyonnyomják és sok mindennel megterhelik őket. És nem csinálnak semmit. Furcsa, hogy a vizitáció során egyéb gondjuk sincs, mint hogy beszámolókat készítsenek. Már a pusztas olvasásuk is elfárasztott. Mi lett volna velem, ha meg kellett volna tartanom őket? Higgycs el, a mi szabályzatunk nem visel el nehéz embereket, mert már maga a szabályzat az (L 19.11.76; 145,1.3).

Majd felvet egy témát a buzgó – és könnyörületes – vizitátornak, aki úgy rendelkezett, hogy a nővérek ne tartsanak rekreációt azokon a napokon, amikor áldozáshoz járulnak. Azzal válaszol neki, hogy talán a papoknak, akik minden nap miséznek, „soha sincs rekreációjuk? És ha azok nem tartják meg, miért kellene megtartania a többi szegénynek?” (vö. L 22.5.78; 234,10).

A törvény legyen minimális. Ugyanis nem old meg semmit. S mindenesetre legyen olyan, amit mindenki együttműködésével azok fogalmaznak meg, akiket a törvény megcéloz.

Majd egyszerűen kijelent két további pontot: hogy a törvényben mindig járjon élen a haszon, és ne nézzék annyira a veszélyt, amely abból jöhetne. Amikor konkrétan arról beszél, hogy fogadjanak-e látogatókat, és hogy kerüljék el a természetlen aggályoskodást, ezt mondja: „végül is lehet, hogy abból nem veszély, hanem előny származhat” (L 27.5.71; 30,6).

Továbbá azt mondja, hogy a törvény, amit lefektetnek, ne gyakoroljon erőszakot azok lehetőségein, akiknek szánva van. A klauzúrát illetően – közvetlenül egy pápai dokumentum előírásaira utalva, miszerint „ne menjenek ki a templomba, vagy pedig csukják be az ajtót” – így figyelmezteti azokat, akik

megalkotják a törvényt: „Azt meg kell tenni, amikor meg van hozzá a lehetőség” (L 27.5.71; 30,6).

Mindig maradjon meg a figyelem az ember iránt, s ezt elébe kell helyezni mindennek: „Nehogy úgy tűnjön, hogy jobban elnyomja őket. Én nagyon félek, hogy elveszítik azt a nagy örömet, amellyel a mi Urunk vezeti őket, ami egészen más dolog...” (L 19.2.81; 350,2).

5. KARIZMATIKUS PRÓFÉTASÁG

Ha prófétaságon az Isten országáról, Jézusról, a szerzetesi életről szóló tanúságtételt értünk, akkor belehelyezkedünk az Egyház történetét átszövő nagy prófétai áramlatba, amit a II. Vatikáni Zsinat kifejezetten megemlített és feltétel nélkül befogadott a Krisztuskövetésről szóló reflexiójába, amely az Egyház életéhez tartozik.

A prófétaság a karizma eredeti ihletésére irányuló figyelmet jelent, amit minden egyén és minden közösség az adott történelmi környezetben megújít és belsővé tesz. A prófétaság őrzi és védelmezi a személyes ritmust a közösségen belül, és biztosítja a mozgékonyt a szükséges vagy egyszerűen alkalmas változtatásokra különösen akkor, amikor bekövetkezett egy intellektuális és/vagy egzisztenciális felfedezés, és azt olyan időben élik meg, amit gyors, mély, és egyetemes változás jellemez.

A prófétaság minőségi változást igényel a szerzetesi élet irányát és a szerzetességre nevelés módszertanát illetően, és Teréz szerint úgy lehetne összefoglalni, mint baráti ajánlatot, amit Isten tesz nekünk, hogy „választott nép”, „jó barát” legyünk, az azzal járó radikalitással, totalitással és ingyenességgel együtt. Ujjongással tölti el, hogy az Úr állandóan munkálkodik benne, amit Teréz úgy fog fel, hogy az annak a példája, amit Ő kész tenni bennünk. Úgy, mint amikor megállapítja Krisztus jelenlétét közöttünk: „Mert Krisztus közöttünk járt, és (a közösség) istálló lett, amely nagy fényességet áraszt” Olyan jelenlét ez, amely magára vonja mindenki szerető tekintetét: „Szegez-zétek szemeteket a ti Jegyesetekre” (A 2, 1) – odaadást támaszt. Így mesél az első avilai közösségről: „valamennyien áldozatul mutatják be magukat az Úristennek” (Ö 39,10). Alapmagatartásként mindegyiknek ajánlja ezt: „adjuk magunkat teljesen és osztatlanul Ő neki, aki magában foglal minden jót” (Ö 7, 1). Ebből származik a családi, közösségi jelleg, a „testvéri stílus” (A 13, 5) – amely megengedi a valódi testvériséget „azok között, akik csak Őrá való tekintettel szeretik egymást”: „Az ő szolgálai lesznek a legszeretőbb rokonaitok, Ő majd elküldi őket hozzátok” (A 9, 4).

Erős, teológiai dimenziójú közösség jön létre – „Isten hozott össze bennünket ebben a házban” (A 8,1) –, ahol a testvériség és a barátság légköre, az elnéző, derűs türelem uralkodik, amit az Isten működésébe vetett remény hat

át – „remélve, hogy Isten működik” – elkerülve a sietséget „helytelen buzgósággal” (CI 1,2,17), amely oda vezet, hogy „eluntatja” a lelket, felingerelve, hogy a jobb ételt elfogadja:

„Ha van e földön mennyország, akkor ez a ház az, de csak az olyan nővér találja annak, akinek egyedüli vágya kedvében járni a mi Urunknak, Istenünknek, és semmibe se veszi saját érdekeit... De ha valaki mást keresne nálunk, az mindent el fog veszíteni... Az ilyen elégedetlen lélek olyan, mint aki étvágytalanságban szenved: akármilyen jó legyen az étel, undorodik tőle” (A 13,7).

Ez a közösségi tanúságtétel az első keresztények életére emlékeztet, ahogy az Apostolok cselekedeteinek a szerzője bemutatja. Ezzel fejezi be Teréz a medinai alapítás elbeszélését, amely az avilai Szent József kolostor után az első alapítás volt: „Időközben a nővérek becsülete nőttön-nőtt a lakosság szemében... Az Úr is elkezdett egyeseket meghívni arra, hogy belépjenek hozzánk, és nagy kegyelmekkel árasztotta el őket...” (A 3,18).

Világos prófétaság: alapja a megosztott igazság, a hön vágyott és keresett párbeszéd, amit támogattak az „írástudók”, az Egyház, a **történeti** Egyház hite avégből, hogy a személyes tapasztalat, amit alávetettek az Ige megkülönböztetésének, amit olvastak és hirdettek a közösségben, kegyelemmé alakuljon át az Egyház javára.

Teréz visszavezet minket a kezdetekhez, elmeséli a közösségek első lépéseit – „Krisztus testülete” – és megérinti biztos reménnyel a jövőt, amit Isten feltár előtte, és amit ő követ. Ezt írja:

„Elnézegtettem ezeknek a lelkeknek a nagy bátorságát..., s ilyenkor eszembe ötlött, hátha valami célja van az Úrnak azzal, hogy akkora kincseket halmoz föl bennük... Igen sokszor úgy éreztem magam, mint aki nagy kincset őriz, s szeretne abból mindenkinek juttatni” (A 1, 6).

A karizmatikus prófétaság ebben az egyházas vonalban lesz véglegesen hitellessé. Olyan prófétaság ez, amit sokszor csak évszázadok távlatából tudunk teljesen értékelni, hiszen beletartozik a búzamagról szóló evangéliumi példabeszédbe, aminek meg kell halnia ahhoz, hogy a kalász kiszökkenjen. Jó lesz emlékeztetni arra, hogy a prófétaság érvényessége nem abban áll, mennyire becsülik a többiek, hanem csak az evangéliumi minőségében. S azt se feledjük, hogy csak a prófétaságnak van jövője.

„NEKED SZÜLETTEM...”

AVILAI SZENT TERÉZ SZÜLETÉSÉNEK 5. CENTENÁRIUMÁRA KÉSZÜLVÉ

MEGOSZTÁSOK

GONDOLATOK

SZENT TERÉZIA: A BELSŐ VÁRKASTÉLY CÍMŰ MŰVE V – VI. LAKÁS FEJEZETEI ALAPJÁN

Lelkünk, lelki életünk megismeréséhez vezető úton eljutottunk az V. lakás ajtajáig. Kik léphetnek be, kik a választottak, akik lelke az imában egyesülhet Istennel?

Szent Terézia szerint a kolostorban élő kármelita nővérek között „nagyon kevesen vannak, akik nem lépnek be” ebbe lakásba, de vannak „egyes kegyelmek, amelyekben nézetem szerint csak kevesen részesülnek.” (V. lakás I. fejezet, 2. bek.) A következő gondolattal, mintha csak hozzánk fordulna: ahhoz, hogy az „ötödik lakásba jussunk, azonban nagyon sok szükséges.” (V. lakás I. fejezet 3. bek.)

A mennyei boldogság e földön történő megtapasztalásának feltétele – az előző lakásokba való bejutáshoz szükséges erények mellett –, a teljes kiüresedés: teljesen meghalni a világ számára.

A mi hivatásunk a világba szólít, családjunk, munkahelyünk lekötelez. Problémáink, gondjaink lefoglalnak minket, értelmünk nehezen szakad el a megoldásra váró feladatainktól, vagy nehézségeinktől. Mindezt számba véve azt kell mondanunk, hogy a teljes kiüresedésre nem vagyunk képesek, emiatt az egyesülés imájához nem juthatunk el. Mit mond Szent Terézia: „Nézetem szerint az egyesülés imája az a borpince, ahová az Úr bevezet bennünket, amikor neki tetszik, és ahogy neki tetszik, de ahová saját erőnkől sohasem vagyunk képesek bejutni. Csupán Ő Szent Felsége képes bennünket bevezetni és belehelyezni a mi saját lelkünk legbensejébe.” (V. lakás I. fejezet 19. bek.)

Mielőtt méltatlanságunk tudatában elkeserednénk, a misztikus kegyelmek

rövid útja mellett, Szentanyánk megmutatja a másik hosszabb utat is, ahol Isten kegyelméből mi is járhatunk. Ezen az úton a teljes ráhagyatkozást, legalázatosabb szolgálatot, saját gyarlóságunk szemlélését várja az Úr. Ha mindent megteszünk, a Szentlélek kegyelmeit jól használjuk, akkor – Szent Terézia hasonlatát idézve – a mi lelkünk is selyemhernyóból pillangóvá változhat. Az átváltozás feltétele, hogy odaadjuk Urunknak önszeretetünket, akaratumat, anyagiakhoz való túlzott ragaszkodásainkat, erősödünk engedelmisségben, alázatosságban, az elmélkedés útjáról nem térünk le, igyekszünk előre haladni. A haladás egyik mérföldköve, amikor már fájdalmat, szenvedést okoz lelkünknek Urunkat ért káromolás, illetve sértő beszéd, szeretetének semmibe vétele, amikor örömmel beszélünk reményünk okáról, amikor már tudok és akarok segíteni másoknak abban, hogy saját akaratum helyett Isten akarát keressék mindenben, segítünk – elsősorban példánkkal – a teljes ráhagyatkozás megélésében. Ha idáig eljutottunk, természetes módon elnyerhetjük az Istennel való egyesülés kegyelmét. Ennek a jele az a belső nyugalom, az a belső béke, amit világi életünk legnagyobb viharai sem űzhetnek el. Milyen örömteli mindez! Ennek ellenére nem érezhetjük magunkat biztonságban, fenyegető veszélyt jelentenek bűneink! Itt már azokra a bűnökre kell gondolnunk, amik felett átsiklunk, csak kicsinységnek tartjuk, vagy lelkiismeretünket elhallgattatva nem is tartjuk bűnnek. Ha a bűnt és a bűnre vezető alkalmat elkerüljük, még nem tettünk meg mindent. Mi az, ami még hiányzik? Szent Terézia erről így tanítja a szerzetbe lépett nővéreket: „...mennyi féreg van körülöttünk, melyet nem veszünk észre csak akkor, amikor már úgy elrágta érényeink gyökerét, ... az önszeretet, önmagunk túlbecsülése, embertársainkkal szemben elkövetett, ha nem is súlyos megítélések, szeretetlenségek, legelső sorban pedig az, hogy embertársainkat nem szeretjük úgy, mint önmagunkat.” (V. lakás III. fejezet 7. bek.)

Ha körülnézünk világunkban – a családban, kis közösségben is – bizony láthatjuk, tapasztalhatjuk az önzést, az „én” szeretete nagyon divatos, követendő példa, burjánzik a megszólás, tapasztaljuk az empátia hiányát, azt, hogy a másik ember gondjában még felületes együttérzéssel sem kívánunk osztozni, hát még segíteni! Mennyire ránk vonatkozik a Szentanya állítása: „... milyen messze vagyunk attól, hogy teljesen egyesülve legyünk Isten akarátával.” (V. lakás III. fejezet 7. bek.)

Ha csak a „Tízparancsolat” megtartását, megélését, mélységében megvizsgáljuk, szomorúan kell megállapítanunk, hogy bizony sok a gyengeségünk, még sok a tennivalónk, hogy tökéletessé lehessünk. Az előrelépés fokmérőjét Szent Terézia az V. lakás III. fejezet utolsó bekezdésében így jelöli meg: „Ha ellenben állhatatosan gyakoroljátok a felebaráti szeretet erényét, akkor biztosra vehetitek, hogy el fogjátok érni az egyesülést Isten Ő Szent Felségével. Amíg azonban e ponton csak egy hibát fedeztek is fel magatokban, ... higgyétek el nekem, hogy még nem kaptátok meg az egyesülés kegyelmét.” Az idé-

zettek alátámasztják, hogy Urunk önzetlen, cselekvő szeretet vár tőlünk. Ebben a szolgálatban éberem figyelniünk kell a sátán cselvetéseire, hogy még kis dolgokban se téríthessen el minket Isten akaratának teljesítésétől. Figyelmünket a szüntelen imával tarthatjuk éberem, azzal, hogy minden ügyünkben, minden cselekedetünk előtt Istenhez fordulunk, mindent, mindenünket az Ő kezébe helyezzük, pártfogását kérjük.

Akik elnyerték az egyesülési ima kegyelmét, felkészülhetnek a nagyobb kegyelmek befogadására, beléphetnek a VI. lakásba. Itt Szent Terézia beszél azokról a szenvedésekről, amit a léleknek a lelki jegyesség elnyeréséig el kell szenvednie. A szenvedéstől a lélek nem fél, Istenért örömmel vállalja, mert "állandóan belsőleg van egyesülve Istennel s ez az egyesülés nagy erőt önt bele." (VI. lakás I. fejezet 2. bek.) Mi, akik rohanó világunkban ránk osztott szerep, és a tökéletesedés, Isten szeretete utáni vágyunk között sodródunk, többségünkben külső szemlélői lehetünk ennek a lelki lakásnak, és annak, aki a beteljesedésig – lelki jegyességig – eljutott.

Szent Terézia az egyesülés imájától a lelki jegyességig vezető út szenvedéseit, szavakkal nehezen leírható örömeit saját tapasztalatai alapján tárja elénk. Néhány példa: A legkisebb szenvedése volt, amit a világtól való elszakadásban ismerőseitől kellett elszenvednie. Nagyobbnak tartotta a fizikai betegséget, az azokat kísérő éles fájdalmakat. Amit ennek a fájdalomnak elviseléséről mond – „Isten nem küld az emberre többet, mint amennyit el tud viselni és megadja hozzá a türelmet is.” – számunkra is biztatás, erőt ad. A szenvedések keresztjei egyikünk életéből sem hiányoznak. Kétségbeesés, elkeseredés, értelmetlen lázadás helyett Isten szeretetéről, alázatról, teljes ráhagyatkozásról kell példát mutatnunk.

Legnagyobb fájdalomnak a belső szenvedéseket, a belső lelki viharokat tekintette. A lelki vihar Isten irgalmából lecsendesül, boldogság, fény lép helyébe. A VI. lakásban ébreszti, éleszti az Úr a lelki jegyesség utáni vágyat. Az „ébredés” történhet teljesen váratlanul, – „A lélek ugyan nem hall semmi hangot, de egészen megérti, hogy Isten hívta” (VI. lakás II. fejezet 2. bek.) „... világosan érzi, hogy Isten vele van.” (VI. lakás II. fejezet 4. bek.), ajakima közben felgyulladt belső lánggal, vagy az Úr beszél a lélekhez, füllel hallható módon, illetve a lélek mélyében. „Imádságos emberek között ugyanis sokan vannak, akik ilyen szózatokat hallanak.” (VI. lakás III. fejezet 3. bek.) Részesedhetünk-e mi is ebben a kegyelemben? Kegyelem, vagy képzeletünk játéka, ahogy arra Szent Terézia figyelmeztet. „A legbiztosabb jelek e kérdés eldöntésére a következők” (VI. lakás III. fejezet 4. bek.): Isten szavai azonnal beteljesednek, béke, nyugalom, áhítat, ami Isten dicsőítésére buzdít, a szavak megmaradnak az emlékezetben. E jelek nélkül képzeletünk működött.

A VI. lakásban a lélek felkészítését az Úr az elragadtatás eszközeivel folytatja. Szent Terézia érzéki, képzeleti és értelmi látomást határol el és magya-

rázza mi annak a lényege, valamint rámutat azokra a jegyekre, amelyekkel a tévedés kizárható. Lényeg, hogy Isten „magához ragadja a lelket, mint sajátját, hogy megmutassa neki egy részecskéjét annak az országnak, amely ezen eljegyzés címen mostantól az övé.” (VI. lakás IV. fejezet 13. bek.) A lélek minnél több kegyelmet kap Istentől, annál nagyobb fájdalmat jelent számára, hogy „hálátlan volt Istennel szemben” vádolja magát mindennel, amiben elfordult Istentől. Aki a különleges kegyelemben részesült, továbbra sem feledkezhet meg az elmélkedésről, nem hanyagolhatja el azt: „elmélkedjünk sokat életéről és haláláról”, arról, hogy „mennyi hálaival tatozunk neki.” (VI. lakás VII. fejezet 9. bek.) Az idézetekről való elmélkedés éleszti, növeli szeretetünket Urunk iránt. Nem szabad elfeledkezni Szűzanyáról sem, aki minta számunka Jézus Krisztus tökéletes követésében.

Szent Terézia abban a kegyelemben is részesült, hogy Urunk Jézus Krisztus értelmi látomásban is érezte jelenlétét. Fizikai szemeivel nem látta, de érezte, hogy jobboldalán van az Úr. Ez a megtapasztalt jelenlét „gyöngéd szeretet” forrása volt számára, „erősítette vágyát”, hogy „kizárólag az Ő szolgálatára szentelhesse magát.” (VI. lakás VIII. fejezet 6. bek.), továbbá növelte az elköteleződés érzését. Ebben a lakásban a természetfeletti kegyelmek hatására a lélek belső békéje olyan fokú, hogy „kizárja az ördögi beavatkozás lehetőségét.” (VI. lakás VIII. fejezet 8. bek.) Nekünk, a tökéletesedés útján botorkáló világi laikusoknak is szólnak a Szent szerzetes nővéreknek írt alábbi szavai:

„Ha megtudjátok, vagy halljátok, hogy Isten ilyen kegyelmeket ad egyes lelkeknek, ne jusson valahogy eszetekbe Tőle ilyesmit kérni, vagy az után vágyódni, hogy benneteket is ezen úton vezessen.” (VI. lakás IX. fejezet 15. bek.) Hat olyan okot sorolt fel, amely a mi vágyakozásainknak kis gátat szab: vétünk az alázatosság ellen, hisz nem érdemeljük meg; képzeletünk erősen működik; vakmerőség, ha mi akarunk utat választani; a sokféle szenvedésre nem gondolkunk; arra sem, hogy képesek vagyunk-e ezeket elviselni; nem tudjuk előre, hogy ez lelkünk állapotában javunkra válik-e.

Akkor mit tehetünk mi, akik az imádságos életet választottuk, a tökéleteség útján botorkálunk, elesünk, de az útról nem akarunk letérni? Szent Terézia tanítását követve:

„... a legjobb dolog nem akarni mást, mint amit Isten akar. Tegyük le sorsunkat az Ő kezeibe, hogy teljesedjék mibennünk az Ő akarata.” (VI. lakás IX. fejezet 22. bek.)

ELMÉLKEDÉS

MARADJATOK MEG SZERETETEMBEN

Fr. Tavas Béla OCD – Budapest

A hogy engem szeretett az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben” (Jn. 15.9).

Mi lehet fontosabb a szeretetnél? Semmi! Csak a szeretet révén találók Istenhez, csak ez lehet az út, ami nem más, mint Jézus. De ez a szeretet nem az, amire minden ember képes, még a hitetlen is. Persze ez sem elvetendő, de ha nem Istenből ered, csak a testet érinti. Az igazi szeretet forrása Isten, aki még a bűnöst is szereti, és a lélek mélyére hatol. Sokszor fájdalmas ez a szeretet, de mégis ez adja az életet.

A keresztyén ember azért szeret, mert Istenben él, és nem tehet mást, mert Isten a szeretet! Mert az Evangélium szavai által a másik emberben Jézusra ismer. „Ha parancsaimat megtartjátok, megmaradtok szeretetemben, Mint ahogy én is megtartom Atyám parancsait, és megmaradok az ő szeretetében (Jn. 15.10).

Tehát megmaradunk a szeretetben, ha követjük Jézus tanítását. De ezt tudatosan, és önként kell vállal-

nunk. Le kell tudni mondani a világ dolgairól, és kicsivé kell válnunk. Le kell mondani hatalomról, a világ szabadságáról, és lélekben szegénnyé kell válni, mert ez vezet Isten igazi szabadságára.

„Mind az a hatalom és szabadság, amit e világ nyújthat, ha Isten szelleméhez és szabadságához viszonyítjuk, valóságos rabszolgaság, elnyomtatás és börtön” (Keresztes szent János: A Kármel-hegy útja. I/IV.6). Be kell tehát ismerni kicsiségünket, mert aki meri ezt vállalni, azt felmagasztalják. Aki elveszíti mindenét és utána száz annyit kap vissza, az tud igazán szeretni. Aki megjárta a mélységet, az tudja becsülni a magasságot. Uram, add, hogy ilyen kicsi lehessen mindég, hogy a karodba vegyél.

A MAGYAR KÁRMEL KINCSEI

KELLER LŐRINC JUVENÁL OCD (1921 – 2009)

ÉLETEM (4. rész)

1936–1937-es év

V gimnáziumba ketten jártunk Ónodi Ervinnel. Osztályfőnökünk maradt Erdélyi Irén, aki a latint tanította. Ez az iskolaév számomra nagyon je-

• lentős volt. Komoly lelki életet kezdtem, többet imádkoztam, életgyó-
nást végeztem. 1936-ban befejeztem a IV. gimnáziumot, 15. életévebet betöltöttem. Eddig a IV. osztály után már a noviciátusba mentek. Ebben az évben csak Csapó Lajos ment a noviciátusba, Győrbe, és kezdte meg az újonc évet. József testvér is, de ő már a laikus testvérek között a jelölt időt kezdte. Mi ketten Ónodi Ervinnel folytattuk a gimnáziumot, vagyis az V. osztályt. Ennek az a magyarázata, hogy eddig a kármelita kispapok csak VI gimnáziumi osztályt végeztek, és utána kezdték a Teológiát, (ill. Filozófiát). Így volt ez András és Gyuri bátyám idejében is. De Miklós atya, mint provinciális, ezen változtatott. Ugyanis a rendi törvények előírták, hogy a Teológia előtt azokat a tanulmányokat kell elvégezni, amit az ország egyházmegyei papsága is végez. Itt Magyarországon a világi papság érettségi

után végezte a Teológiát, tehát nálunk is bevezették az érettségit. Én voltam a Juvenátusunkban az első, aki VI. osztály után mentem el a noviciátusba. Néha tettek kivételt, (hogy elküldtek egyeseket a noviciátusba a hatodik osztály előtt), de az általános szabály ez volt. Az érettségit mindenkinek le kellett tenni. Az újoncév után, – már mint kispapok, klerikusok, – magánúton folytathatták gimnáziumi tanulmányaikat, és fejezték be az érettségit.

Ketten Ónodi Ervinnel (Kaszala híres repülő pilóta rokona) végeztük és befejeztük az 1936-37-es iskolaévet. Hazamehettünk, ismét együtt lehettünk szeretteinkkel. Örültünk egymásnak, édesanyánk különösen. Terus is. Édesapánk megint megkérdezte: „Meggondoltad jól? Jól érzed magad?” Én nyugodtan mondtam: „Igen, meggondoltam, és jól meggondoltam, kármelita akarok lenni.”

1937–1938-as év

VI. osztály – gimnáziumban. Ketten kezdtük Ónodi Ervinnel, de ő hamarosan elhagyta a juvenátust, és kiment a városba, ott egy családnál lakott, és onnan járt be a gimnáziumba. Az első alkalommal, amikor Ervin lépése után először léptem be az osztályba, nagy tisztelettel és ovációval fogadtak. Ezzel azt akarták kifejezni, hogy becsülik bennem a kitartást elhatározásomban.

Itt említtem meg, hogy az utolsó otthoni vakáció után visszajöttünk a juvenátusba – Sándor Pali nem jött vissza. Nagyon tehetséges volt, kitűnően rajzolt és szépen hegedült. Édesanyja lebeszélte fiát, illetőleg más tervei voltak vele. Nem a papságtól akarta visszatartani, hanem az egyszerű kármelita élettől. Nagyobb karriert álmódott fia számára. De az Úr Isten beleszólt a tervébe. Rá egy év múlva, talán napra pontosan, – jún. 6-án kaptuk a hírt: Pali a gyönyörű uszodában vízbe fulladt. Megdöbbenő! Édesanyja írta: „El akartam venni Istentől a fiamat, de Isten vette el tőlem.”

Ebben az évben nagyon sokat komolyodtam, egyre jobban megértettem hivatásomat, egyre többet imádkoztam, megszerettem az imádságot.

Az 1938-as év elég mozgalmas volt. Szent István halálának 1000. évfordulója, Májusban az Eucharisztikus Világkongresszus. Csodálatos megmozdulása volt a magyar katolikusságnak. Eugenius Pacelli bíboros vezette (a későbbi XII. Pius pápa), amikor 5000 férfi áldozott!

A Kongresszuson részt vett a kármelita bíboros is (Aedeodatus atya). A kongresszus befejezése után – előzetes megbeszélés alapján – elvállalta a keszthelyi Kármel Kis Szent Teréz templomának konzekrálását. Ez éppen Pünkösöd ünnepére esett, és eléggé zűrzavaros volt. A bíboros titkára ragaszkodott ahhoz, hogy a templomból minden padot ki kell hordani. Hiába érveltek az atyák, a bíboros atya nem engedett, így éjszaka hordták ki a padokat. Egész éjjel nagy volt a zaj, de végül is reggelre üres volt a templom. A bíborosnak előkelő mozdulatai voltak. Hosszú szertartás volt... görög betűkkel X alakban végig írta az egész templomot. Elérkezett a szent-

mise kezdete. A pannonhalmi Apát prédikált (volna), de a titkár ismét mutatta hatalmát. Az Apát úr megkezdte beszédét, de Giulio (a titkár) 8-10 perc múlva felszalad, és teljes erővel ráver az ajtóra. Az Apát úr kénytelen volt abahagyni a beszédet. Végül is a nagyon hosszú szentelés véget ért.

Én az I. emeleten levő oratóriumból néztem végig az egészet. Ugyanis az előtte levő este labdázunk, kiszorítót játszotunk, és én az erősen szálló labda mellé ütöttem, és az a bal szememet ütötte meg, s azonnal alma nagyságú daganat keletkezett rajta. Abban a pillanatban eszembe vágódott, hogy ezt a Szűzanya azért engedte meg, hogy a másnap, pünkösd délutánján ne vehessek részt a tornavizsgán sorra kerülő futóversenyen. Biztosra mentem volna, hogy minden 100 m-es futóverseny előfutámában első leszek. A Szűzanya így tette lehetetlenné, nehogy a győzelem megzavarja hivatásomat. Azóta is hálás vagyok a Kármelhegyi Boldogasszonynak ezért a balesetért.

Abban a pillanatban eszembe vágódott, hogy ezt a Szűzanya azért engedte meg, hogy a másnap, pünkösd délutánján ne vehessek részt a tornavizsgán sorra kerülő futóversenyen. Biztosra mentem volna, hogy minden 100 m-es futóverseny előfutámában első leszek. A Szűzanya így tette lehetetlenné, nehogy a győzelem megzavarja hivatásomat. Azóta is hálás vagyok a Kármelhegyi Boldogasszonynak ezért a balesetért.

Az elkövetkező napokban – mivel már itt volt az ideje, hogy Noviciátusba menjek, elkezdődött a szervezés. Az Atyák beleegyeztek, hogy megkezdjem az újoncévemet.

Az 1937-38-as iskolaév véget ért, de a hazai látogatás ideje elhúzódott.

Ugyanis június végén és július elején Generális Atya, Ft. Páter Tamás atya vizitációt (vizsgálatot) tartott a Magyar Rendtartományban. Ez nagy esemény volt. Az illendőség azt kívánta, hogy a Rend legfiatalabb tagjai is itt maradjanak, és köszöntsék, illetve bemutatkozzanak. Elég viharos időszak volt. Egyik meglepetése volt a Generális Atya keszthelyi látogatásának, hogy Marcell atyát is magával hozta. Ezzel a tetteivel meg akarta mutatni az egész magyar Rendtartománynak, hogy nagyon tiszteli és becsüli Marcell atyát, és elutasítja vádakát, melyeket ellene felhoztak. Valóban, a helyzet személye körül lecsillapult. Többek között ezt a kijelentést tette: „Örüljön a provincia, hogy ilyen embere van!!!”

Csak július második felében mehettem haza. Számomra az utolsó vakáció volt. Abban az időben a rendtagok nem mehettek haza, csak nagyon kivételes esetekben, egy-két napra. Terus és Zsefi szeretettel vártak az állomáson, édesanyám otthon. De sajnos, édesapánk nem volt otthon. Júliusban van a legnagyobb munkaidő, Kunszigetben javában csépeltek, és ő volt a gépész. Egy napra azért csak

hazajött. Ismét feltette a szokásos kérdést: „Jól meggondoltad?” Az „igen” válaszmegnyugtatta. Nyugodtan és gyorsan eltelt a két hét, és elérkezett az utolsó este. Édesanyám odaült az ágyam szélére, – évek óta nem tette – és pár szót szól, utána nem beszélt. Hallgatott. Éreztem, hogy a mély fájdalom okozza a némaságát. Hosszasan ült ott.

Búcsúzás

Augusztus 10 körül lehetett. Reggel elmentem a szentmisére. Elbúcsúztam a plébános úrtól, közben akikkel találkoztam, utolsó szót váltottam. Elérkezett az indulás ideje. Elbúcsúztam édesanyámtól: az arcán látszott a nagy fájdalom. Erről árulkodott a szemében megcsillanó könnycsepp. Elköszöntem Anti bátyámtól, Lajos bátyámtól, és két kisebb testvéremtől, Teruskától és Zsefitől.

Édesanyánk és a két kistestvérem kikísértek az állomásra. Édesanyám nyugodtan állt és integetett, amikor elindult a vonat. Ő már megedződött, hiszen negyedik gyermekét bocsátotta el. Mély hite megnyugtatta. Hitte, hogy a legjobb utat választottam, és ő nagylelkűen odaadta a negyedik gyermekét is az Istennek. Amint indult vissza, különösen integetett, míg eltűnt előlem az állomás.

1938. aug. 10.

Ekkor léptem át a Györi Kármel küszöbét. Marcell atya, a novícius mester (magiszter) fogadott. Bevezetett a jelöltek (postulánsok) szobájába, mely a nagykapu mellett volt. Elmondta a napirendet és elment. Elégge hűvös volt, de napról-napra felmelegedett.

Megkezdtek a lelkigyakorlatot a novíciusokkal, illetve az új fogadalmasokkal. Marcell atya tartotta – a Szűzanyáról beszélt. A beöltözésem időpontját aug. 19-re tűzték ki. Ebben az időben Brokárd atya volt a prior (házfőnök), Jácint atyát felmentették e hivatala alól.

Aug. 18-án este Marcell atyánál életgyónást végeztem. Ekkor már teljesen felmelegedett. A gyónás után nagyon boldog voltam. A következő nap, aug. 19. hajnalán Marcell atya bejött a szobámba, ahol két karomon (volt) az összehajtott habitus (csuha), Skapuláré, a fehér palást és bevezetett az imakórusba, ahol a rendtagok már vártak az oltár előtt: széken ült Miklós atya, a Provinciális.

Bevezető ima után a szertartást végző atya elé térdeltem, aki megkérdezte: „Mit kívánsz?” Feleltem: „Isten irgalmát, a rend szegénységét és a testvérek társaságát.” Miklós atya szentbeszédet mondott: Szent István, – imádságos lelkületével – közel áll a kármelita lelkülethez. A beszéd befejeztével ismét kérdést tett fel: „Erős szándékod-e megmaradni életed végéig ebben az elhatározásod-

ban?” Feleltem: „Isten irgalmában és a testvérek társaságában bízva, akarok!”. Ezek után az újoncmester segítségével levettem a kiskabátomat, és Miklós atya, – miután megszentelte a rendi ruhákat – rám adta azokat, miközben a beöltöztető előljáró megfelelő imát mondott. Ennek befejeztével Marcell atya az oltár elé vezetett, ott arca borultam, és elénekelték felettem a Szentlélek Himnuszát – latinul:

„*Veni Creator Spiritus... – Szentlélek Isten szállj le ránk...*”. Mélyen meghatódtam, lelkem tele volt hálával a Jó Isten iránt, és a Szűzanya iránt! Megköszöntem, hogy e szent Rendbe vezettek. Kértem az állhatatosság kegyelmét, imádkoztam szerettemért, rendtársaimért. Az ének befejeztével még pár könnyörgést elimádkoztak felettem, Miklós atya meghintett szenteltvízzel, majd felkeltem. Ezután következett a rendi név kihirdetése. Szívszorongva vártam! Miklós atya megszólalt: „*A most beöltözött testvér rendi neve: Szent Lőrincről nevezett **Juvenál** testvér.*” Első pillanatra nagyon megszerettem, hisz rögtön megértettem, hogy a nevem latin szó, és **Fiatalt** jelent. Szebbet nem kaphattam volna! Örültem. E napon nagyon boldog voltam.

HÁLA, HÁLA, HÁLA!!!

1938–1939. tanév. Noviciátus (Újoncév)

Novícius társaim: Péter Tamás és Bonifác testvér, fogadalmasok voltak már – Imre testvér, Albert testvér (Hirs). Ő tanító volt. Egyedül ő volt a novícius, aki papnak készült. Ő lett az én „Örangyalom”, aki bevezetett a kármelita életbe. Volt még néhány dolgozó testvér is. A napirendben az éjjeli zsolozsma volt a legnehezebb. Nagyobb ünnepeket kivéve minden éjjel 1/2 12-kor megszólalt a csengő, és az éjféλι zsolozsmára hívott. A zsolozsma után szentségimádás a novíciusok kápolnájában. Úgy 1/2 2 körül tértünk vissza a cellánkba.

Különösebb meglepetés nem volt, hisz már 6 éven át megismertem a Kármel liturgiáját.

Szeptember hónapban a Juvenátusból irányították át a Noviciátusba Sz. László Imrét, és osztálytársát. Későbbi rendi nevük Fülöp és Vince testvér. Így akarták elérni, hogy többen legyenek az újoncok, már mint a papságra készülő újoncok.

Délelőttönként a novícius Magiszter 3 órában oktatást tartott. Ismertette a rendi előírásokat, rendi szentjeink tanításait, és bevezetett a lelki élet titkaiba. Hetente egy-két óra latin is volt. Különösen szép és megragadó volt, amikor Marcell atya a Szűzanyáról beszélt, és Jézusról. Érezni lehetett, hogy lelkéből és szívéből beszél. Elragadó volt! Hetente egy alkalommal kimentünk a hártárba levegőzni, és nyári hónapokban egynapos kirándulást is tettünk.

Szombat este és a Szűzanya nagyobb ünnepei előtti esténként fehér palást-

ban a „Salve Regina” énekkel köszöntöttük a Szűzanyát. Minden hónap negyedik vasárnapján ugyancsak fehér palástban Skapuláré körmenet volt, melyen a harmadrendiek is ünnepi öltözetben vettek részt. Ilyenkor néha láttam édesapámat, és Csapó sógorom rendszerint megrántotta fehér palástom szélét. Ezen alkalmakon kívül egyszer láttam édesapámat, a posta szoba előtt, a folyosón állt. Egymásra mosolyogtunk, és mentem tovább.

Egy őszi nap délutánján kívülről erős kiáltás hangzott be. Mindent vissza!, Mindent vissza! Később megtudtam, hogy Hitler a Trianonban elcsatolt terület egy részét visszaadja, amely később meg is történt.

Az idő haladt. Igyekeztem Marcell atya tanítását lelkembe szívni, megtartani. Különösen is a jelszót: „Mindent a Szűzanyával”, és „Egyre gyakrabban köszönteni Őt az Ave Máriával.”

Novícius társaimmal együtt vártam az ünnepeket. Már csak azért is, mert ilyenkor nem volt éjjeli zsolozsma az ünnep napját követő éjszakán. Közben megtudtam rendi nevem eredetét. Beöltözésem előtt pár héttel Brokárd atya, az akkori Perjel Pécssett járt, és ott megismerkedett az ottani ferences házfőnökkel, Jagieai Juvenállal. Nagyon megtetszett neki a Juvenál név. Mikor szoba került, mi legyen a nevem, ő ezt a nevet ajánlotta, és nagy leleményességgel védőszentemről, Szent Lőrincről nevezett el. Elfogadták ajánlatát. Hálával gondolok mindig Brokárd atyára. Ő már juvenista koromban is kimutatta irántam való szeretetét. Ha akkor, 15-16 éves koromban, nem áll mellettem, aligha engedtek volna a noviciátusba.

A Kármelben abban az időben ebéd és vacsora közben felolvastunk, kivéve a nagy ünnepeket. A Szentírással kezdtük, majd más, vallási vagy komoly könyvből. Minden héten más és más. Azon a bizonyos héten én voltam a lektor. A szentírási szakasz tele volt idegen szavakkal, és én el-elnevettem magam. Egyszer csak a perjel, Brokád atya megütötte a tényér szélét, ami azt jelezte, hogy hagyjam abba az olvasást. Abbahagytam... Éreztem, hogy az ebéd utáni üdülő órán Marcell atya biztos megfedd. Úgy is lett. Először könnyedén vettem, de mindig komolyabb hangon beszélt. Végül letérdeltem, és mellemet verve „mea culpa”-t mondvá földig hajtottam fejemet. Ez volt újoncévemben a legkomolyabb rendreutasítás.

1939 tavaszán, húsvét után kirándulást tettünk az újonnan visszacsatolt Csallóközben levő Medvefalucskába, illetőleg a határába. Kompon mentünk át a Dunán. Kellemes kirándulás volt

1939 Húsvét utáni hét II. szerdán – háromévenként – összegyűlt a Nagykáptalan, hogy új elöljárókat válasszanak. Pár nap múlva ez meg is történt. A Provinciális Pál atya lett. A győri perjel Jenő atya, aki hét évig a juvenátusban prefektusom volt, a novícius mester Marcell atya maradt. Ez év tavaszán új jelölt érkezett: Tihanyi Miklós, budapesti tanító. 30 egynéhány éves, művelt, komoly ember. Hamarosan be is öltözött, és a Domon-

kos nevet kapta.

Elérkezett az első, ideiglenes, 3 évre szóló fogadalmam napja. Aug. 20.-án Marcell atya tartotta az előkészítő lelkigyakorlatot Boldogan készültem rá. Mivel Marcell atya lábának ischias fájdalma miatt gyógyfürdőbe ment, Mihály atya vezetett az oltár-

hoz. Jenő atya, – a perjel – vette át (a fogadalmat). Délután megérkezett Édesanyám és Terus Zsefi öcsémmel. Délben, ebéd közben betoppant Rómából Tarzicius atya. Nagyon meglepett. Délután kimentünk vele a kórházba, ahol sérvműtéttel feküdt édesapánk. Nagyon örültünk mindannyian. Szeptember első napjaiban betoppant Gyuri bátyám, Hegyeshalomból jött, a családtól búcsúzott. Már kijelölték szeptember közepén a két misszióba induló atya, – a másik Patrik atya volt – ünnepélyes elbúcsúztatását, amikor Rómából a Generális hirtelen pár nappal előbb hívta őket. Ezért így oldották meg. Hazaengedték őket, mivel az ünnepélyes búcsúztatás elmaradt. E gyors intézkedés okát nem értettem.

Elérkezett az idő, a noviciátus után visszamentünk Albert atyával Keszthelyre, hogy tanulmányainkat folytassuk. Nehéz szívvel búcsúztam. Könnyes szemekkel öleltem meg Marcell atyát, és utána többi rendtársamat. Sajgó szívvel léptem ki a győri rendházból, ahol sok kegyelmet kaptam, és bő örömben részesültem.

1939. április 8-án szentelték pappá Illés atyát (Gyuri bátyánkat) Rómában, aki a rendi Missziós Kollégiumban tanult. Sok akadály után megérte e nagy kegyelmet is.

Hála érte! Családunkban a második pap!

1939–1940. tanév. Ismét Keszthelyen

Albert testvérrel érkeztünk meg. Szeretettel fogadtak bennünket. A prior (házfőnök) a provinciális volt. A kispapok magisztere Grácián atya, a juvenátus prefektusa Miklós atya. Hamarosan megkezdődött az iskola.

VII. osztály magánúton nehéz volt. Tanáraink: a latint Illés vezetéknévű nyugdíjas tanár tanította. Németre és franciára Szeverin atya tanított, matematikára Tánchos János nevű fiatalember, aki két hónappal azelőtt érettségizett, kitűnőre. Ő tanította a fizikát is. Átadni nehezen tudta. Nehéz volt. Szívesebben

beszél Napóleonnól, akinek rajongója volt. Jó egy év után behívták katonának, kikerült a frontra, és 3 hónap múlva hősi halált halt. A többi tantárgyat tanár nélkül sajátítottam el. A magán-vizsgát sikerrel vettem, csak egyedül vizsgáztam a Kármelből. Egy világi fiú volt a társam, de ő nagyon gyengén készült fel, nem is sikerült neki a vizsgája. A lényeg tehát: átléphettem a nyolcadik osztályba.

A kispap társak a következők voltak: Alfonz testvér, Lucián testvér, Honor testvér, Tamás testvér, János testvér. És akik először érettségiztek: Albert testvér, Bertold testvér, Jeromos testvér, Kelemen testvér, Ágoston testvér, Juvenál testvér VIII. gimnazista – egyedül. Bonifác testvér, Imre testvér (Csapó) – VII. osztály. Fülöp testvér, Vince testvér – VI. osztály, és Domokos testvér I. filozófus.

1940–1941. tanév

Szeptemberben megkezdtük ezt az iskolaévet. A tanárok ugyanazok voltak, mint az előző évben. Egyedül voltam – ez nehezítette a felkészülést. A VIII. osztály könnyű volt, se utána az érettségi! A II. félév már az erre való felkészüléssel telt el. Kapcsolatba kellett lennem a gimnázium VIII. osztályával, hogy megkapjam az érettségi tételeket. A Szűzanya ki is rendelte, hisz egy Fábíán György nevű (diák), – az egyetlen görög katolikus az egész gimnáziumban – szorgalmasan bejárt a zárdába, és mindenről beszámolt, elhozta a tételeket is. Először természetesen a VIII. osztályból kellett levizsgázni. Simán megtörtént. Május első napjaiban ezen is túljutottunk.

Élérkezett a „félelmetes nap”, jún. 14. Az érettségi elnöke Dr. Alszeghy Zsolt, egyetemi tanár volt. Nagy meglepetésemre Brokárd atya is eljött az érettségire. Ő nagyon ismerte az említett elnököt, aki Nagyszombatban Marcell atyának is osztálytársa volt az ottani gimnázium felsőbb osztályaiban. Az érettségi napján jóval 8 óra előtt megérkeztünk Brokárd atyával. Az osztálytársaim pár perccel később jöttek meg a szentmiséről. Amíg váraкоztam, nagyon izgultam. De amint megérkeztek érettségiző társaim, örömmel köszöntöttük egymást, és minden félelmem elmúlt. Nyugodt voltam. Az is megnyugtató, hogy Brokárd atya is ott volt végig. Simán, minden nehézség nélkül ment minden. Természetanból volt egy kis hiba. Tételtem a naptár-reform volt, és ezt tüzetesen nem néztem át. Általános eredményem jó volt, azaz kettes, az egyes volt a legjobb. Megkönnyebbülve mentem haza. Útközben kedves meglepetés ért. Brokárd atya az utcán meglátta a fagylaltost, és vett nekem egy adagot. De nem is a fagylaltnak örültem annyira, mint inkább a Brokárd atya irántam megnyilvánuló figyelmességének és szeretetének. Nagy hálával, tisztelettel és szeretettel gondolok rá. Sokszor megtapasztaltam szeretetét személyem iránt.

(folytatása következik...)

BIBLIKUM

A BIBLIA KIALAKULÁSÁNAK FÖLDRAJZI KÖRÜLMÉNYEI (2. rész)

Fr. Tavas Béla ocd – Budapest

A termékeny Félhold domborzata vizei és éghajlata

A szorosan vett Termékeny Félhold területére elsősorban a sivatag a jellemző. Ennek két formája, a kő- és a homoksvatag is megtalálható, de nagyobb részt a homok az uralkodó. Azonban található itt termékeny folyóvölgyek és hirtelen kiemelkedő hegyek is, melyek között vannak, amik háromezer méter fölé is emelkednek. A hegyek zöme kopár gyér növényzetű, de a Hermon- vagy a Kármel-hegyén dús vegetációjú erdők is voltak, amik a mai időkre nagyon megritkultak.

tárol. Ny-i és középső részét gránit alapzaton hatalmas homok és mészkőréteg fedi. Ny-i pereme hirtelen emelkedik ki a Vörös-tengerből és a 3760m-es magasságot is eléri. A félsziget területének zöme száraz sivatagos, rendkívül forró éghajlatú, csak a DNy-i része kap a monszun által elegendő csapadékot. A Biblia szempontjából azonban a két nagy folyónak, a Tigrisnek és az Eufrátesznek a

I. Sivatagok és folyóik

A térség legnagyobb sivatagja Arábia területe. Ez egy hatalmas kiterjedésű félsziget Ázsia DNy-i részén, amit a Vörös-tenger, az Arab-tenger és a Perzsa-öböl ha-

völgye érdekes. Ezeknek az áradásai hoztak létre egy keskeny termékeny sávot, melyekre az ókori kultúrák épülte. A másik nagy sivatag a Líbiai-sivatag, amely már Afrika földjén van. Számunkra ebből csak a K-i fele, vagyis a Nílus-völgye az érdekes.

Eufrátesz:

Az Eufrátesz (Purattu 2800 km) a térség legnagyobb folyója. Az Ararát magas hegyeiben ered, Arsanias és Erzerum környékén, két ágból. A két ág egyesülése után áttöri a Taurus-hegységet és kilép a mezopotámiai síkságra. Jelenleg 2899km hosszú, a torkolatánál 360m széles és 18m mély. A tigris Kurnánál egyesül vele és Satt el Arab néven ömlik a Perzsa-öbölbe. Az ókorban nagy jelentősége volt, hisz vize számtalan öntözőcsatornát táplált. Valószínű ezekre gondolt a zsoltáros is mikor azt írja: "Ott ültünk Babilon folyói mellett" (Zsolt. 137.1).

Tigris:

Mezopotámia másik jelentős folyója, az Örmény-hegyekben ered, számos hegyi patak és folyó táplálja. A Tigrisnek (Idiglat 2000km) nagyobb az esése, mint az Eufrátesznek és több vizet is szállít, ezért a nagy sodrás miatt nem tudtak rajta hajózni. A folyó követi a Zagros-hegység vonulatát és lefolyik Ninive, Kalah és Assur városa mellett. Mellékfolyói csak a Zagros-hegységből erednek. Az őszi esőzések télen okoznak ára-

dást, tavasszal pedig a hóolvadás. A legnagyobb árhullám júniusban kezd el apadni, így a legalacsonyabb vízálást szeptember-október környékén éri el. A Tigris völgye a nagy áradások miatt nem volt alkalmas a gabona termesztésére, ezért gátakat építettek, hogy védjék a vetést. Valamikor egyenesen a Perzsa-öbölbe ömlött, de idővel megváltoztatta irányát és egyesült az Eufráteszszel. A Bibliában Dániel próféta említi ezt a folyót, mert itt volt egy látomása (Dán. 10.4). A Teremtés könyve az Eufráteszszel együtt ír róla, mint a Paradicsom folyóiról (Ter. 2.14).

A Nílus termékeny sávja:

A másik nagy ókori kultúrkörnyezet a Nílus-völgye, amely már Afrika földjén található. Egyiptom folyója az országtól D-re Közép-Afrikában ered, trópusi területen. Sok apró forrásból indul, amiknek egy része belefolyik a közép-afrikai nagy tavakba és a főfolyását ezek táplálják. Ezért egyenesen a vízeloszlása és ezért szállít elegendő vizet a száraz nyári hónapokban is. Még jóval előtte, hogy elérné Egyiptomot, felveszi az Atbarát vizét és innen már nincs több mellékfolyója. A torkolat előtt több ágra szakad és deltatorkolattal ömlik a Földközi-tengerbe. A Nílus a föld leghosszabb folyója, hossza 6690km. Egyiptomban a folyó völgye 5-25km széles, az árterület szélessége 460-900m között váltakozik. Az ország egész területe sivatag, csak a folyó árterülete termékeny és nö-

vényzetben gazdag. Ez a terület pedig éles határvonallal, átmenet nélkül válik el a sivatagtól. Évente csak egyszer áradt meg átnedvesítve a talajt, termékeny iszapot hagyva maga után, jó feltételeket teremtve a gabonatermesztéshez. Ez az áradás a féléves trópusi esők és a tavaszi hóolvadás eredménye. Jól hajózható folyó, mert a hegyeket elhagyva kis esésű és így a szinte állandó É-i szelet kihasználva, felfelé is tudtak hajózni. Az ország éghajlata forró, száraz, sivatagi éghajlat, csak a folyóvölgye alkalmas igazán az emberi életre.

2. Palesztina szélsőséges tájképi jellege.

A két nagy kultúrterület között húzódó rész elsősorban a Földközi-tenger K-i partvidékére és a az ettől K-re lévő keskeny területre korlátozódik. A Palesztina területéhez tartozó tengerparton tagolatlansága miatt kikötésre alkalmas öblök nincsenek, ellentétben a tőle É-ra eső föníciai területtel, ahol jó kikötésre alkalmas szélvédett öblök találhatóak. A tengerpart mentén egy keskeny síkság húzódik, amely sok helyen mocsaras így emberi letelepedésre alig volt alkalmas. Ezt a síkságok kettéosztja a Kármel-hegy, az innen D-re eső rész a Sáron síkság, É-ra pedig Akkó síksága, Tyrus és a Kármel között. Akkó síksága részben termékeny, részben mocsaras terület, melyet a Kison-patak köt össze DK-i irányban Jezreel síkságával. A Sáron síkság is két részre osztható, a Tannim fo-

lyócskától É-ra mocsaras területek, D-re pedig egy vöröse agyagos talaj található, mely esős időben rendkívül ragadós massa, ami száraz időben csontkeménnyé válik. Egyedül a Filiszteus partvidék kb. 80km hosszú 18-38km széles, 50m-re a tengerszint fölött elterülő síkságán van gabonatermesztésre alkalmas terület, de ebből is elvesznek egy 5-km-es szakaszt a tengerpart menti homokdűnék. A hegyvidék É-ki része és a lábánál elterülő síkságok, termékenyek és bőséges csapadékot is kapnak. D-felé haladva a hegyek is egyre kopárabbak és szárazabbak lesznek, alig találni rajtuk életet. A Jordán Ny-i oldalán lévő vonulatot, Galilea, Szamaria és Júda hegyvidékére lehet osztani. A K-i oldalon található Básán és Gileád, melyekre jellemző, hogy hegyei megfelelő mennyiségű csapadékot kapnak, fennsíkjaik pedig dússallegelökkal rendelkeznek.

Galilea:

Galileát Alsó- és Felső-Galileára lehet szétválasztani. Felső-Galilea átlagmagassága 800-1000 m, de a legmagasabb pontja 1280 m. É-on egy kövekkel sűrűn teleszórt mocsaras terület van, amely a Libanon és a Hermon felé lehetetlenné teszi az átjárást, csak ÉK-felé Damaszkusz, valamint a Kíson-patak mentén a tengerpart irányában van kijárat.

Alsó-Galilea inkább csak dombvidék, mindössze néhány csúcs nyúlik 500m fölé (Tábor-hegy 588 m), egyedül a Kármel-hegy vonulatában van-

nak 600m-t elérő csúcsok. Széles völgyei D-i irányban kitágulnak és síksággá szélesednek. Ez a Jezreel síkság, amelynek nagy termőterülete Palesztina éléskamrája. Ez a síkság meg is szakítja a hegyek vonulatát és összeköti a tengert a Jordán-völgyével. Galilea hegyvidéke, a Kármel-hegy, a Jezreel és a Sáron síkság Palesztina legcsapadékosabb területe. Ugyanis a tenger felől érkező meleg nedves levegőt a hegyek felszállásra kényszerítik, az pedig lehűlve bőséges csapadékot ad. A hegyek gerincén túl a légáramlat lefelé száll, csökken a relatív páratartalma és ott már szárazabb éghajlat az uralkodó.

Szamaria:

Szamaria hegyvidéke a Jezreel síkságtól É-D-i irányban fokozatosan emelkedik. Az É-i rész legmagasabb pontja a Gilboa-hegy 550 m, ettől D-re a Garizim-hegy már eléri a 881 m-es magasságot. Szamaria hegyvidéke már szárazabb éghajlatú és kevés növényzetű. D-felé haladva ez a csapadékhány csak fokozódik, mert egyre közelebb kerülünk a földet körbefutó szivatagi övhöz.

Júda hegyvidéke:

Ez a terület már egészen száraz, különösen a K-i oldala kap kevés csapadékot, így

az kopár, emberi életre szinte teljesen alkalmatlan. A hegyvidék gerince egy lassan emelkedő fennsík, amely Betlehemnél 800 m, Hebronnál pedig 1000 m közelében van. Az egész hegység kopár mészkőhegyekből áll és csak itt-ott található némi növényzet, ami a nyári hónapokban teljesen kiég a melegtől.

Jordán-völgy:

Palesztina középső hegyvidékétől K-re található a Jordán-völgye, ez Palesztina legnagyobb folyója,

amely a Hermon-hegységben ered, így bőséges a víz utánpótlása. A folyómedret a földkéreg hatalmas repedése hozta létre. Három bővizű forrásból ered, az egyik a Hermon Ny-i, a másik a D-i lejtőjén 520 m (el-hasbani), illetve 154 m (nahr-elladán) tengerszint feletti magasságban. A harmadik egyben legkisebb, Szíria területéről érkező ág (nahr-banjas) 330 m-e tengerszint feletti magasságban mészkősziklából nagy erővel tör elő (Zsolt. 42.7). Az egyesülés után egy termékeny síkságon halad át, majd a Hule-tóba ömlik. Ez a tó mindössze 2m-rel van a tengerszintje fölött. A tó hossza 5km, szélessége 3km, mélysége 3-5m. Innen a Genezáret-taváig 212 m-t süllyed a Jordán és itt már 210 m-el van a tengerszintje alatt, a két tó közötti távolság mindössze 16 km. A Holt-tengerig a távolság légvonalban 110km, de a sok kanyarulat miatt 300km a hossza és 288 m-t esik, így a Holt-tenger már 396 m-rel a tengerszintje alatt van. A folyó völgye átlag 15 km széles, a part mentén bozótos növényzettel. Sekély vize miatt nem hajózható, és ez a völgy Palesztina legmelegebb vidéke. A tájra jellemzőek a nem állandó jellegű vízfolyások a vádik. Ezek az esők vizét gyűjtik össze és hatalmas sodrással rohan be rajtuk a víz, de az esők elmúltával csak csörgedező patakok lesznek, amik a nyári hőségben teljesen kiszáradnak. Ennek oka, hogy a hegyek mészkőből épülnek fel, melyekre puha mésztufa réteg települt. A puha mésztufát könnyen

oldja és koptatja a víz, és mély szurdokok keletkeznek. Az alsóbb mészkörétegek a repedések mentén elnyelik a vizet, amíg valamilyen vízzáró réteghez nem ér, ez tovább vezeti és valahol a felszínre kerül. Ahol a kifolyás gyorsabb a forrás hamar kiszáradhat, de ahol csak szivárgás van akár a száraz évszak végéig is kitart hat.

Negeb:

Palesztina legdélibb része. Sivatagos és félsivatagos terület, gazdaságilag nem sok szerepe volt a rossz körülmények miatt, jelentőségét stratégiai helyzete határozta meg.

3. A Jordánon túli területek.

A Jordánon túl, két fontos területet találunk, ez Básán és Gileád. Ezek hegyekből és fennsíkokból álló területek és jó csapadékeloszlással rendelkeznek. Ezek az adottságok tették fontossá ezeket a területeket, mert stratégiaileg fontos volt, hogy hússal lássák el az országot és az élőállat importjával az ország bevételekhez jusson.

Básán:

Básánban jó termőtalajú földek és dús fűvű legelők vannak, ezért híres volt az állattenyésztése. Nagy része fennsík, hegyei meghaladják az 1000m-es magasságot. Nagy tölgyes erdei voltak, sok jó minőségű fát adva az építkezésekhez (Iz. 2.13).

Gileád:

Gileád is akárcsak Básán hegyekből és fennsíkokból álló terület, melybe mélyen belevágódott a Jabbok-patak völgye. A fennsíkok átlagmagassága 600-750 m, a hegyek az 1100 m-t is elérik. Ez a terület is elegendő csapadékot kap, termékeny földjei, jó legelői és gazdag erdei voltak.

Mindezekből is látszik, hogy Palesztina területe mennyire szabdalt, tagolt felszínű. Sok helyen nehezen járható és kisebb-nagyobb földrajzi egységekre tagolódik. Éghajlati szélsősége miatt egyes területek kopár sivár hegyoldalak, vagy sivatagok, máshol viszont rendkívül jó adottságokat találunk.

4. Éghajlati szélsőségek:

Palesztina éghajlata elsősorban mediterrán, ahol a nyár forró, száraz, a tél enyhe csapadékos. Tulajdonképpen csak ez a két évszak különböztethető el egymástól. A nyár májustól október végéig tart, a tél október végétől május elejéig. A legmelegebb hónap az augusztus, a leghidegebb pedig a január.

Az átlaghőmérséklet területi elosztásban

TERÜLET	NYÁRI	TÉLI
Parti sáv	26°C	13°C
Hegyvidék	24°C	9°C
Jordán-völgy	31°C	15°C
Jordánon túli terület	25°C	8°C

A csapadékeloszlás is szélsőséges képet mutat, mert nem a csapadék mennyiségével van a probléma, hanem annak eloszlásával. A másik probléma, hogy a hirtelen lezúduló vizek leszaladnak, és nem tudnak a talajba szivárogni. Csapadék elsősorban a téli hónapokban esik, októberben jön a korai eső, december, január, februárban van a fő csapadékos idő, majd március, áprilisban a kései esők. Ezek megléte vagy elmaradása határozta meg, hogy milyen lesz a termés abban az időben. A száraz időszakban némileg pótolja az esőt a rendkívül erős harmatképződés. Ez helyenként olyan erős is lehet, hogy akár 40-120mm esőt is pótolhat.

5. A föníciai partvidék.

Az utolsó, már nem Palesztinához tartozó területi egység Fönícia. Ez a Földközi-tenger K-i partján, Palesztinától É-ra fekvő terület neve. Főleg hegyes vidék, legnagyobb hegye a Libanon, legmagasabb pontja Qarnat as Sawda 3083 m. A termékeny tengerparti sáv keskeny és sok helyen teljesen el is tűnik, legfontosabb mezőgazdasági területe a Bekaa-völgy. A tengerpartja viszont tagolt, kisebb nagyobb öblökkel, ami kedvező feltételeket biztosított a hajózás számára.

(folytatása következik...)

A KÁRMEL NAGY CSALÁDJA

Egyedül az Egyetlennel

A sarutlan kármelita nővérek rovata

LISIEUX-I SZENT TERÉZ MEGLEPŐ KARÁCSONYI MEGTÉRÉSE¹⁵

Hogyan beszél Teréz a maga 1886 karácsonyán megélt megtéréséről, egy olyan lelki eseményről, amely semmiben sem felel meg azoknak a normáknak, amit a megtérés szóval szoktunk kifejezni, amikor Szent Pálról, szent Ágostonról, Claudel-ről vagy Charles de Foucauld-ról szólnak? Melyek azok az érvek, amelyek igazolják a felmerülő kételyeket és ugyanakkor válaszokat is adnak az önéletrajz megfelelő részeinek újraolvasása nyomán, kiegészítve a leveleiből származó részletekkel?¹⁶ A kételkedés, kérdések felvetése mindig üdvös dolog, amikor előbbre segít bennünket a megismerésben. De ahhoz, hogy ez hatékony lehessen, szükséges, hogy kifejezetten és világosan meg legyenek fogalmazva a kételkedés érvei – ez esetben Teréz megtérésének elbeszélése kapcsán –, amelyek egyszerre általánosak és sajátosak, vagy másként szólva: egyszerre utalnak arra a katolikus miliőre, amelyben Teréz élt, és az ő személyes belső útjára. Katolikus szempontból a megtérést egy egyszerű tipológia mentén úgy lehetne meghatározni, mint amiben elkülönül két szakasz: egy előtte és egy utána. A megtérők általában jönnek valahonnan: pogányságból, judaizmusból, protestantizmus-

¹⁵ Claude Langlois tanulmányának összefoglalása. Vö. Claude Langlois: *La surprenant conversion de Noël de Thérèse de Lisieux* in: *La vie spirituelle* nr. 785/ novembre 2009, pp. 507-524.

¹⁶ Ezekre a kérdéseire keresi és adja is meg a választ Claude Langlois történész, Lisieux-i Teréz szakértő a tőle megszokott tudományos és egzisztenciális alaposítással, amelyet számos Terézről írt könyvéből már megismerhettem. Ezt a rövidebb lélegzetvételű tanulmányát szeretném megosztani a Kármel újság olvasóival abban a reményben, hogy közülük többeknek okoz hasonló élményt, mint amit számomra jelent Langlois írásainak olvasása és a belőlük kirajzolódó ismeretlen ismerős Kis Szent Teréz.

ból (ilyeneket Teréz is ismerhetett a történelemből, a családjából vagy egyéb forrásból szerzett információkból). Ezeknek jellemzője egy egyedülálló kaland elmesélése, egy felforgatott élet, amelyet összefoglalnak és elmesélnek, amelyről tanúságot tesznek, mint Szent Pál vagy Szent Ágoston. Ez a megtérés tipológia változik a modernitás beköszöntével, ahol a vallási jelleg privatizálódik. Megszűnik az állam térítő nyomása, a vallásváltás eröltetése vagy szankcionálása, ugyanakkor megjelenik egy kettős hatás a katolikus intézményekben. A megtérés gyakran lesz visszatérés a személyes hitnek a kamaszkor során való „elvesztéséből”, vagy egyirányú megtérés a katolikus hitre, hiszen az ellenkező irányt hitehagyásnak, aposztáziának szoktuk nevezni.

A XIX. századi Franciaországban egyfajta keresztény visszahódítás történt a forradalmat követő elkereszténytelenedés nyomán. Nagy lendülettel indították újra a katolikus missziókat. Franciaország különösen is élen járt a misszionáriusok küldésében, hogy azok megtérítsék Ázsia, Afrika és Óceánia nagy tömegeit. S tették ezt nem minden kockázat nélkül, hiszen a vértanúság lehetősége mindig fennállt. A század vége felé azonban a katolicizmus meggyengülése következett nemcsak politikai okokból (a republikánusok hatása), hanem vallási szempontból (az I. Vatikáni Zsinatnak a pápai tévedhetetlenségről hozott dogmája miatt) és kulturális okok miatt is (szociális változások, a tudomány kihívásai, a Biblia szó szerinti értelmezése kapcsán stb).

Teréz maga is szembenézett a megtérések kérdésével és imádkozott Pranzini és a nagy bűnösök valamint Loyson (ex kármelita atya) és a megtévedt papok megtéréseért éppúgy, mint a szegény vademberekért,¹⁷ de nem a saját megtéréseért, amelyet egészen másként értelmezett. Egy másik lelki hagyomány keretében kell értelmeznünk Teréz megtéréseinek történetét ahhoz, hogy igazán jól megérthessük azt. Két szuggesztív ennek kapcsán: elsőként a reformált Kármel által ajánlott modell: Avilai Szent Teréz megtéréstörténete, valamint a Szent Ágostonra és Mária Magdolnára tett utalásai. Ezek a személyek közel álltak Lisieux-i Terézhez is. Másodsorban a francia reformált kármelekben ható École Française-i spiritualitás amely nagy hangsúlyt fektetett az engesztelésre, az áldozatként való önfelajánlásra az isteni Igazságosságának, amelytől Teréz fokozatosan vett távolságot, különösen az Irgalmasság misztériumának kinyilatkoztatása kapcsán. Ezeknek az önfelajánlásoknak a végső célja mások megtéréseinek elérése volt a felajánlott személy egészségének vagy életének elemészése révén.

Teréz megtéréseinek realitása kapcsán a legfőbb kérdések azonban főként az önéletrajzából fakadnak. Ezek három probléma köré csoportosíthatóak. Elsőként: a közvetlen tanúk hiánya. Iskolás füzeteiből tudjuk, hogy fontos volt számára a Karácsony ünnepe és ünneplése. Levelezésében azt látjuk, hogy csak 1887 szeptem-

¹⁷ *Lisieux-i Szent Teréz önéletrajza*, (Ford. Kis Monika), Ecclesia, Budapest 1993, 22. oldal.

berétől kezd beszélni nővéreinek és a lisieux-i Kármel perjelnökének a belépés iránti vágyáról. Csak később, október elején tesz említést arról, hogy Karácsony napján szeretne belépni. És december elejéig kell várunk, hogy a püspökhöz írt levelének vázlatában végre kimondja, hogy pontosan mit szeretne: „A kis Jézus annyira megérezte velem, hogy Karácsonyra akar engem, hogy nem tudok ellenállni a tőle kapott kegyelemnek”. A római zárandoklat során a Pápának arról beszélt, hogy szeretne tizenöt évesen a Kármelbe lépni. A kilenc évvel későbbi levelezéséből a következő kronológia állítható össze az időrend kapcsán: júliustól kezdve beszél nővéreivel és a Kármel perjelnökével, de csak októberben válik szilárdá az elhatározása és kezd bele a kivitelezés megvalósításába azzal, hogy beszél róla nagybátyjával (aki gyámja) és az egyházi elöljárókkal. Ekkor kezd koncentrálni a megvalósítás helyére, a lisieux-i Kármelre és az időpontra, Karácsony éjszakájára. S akkor teljesen a megvalósításra koncentrálni, amelyet csak egy homályos lelki indítékkal tud alátámasztani még akkor is, ha a nagybátyja a püspök meggyőzésének érdekében ezt a kegyelem sürgetéseként mutatja be: „A kis Jézus olyan jól megértette velem, hogy Karácsonyra akar engem, hogy nem tudok ellenállni annak az édes erőszaknak, amellyel teszi”. De az, ami az előző Karácsonyon történt, egyáltalán nem vetődik fel soha.

Egy másik ok, amely kételyt ébreszt, az 1910-es per során jelenik meg. A figyelmes olvasás megláttatja, hogy Teréz karácsonyi megtérése problémákat vet fel. A vice-posztulátor így foglalja össze Teréz életének ezt az epizódját: „A túlzott és túlságosan személyes érzékenységet követi a lelkek iránti intenzív szeretet, és a nagy vágy, hogy imái által megmentse őket. Az 1886-os (sic) kegyelem volt az, amelyet megtérése időszakának hív. A mi Urunk sebeinek a kereszten való látványa megérintette az ő szívét, s a Kálvária szava: »Szomjazom!« megjelenítette a lelkében a lelkek üdvéért való buzgóság spirituális értelmét. Minthogy abban a korban gyakran hallott beszélni egy megátalkodott gyilkosról, aki Párizsban tettei büntetésére várt, felhasznált minden eszközt, hogy elérje annak megtérését.” Itt Msg de Teil az önéletrajz összefoglalását adja, s érdekes módon távolságot is vesz attól. 1886-os megtérése korszakának nevezi, és nem tesz említést a Karácsonyról. Ágnes anya hasonló módon tesz tanúságot amikor a mértékletesség erényének gyakorlásáról beszél Teréz kapcsán: „Temperamentuma szerint nagyon érzékeny volt. Már nagy gyermekként is rendkívül könnyen sírt. Ez volt az egyetlen hibája, amelyet ismertem. 1886. december 25-én azt mondta magának, hogy úrrá kellene lennie Istenért ezeken a szélsőséges érzelmeken, és ezt el is nyerte. Ettől a naptól kezdve teljesen ura lett önmagának. »Élete történetében« ezt a napot »megtéréseinek« nevezi”. Érdekes, ahogyan Ágnes anya Teréz erényeinek kiemelése során ellentmond neki, és nem teszi magáévá azt a módot, ahogyan Teréz bemutatta ezt az eseményt. Másik nővére, Céline, kétszer is beszélt a perben Teréz megtéréséről – másolva az önéletrajzát. Kiemelte, hogy milyen könnyen sírt, majd azt, hogy 1886. december 25-étől megnyílt a szeretetre, majd ugyanazt a formulát használta, mint Ágnes anya: „megtéréseinek nevezi” Teréz

azt az azonnali változást, amely végbement benne. És: „*Ez a láng abban a korszakban gyúlt benne, amelyet »megtérésének« nevez, tudniillik 1886 Karácsony napját.*” Ez a túlságosan is ismert és emiatt el nem hallgatható jelenet nem amiatt vet fel problémákat, ami véget ért (a könnyek) és ami következett (szeretet), hanem a minősítés miatt, amit Teréz adott ennek a kegyelemnek (megtérés). S ami a leginkább nyugtalanító, az az, hogy abban az időszakban, amikor erről írt (1895 nyarán), éppen egész írását átalakította az irgalmasság kinyilatkoztatásának élménye. Ennek eredete a két szeretet kapcsán megfogalmazott példázata,¹⁸ amelyben Teréz a hűséges idősebb fiú oldalára állt, és szembeállította egymással a megbocsátás miatti szeretetet a megelőző szeretet miatti élményével vitatva ugyanakkor a Mária Magdolnának tulajdonított címet, hogy ő a Jézus által legjobban szeretett. De különösen önéletrajza bevezetőjében foglalt állást explicit módon, megkülönböztetve a nagy szentek két kategóriáját: „*hogyan pazarolta rendkívüli jótéteményeit olyan szentekre, akik ellene fordultak, mint Szent Pál, Szent Ágoston is, Ő pedig jóformán rájuk kényszerítette kegyelmeit. Mikor meg olyan szentek életét olvastam, akiket a bölcsőtől a sírig dédelgetet Urunk tetszése, nem hagyva az útjukban semmi akadályt, ami meggátolta volna, hogy Feléje emelkedjenek és már előre annyi jóban részesítette ezeket a lelkeket, hogy ők nem is tudták beszennyezni keresztségi ruhájuk makulátlan ragyogását.*”¹⁹ Teréz itt nem használt semmilyen minősítést. Akiket megnevezett (Pál, Ágoston és burkoltan Mária Magdolna) és amit leírt (a bűnből a kegyelem által kiszakított élet), nem hagyott kétséget az felől, ami le lett írva (a megtérés), és azokról, akik ebből hasznot húznak (a megtértek). Ugyanakkor világosan jelezte, hogy ő egy másik kategóriába tartozik, a megőrzöttekébe, akiket a kegyelem eleve megőrzött, mint Szűz Máriát és egyes szenteket.

A karácsonyi megtérés az önéletrajz és a levelezés szerint

Ahhoz, hogy megértsük, mit értett Teréz megtérésén, vissza kell térnünk a szövegekhez: önéletrajzához, ahol bemutatja a karácsonyi változást, és ahhoz, ahogy később erről lelki testvéreinek Roulland atyának írt, amikor felsorolta neki élete nagy fordulópontjait.

Nővérei kérésével ellentétben (hogy gyermekkoráról beszéljen nekik) Teréz szélesebb horizontot tartott szeme előtt, amikor (valószínűleg 1895. áprilisában) önéletrajza megírásába kezdett. Be akarta mutatni életét a Kármelbe lépéséig, beszámítva élete két nagy töréspontját: édesanyja halálát, amikor ő négy éves volt, és karácsonyi kegyelmét, amikor lassan elérte tizennegyedik életévét. Sose beszélt arról, hogy miért ezt a két eseményt választotta vonatkozási pontjaként. Azt megállapíthatjuk, hogy két különböző regiszterről van szó: az egyik mindnyájuk

¹⁸ Önéletrajz 100-101. oldalak

¹⁹ Önéletrajz 22. oldal

számára közös élmény, hiszen minden testvér életét felkavarta édesanyjuk hirtelen és korai halála, a másik Teréz életének sajátossága. Az egyik a család történetének része, a másik Teréz lelke történetéhez tartozik. Nagy valószínűség szerint Teréz akkor döntött így, amikor önéletrajza megírására anyagot gyűjtve elolvasta édesanyjának a nővéreihez írt leveleit (akik akkor a Mans-i vizitációban tanultak nagynénijük oltalma alatt), és felfedezett azokban egy eleven, akaratos, nevető, makacs, öntudatos, koraérett, lelki intuíciókkal teli Terézt. Amit édesanyja akkor leírt róla, teljesen egybeesik azzal, amilyennek önmagát tapasztalja most, a karácsonyi kegyelmet követően. E két vonatkozási pont választása megerősíti a karácsonyi kegyelem fontosságát, és ugyanakkor megláttatja a *forráshoz való visszatérést, vagy az önmagára találás* élményét, amivel édesanyja leveleinek olvasása során került kapcsolatba. Felfedezte így az első Terézt, az elfelejtettet, amely ugyanakkor megegyezik azzal, amivé tizennégy éves korában vált. Így zárójelbe tehetette Lisieux-i fiatalságának első tíz évét, amelyeket szerencsére a részleteiben kevésbé szomorú színekkel mutatott be.

Ez tehát önéletrajzi elbeszélésének tervezett szerkezete, ahol egyébként nincs szó a megtéréséről. Tudjuk azonban, hogy az A kézirat megírását felforgatta az Irgalmasság kinyilatkoztatásának kegyelme, s ez indította Terézt arra, hogy írjon benne kármelita életéről is egészen a jelenig, amikor is felajánlotta magát az Irgalmas Szeretetnek 1895. júniusában. Ebben az új perspektívában a karácsonyi megtérés új szerepet kapott. Már nem csupán élete egyik vonatkozási pontja a Kármelbe való belépését megelőzően, hanem központi szerepe lett, és a végleges történet struktúrájának tengelyévé vált. Tulajdonképpen megtérése története tagolja két részre az önéletrajzát, amelyet perjel-nővére névnapjára készít. Ha figyelmesen megnézzük azokat a dátumokat, amelyeket önéletrajza végén összefoglalt, láthatjuk e változás rögzítését. Megtérése többé nem édesanyja halálával áll összefüggésben, hanem az irgalmasság 1895. júniusi kinyilatkoztatásával. A befejezett önéletrajz végül teljesen az egy lélek történetévé lett személyes életének két fontos csomópontja köré sűrítve: a szentségi életbe való bevezetés adja a Kármelbe való belépését megelőző szakasz ritmusát, és a Kármelbe való beilleszkedése strukturálja az azt követő szakaszt. A karácsonyi megtérés (1886) története kapcsolatba hozva az irgalmasság-kinyilatkoztatással (1895) megerősíti az elsőt, mint eredetet és a másodikat, mint beteljesedést és igazolja a véleményyt, hogy az irgalmasság kinyilatkoztatás a mélységeiben változtatta meg múltjának megragadását, s paradox módon nyilvánvalóvá tette megtérésének központi szerepét.

(Folytatása következik...)

ISTEN, AKI AD

P. Örsy László SJ homíliája Szent Illés ünnepén
(Elhangzott a magyarszéki kármelita nővéreknél)

„Az áldozat bemutatása után Illés prófétának a Kármel hegyéről menekülnie kellett Izebel királyné haragja elől.

Illés visszavonult a pusztába egy napi járőföldre. Odaérkezett egy borókabokorhoz, leült alá, és a halálát kívánta. Azt mondta: »Most már elég, Uram! Vedd magadhoz lelkemet! Én sem vagyok külön atyáimnál.« Ezzel lefeküdt és elaludt.

Egyszer csak egy angyal megérintette, és így szól hozzá: »Kelj föl és egyél!«

Ahogy föltekintett, íme, a fejénél egy sült cipő meg egy korsó víz volt. Evett és ivott, aztán újra lefeküdt aludni.

Ám az Úr angyala másodszor is megjelent, megérintette őt és ezt mondta: »Kelj föl és egyél! Mert különben túl hosszú lesz számodra az út.« Illés fölkel, evett, ivott, aztán ennek az ételnek erejéből negyven nap és negyven éjjel vándorolt, egészen Isten hegyéig, a Hóreb-ig. Bement egy barlangba és ott töltötte az éjszakáját. Az Úr azt mondta neki: »Menj és a hegyen járulj az Úr színe elé!«

S lám az Úr elvonult arra. Hegyeket tépő, sziklákat sodró, hatalmas szélvész haladt az Úr előtt, de az Úr nem volt a szélviharban. A szélvésznek földrengés lépett a nyomába, de az Úr nem volt a földrengésben. A földrengés után tűz következett, de az Úr nem volt a tűzben. A tüzet enyhe szellő kísérte.

Amikor Illés észrevette, befödte arcát köntösével, kiment, és a barlang elé állt. Egy hang megszólította, ezekkel a szavakkal: »Mit csinálsz itt, Illés?« Azt felelte: »Emészt a buzgalom érted, Uram, Seregek Istene.«” (1Kir 19,4-9a. 11-14a)

Illés próféta ünnepét üljük ma.

– Tesbi Illés, te olyan messze vagy tőlünk! Hány ezer éven át nézünk a történelem ködén át?! Mit tudsz nekünk mondani? Mi más világban élünk, te más világban élsz! Tudunk-e beszélgetni egymással?

Ha Illés itt lenne, így válaszolna:

– Az Úr az én Istenem; az Úr, Aki Van, a ti Istenetek; Istenben nincs idő, és nincs távolság. Ti a magatok kis világából azt látjátok, hogy mi nem tudunk beszélgetni, de az Úr, Aki Van, összetart bennünket; és Őbenne találkozunk.

– Illés próféta, ha ez tényleg így van, mit tudsz nekünk mondani a te Istenedről, aki a mi Istenünk, Aki Van, és aki nem változik?

Ekkor Illés próféta elkezdi beszélni a maga életéről, tapasztalatáról, valahogy így:

– Az Úr, Aki Van, olyan Isten, aki téged elhagy. Olyan Isten, aki téged fölemel. Olyan Élet, aki meghív téged az Ő saját életébe, bizalmába, minden időktől, minden időközön át és az időközön túl.

– Illés próféta, mit jelent, hogy „az Úr elhagy”?

– Nézd, mi történt velem! Izebeltől menekültem, féltettem az életemet. Eljuttam arra a pontra, hogy magának az Úrnak odakiáltottam: „Elég volt! Hagyj békén! Én sem vagyok jobb, mint elődeim, hagyj meghalni!” Elértem – mondja Illés – életem mélypontját. És az Urat nem találtam sehol. Az Úr elhagyott. Elfogott az álom, és sötétség volt körülöttem.

– És azután, Illés próféta?

– Azután az Úr fölemelt. Fölemelt a maga módján. Kenyeret és vizet adott, hogy járn tudjak. Küldetést adott, és erőt a csontomba, vérembe, és hatalmat adott, hogy beszéljek a hatalmasoknak. Újra és új módon próféta lettem Izraelben. Ez történt velem, de ebben nekem semmi részem nem volt. Ott, abban a barlangban, elaludtam a sötétben – terv nélkül, jövő nélkül.

– És azután, Illés próféta?

– Azután a mi Istenünk Küldöttével beszélgettem a Tábor hegyén. Arról beszélgettünk, hogy mi lesz az ő sorsa Jeruzsálemben: elárulják, megkínózzák, megölik, és ebben az Isten dicsősége kinyilatkoztatik. Akkor már Őközötte, Aki Van, és közöttem nem volt titok. Ott a Tábor hegyén, én magam, az Isten legmélyebb létét szemléltem, Aki odaadja magát a teremtményeknek, és ott tudtam meg, hogy ennél tovább Ő maga sem mehet. Beszélgetés volt a Tábor hegyén, de igazában közlekedés Istenel lényének legmélyebbjével, ahol valóságát nyilatkoztatja ki, ami jóság.

– Illés próféta, ha ez így volt, mond meg nekünk, ki a mi Istenünk? Ki az, aki téged vezetett, és minket vezet, mert Ő egy, és nem változik. Illés próféta, taníts, ki a mi Istenünk!

Erre Illés így beszélhetne:

– Mint mondtam, Ő az, aki elhagy. De ez nem igaz! Ő nem hagy el – a próféta nyelvének nem általános nyelv –, hanem próféta nyelven mondom: Ő játékos Isten.

ten. Ő azt akarta, hogy ne csak szavakban, hanem az élet valóságában, tapasztalat által tanuljam meg, ki vagyok. Hogy nélküle nem vagyok más, mint aki összeesik a barlang bejáratánál, földadja az életét, mint cél nélkülit, és elalszik a sötétségben. Attól kezdve, én Illés, tudtam, hogy mennyit érek. A játékos, pedagógus Isten megtanított. Ez a ti Istenetek is, és így fog veletek is bánni! De ez nem a teljes történet – mondja Illés –, a mélybe kellett zuhannom, hogy Ő magasra tudjon emelni. És így történt, hogy angyal által üzenetet küldött: „Egyél és igyál!” A kenyér és víz, amit ott találtam, erőt hozott. Sokkal többet, mint amelyet bármilyen kenyér vagy víz adni tud. Egész valóságomat új erő járta át. Nem egyszerre, hanem lassan-lassan; újra és újra ennem és innom kellett, azután hosszú útra kellett indulnom, de minél hosszabbá vált az út, annál erősebb lettem belül. De én már nem a régi Illés voltam! Ez az új Illés egy új forrásból született. Titokzatos erő járta át csontjaimat, izmaimat, értelmemet és akaratomat; és Izebel minden erejével, minden hadseregével többé semmit sem számított; mert akkor tudtam, hogy Illés Izrael ereje. – Nem, nem, nem! Hogy Illésbe Isten beléöntött egy különös erőt, ami Izraelt is fölemeli. Nem én voltam!

Itt van a nagy dialektika. Illés, mint mondja, mélyre esett. A játékos Isten, Aki Van, Illést fölemelte. AZ ISTEN, AKI AD – ez a mi Istenünk!

– Aki ad, nem azért, mert én valaki voltam. Én senki voltam, egy alvó szerencsétlenség. Hanem az Ő ereje volt bennem, én az Ő erejével mentem, az Ő erejével beszéltem, és ezt tudtam, mert Isten játszott velem, s mintegy elejtett engem, ahogy a szülő neveli gyermekét, és utána kétségbeesésemben fölemelt, de akkor már egész világom megváltozott. Nem a magam erejéből megyek! A végén – mint mondja – Isten magához ölelt az Ő életébe.

Erről beszél az a történet, amit az Írásban olvasunk. Isten Küldötte, az Ige, aki emberré lett, ott a Tábor hegyén beszélget Mózesrel és velem, Illéssel. Az Ő lényé, az Ő terve betöltött engem. Az a beszélgetés tulajdonképpen nem volt semmi más – mondja Illés – mint Isten belső világának szemlélése, ahol kinyilatkoztatást ka-

pott ez a nagyság és a jóság: a Teremtő a teremtményekért odaadja magát.

Később Szent Pál kiáltott föl: ha valaki odaadja magát barátaiért, már az is nagy dolog, de ki hallott olyat, hogy valaki odaadja magát ellenségeiért? (vö. Róm 5,6-11) S Illés próféta mondja nekünk: ez a mi Istenünk.

Illés próféta, segíts minket kilépni a magunk kicsi kis világából! Segíts fölébredni a magunk gyöngé álmából! Helyesebben: kérd az Urat, hogy adjon nekünk is valamit abból a látásból, és abból az erőből, amit neked adott abban a friss cipóban és vízben; és az úton, amikor visszamentél Jeruzsálembe, nem törődve azzal, hogy mi lesz a jövőd!

Illés próféta Izraelben volt. Illés a mi tanítónk Magyarországon. Illés próféta volt, és próféta ma is. Elmondja, mit várhatunk életünkben, mert az Ő Istene és a mi Istenünk nem változik. Tehát a mi életünkben is lesznek idők, amikor szeretnénk kiáltani, még akkor is, ha nem merjük: „Elég volt! Hagyj békén!” –, és megpróbálunk elaludni a magunk kicsi, sötét sátrában, barlangjában. „Elég! Nem kell többé semmi a Te világodból!” De azután jönnek a jelek, melyeket itt is, ott is felismerünk: valamilyen formában a friss cipó, a friss víz. Ha figyelünk, mint Illés figyelt, hogy mi hangzik a szellőben, akkor észrevesszük, hogy felülről erő jön. Ha megrázzuk magunkat, és kinyitjuk a szemünket, helyesebben, kinyitjuk *értelmünket*, akkor érezzük, hogy ez az erő lassan betölti valóságunkat. Ahhoz, hogy *Isten küldetésében* járjunk, tudnunk kell, hogy ez az erő *Istentől* jön, és nem mi magunk vagyunk az, mert ha magunk lennénk, ott aludnánk a barlangban –, hanem Isten visz bennünket tovább. Illés nekiindult az útnak, fölötte volt a nagy és tiszta égbolt, előtte álltak a nagy távlatok, de mi nem tudunk menni, ha visszashajtozunk a magunk kis barlangjába, icipici elgondolásainkba, törpe elvárásainkba, értelmünk kis keretébe, akaratunk gyöngeségébe!

Szinte szentírási gyakorlat: meg kell rázni magunkat! Le kell rázni a port magunkról, és indulni, menni az ismeretlenbe! Hova vezet az ismeretlen? Ahhoz, Aki ismer bennünket, és várja érkezésünket, az új ember érkezését. Vár, hogy átöleljen bennünket, bevegjen a maga életébe, és beszéljen életének legmélyebb titkairól, Isten belső életéről, és a jószágnak arról a kiadásáról, amit Ő tett a saját teremtményeiért, azokért a kicsi, hozzá hasonló lényekért, akiket Ő hozott a létbe; akiket, néha úgy látszik, mintha elhagyna, de csak azért, hogy megismerjék önmagukat, akiket Ő fölemel, és ez ad életet egész értelmüknek. Ekkor az életük nem más, mint Illés próféta útja a Kármeltől Jeruzsálemig; ahol nem lesz pihenés, de ahol mégis minden fényben úszik, mert hiszen egy új ember jön, akit Isten fölemelt, és akit valahol ott messze, maga Isten vár. Isten, Aki Van, és akit nem lehet jobban leírni, mint Szent János evangélista mondja: „*Aki maga a Szeretet*” (vö. 1Jn 4,8). Ámen.

A világban, de nem a világból

A Világban Élő Kármel rovata

GONDOLATOK AZ ALÁZATRÓL

A hívő ember feladata Isten megdicsőítése kell, hogy legyen, ennek keretét saját lényének megformálása adja. Ilyen értelemben a világ sugallta jelszavak – pl. valósítsd meg önmagad – keresztény értelmet nyernek. A követendő példa maga Jézus, aki „mindenkihez szólt: Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét minden nap, és kövessen engem” (Lk 9,23 vö. Mt 16,24; Mk 8,34). Kövesse őt a szeretet, az alázat, az önmegtagadás, az engedelmesség tetteiben, mely által – a kegyelem segítségével – az ember képes megfelelni az eszményi követelménynek: „Szentek legyetek, mert én az Úr, a ti Istenetek szent vagyok!” (Lev 19,2)

Az engedelmesség és alázat sohasem jelent rabságot, szolgálást, az egy téves kép. Sőt, ellenkezőleg: ez Isten fiainak érettebb szabadságára vezet; mivel a lélek az alázatossággal, és a felelős, önkéntes engedelmességgel Krisztushoz válik hasonlónak. Ugyanaz a lelkiület lesz benne, amelyik Jézusban volt, aki „szolgai alakot öltött, kiüresítette magát és engedelmeskedett mindhalálig” (Fil 2,7-8). S Ádám engedetlenségét – Pál apostol tanúsága szerint – ezzel az engedelmességgel győzte le és váltotta meg: „Ahogy egy embernek engedetlensége miatt mindnyájan bűnössé váltak, meg is igazultak egynek engedelmességéért” (Róm 5,19).

Aki nagygyá akar lenni – vallja Szent Ágoston – annak a kicsinnyé válással kell kezdenie. Győznünk kell az akaratumk fölött. Aki tökéletességre törekszik, az engedelmességet kell, hogy gyakorolja; engedelmesség pedig nincs alázat nélkül. Az alázatosságnak kettős alapja van: az igazság, amely megköveteli, hogy az ember olyannak lássa magát, amilyen valójában; és az igazságosság, ami arra indítja, hogy ennek az ismeretnek megfelelően viselkedjen. Ahhoz, hogy magunkat helyesen megismerjük, tudnunk kell azt, hogy bennünk mi az Istené és mi a mi sajátunk. Mindaz, ami az emberben jó, Istentől ered; ami rossz, az az embertől. „Nyisd föl lelki szemedet, és lásd be, hogy nincs benned egyetlen olyan érték sem, amely arra jogosítana, hogy (többre) tartsd magad valaminek! Egyedül a bűn, a gyarlóság, a nyomorúság a tied”²⁰ – írja XIII. Leó.

„Aquinói Szent Tamás szerint az alázat nem más, mint egyfajta önmérséklet, önkorlátozás, hogy az önmagunk felmagasztalására törekvő heves ösztönt megfékezzük.”²¹ Ezt a vágyat tudatunk és akaratunk felügyelete alatt kell tartanunk, így törekszünk az alázatosságra.

Az alázatosságot dr. Veres András így fogalmazza meg: „a keresztény alázat természetfölötti erény, mellyel Istent feltétlen Urunknak, Krisztust pedig Megváltónknak ismerjük el az ehhez igazodó értékrenddel együtt”²². Ezek alapján nem csak egy „belső attitűd elfogadását jelenti, hanem kifejez egy életmódot, egy értékrendet, melyben az ember önértékeléséből következő, alapvetően fontos relációk megélése származik: egyfelől Isten, másfelől az embertársak felé”.²³ Olyan erény, amely önismeretre tanít, arra tesz hajlamossá, hogy keressük a magunk háttérbe szorulását és kevésre becsülését. Ugyanezt fogalmazza meg Szent Bernát is: az alázat az az erény, „amely által az ember helyes önismerettel lefokozza magát a maga szemében”.²⁴ Ennek gyakorlása által a lélek a tökéletesség egyre magasabb fokára jut el, oly módon, hogy önmaga megsemmisül, s nem marad egyebe, mint Isten, aki benne él és uralkodik.

A Szűzanya ilyen eszménykép, hiszen benne az alázat, mint alaphang jelenik meg, mert gyarlónak és kicsinek érezte magát Isten nélkül. Ez fejeződik ki a Magnificatban is: „tekintetre méltatta szolgálója alázatosságát... hatalmasokat levetett a trónról, kicsinyeket felemelt.” (Lk 1,48.52)

Mária alázata szembetűnik (nem csak az Isten felé, hanem) a Jézussal való együttélésében is, hiszen az alázat belső megsértése nélkül vette magára az anya, mint parancsoló tekintély szerepét. Názáreti élete ilyen alázatcselekedetek láncá volt.²⁵

P. Tilmann Beller könyvében az alázatot más szemszögből közelíti meg. Dr. Veres András szerint Isten felé mint meghajlás és feltétlen engedelmességgként jelenik meg, P. Tilmann könyvében pedig mint személyes, élő kapcsolat és a benne rejlő kiteljesedés és gazdagság lehetősége tárul föl Isten irgalmasságából. „Alázatosnak lenni azt jelenti, hogy gyarlónak éljük át magunkat Isten nélkül, egyúttal gazdagnak és nagynak Istennel”²⁶ – mondja P. Tilmann. Ez a Szűzanyánál is megfigyelhető: letekint Isten az ő gyarlóságára, másrészt jóságosan néz reá és irgalmas, mert „boldognak hirdet engem minden nemzedék...” (Lk 1,48).

²⁰ XIII. Leó, Az alázatosság gyakorlása, Jel Kiadó, Budapest, 1995. 47.o.

²¹ Tarjányi Zoltán: Az alázat az erkölcssteológia tükrében, 107. o. In: Erkölcssteológiai Tanulmányok I., Jel Kiadó, Budapest, 2002,

²² Dr. Veres András: Erkölcssteológia III., III. rész, I. I. 13. o.

²³ Tarjányi Zoltán: Az alázat az erkölcssteológia tükrében, 108. o.

²⁴ Tanquerey - Czumbel: A tökéletes élet – Aszkétika és misztika -, 1932., 719. o.

²⁵ Vö: Dr. Willam Ferenc Mihály: Máriának, Jézus anyjának élete, Budapest, 1944., 148. o.

²⁶ P. Tilmann Beller: A Kármel útja: a szeretet élete, Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarország, 2007. 66. o.

Az alázatosságot különféle szempontok szerint lehet csoportosítani. Szent Benedek tizenkét összetevőt különböztet meg:

- Isten félelme
- engedelmesség Istennek, akaratunk akaratához való rendelése, melyben kifejezésre jut a Tőle való függésünk
- engedelmesség az előljáróknak, kizárólag Isten iránti szeretetből
- türelmes engedelmesség, amely kitart a legnehezebb körülmények között, panaszszó nélkül viseli a megbántásokat
- titkos hibáink bevallása
- szíves elfogadása a nélkülözésnek, annak tudatában, hogy haszontalanul szolgálunk
- az az őszinte meggyőződés, hogy legutolsók vagyunk az emberek között
- különködés kerülése
- hallgatás
- tudjunk hallgatni, ha nem kérdeznek, vagy ha nincs megfelelő ok a beszédre
- mérséklet a nevetésben, ne adjon alkalmat a gúnyolódásra
- mérséklet a beszédben, az ember beszéljen szelíden, szerényen, a bölcssek komolyságával
- szerény viselkedés, annak tudatában, hogy – az ember – Isten színe előtt áll.

Loyolai Szent Ignác három fokát különíti el az alázatosságnak:

- „lealacsonyítom és megalázom magamat, amennyire csak bírom és amennyire csak szükséges ahhoz, hogy mindenben teljesítsem Isten parancsát: annyira, hogy ha felajánlanák nekem az egész világot, vagy ha halállal fenyegetnének is meg, akkor sem, gondolkoznék még a lehetőségén sem annak, hogy megszegjem Istennek, vagy az embernek egy olyan emberi parancsolatát, amely halálos bűn terhe alatt kötelez”²⁷
- „akaratunk és érzelmünk teljesen közönyös legyen a gazdagság és a szegénység, a tisztelet és a megvetés, a hosszú élet és a rövid élet iránt, ha mindezek egyformán szolgálják Isten dicsőségét és lelkünk üdvösségét”²⁸
- „Az alázatosság harmadik fokozata igen tökéletes. Magában foglalja az első kettőt, de annál tovább megy... szeretnék a szegény Jézus Krisztussal szegény lenni, mint gazdag; jobban szeretném a gyalázá-

²⁷ Tanqueray – Czumbel: A tökéletes élet, 724-725. o.

²⁸ Tanqueray – Czumbel: A tökéletes élet 724-725. o.

sokkal tetézett Jézussal a gyalázatokat, mint a megtiszteltetések, haszontalan és oktalan embernek kívánnék tartatni Jézus Krisztus iránti szeretetből, akit nálam előbb tartottak ilyennek, inkább, mintsem bölcsnek és okosnak számítani a világ szemében.”²⁹

P.Tilman Beller az alázat három fokozatát különbözteti meg:

„1. Örülünk a gyengeségeinknek.

Aki gyengeségén bosszankodik, az nem alázatos. Aki állandóan igazolni akarja magát, nem alázatos. Az életfolyamat a következő: ha gyengeségem világossá válik előttem, tudatosítom magamban, hogy a Jóisten közel van hozzám, és átadom Neki magamat. Tudom, hogy az Ő szeretete megtart engem. Ez az alázat első foka.

2. Örülünk, ha mások látnak minket gyengeségünkben.

Ez egy lépéssel előbbre van, mert ha mások látják gyengeségünket, az fáj, és ez megtöri az önámítást, hiszen sokat ámitjuk önmagunkat. Nem akarjuk elismerni gyengeségeinket, ezért ha mások látnak minket gyengeségeinkkel, az talál, és kénytelenek vagyunk elkönyvelni: Ilyen vagyok. – Az életfolyamat megint ugyanaz: ha gyengeségem ily módon is világossá válik előttem, tudatosítom magamban, hogy a Jóisten közel van hozzám, és átadom magam Neki. Átélik a Jóisten szeretetét, amely mélyen behatol a szívünkbe. Ekkor a Jóisten szeretete mélyebben hatolhat be, mint előbb.

3. Örülünk, ha mások, akik látták gyengeségeinket, annak megfelelően is bánnak velünk. Örülünk, mert ez a bánásmód még mélyebben elvezet bennünket a Jóisten szívébe. Láthatjuk, hogy a Jóisten a házasságban is, akár csak a szerzetes életben, az alázat iskolájába jár. A társunk vagy testvérünk, nővérünk állandóan lát bennünket gyengeségeinkkel. A többi ember előtt jobb színben tüntethetjük föl magunkat, mások előtt a legjobb oldalunkat mutathatjuk, de a társunk vagy testvérünk, nővérünk előtt nem játszhatunk szerepet.”³⁰

Az alázat át kell, hogy hassa mindennapi munkánkat is, mert ezáltal tud az ember tanulni hibáiból, tud munkája és szakmája mesterévé válni. Aki nem alázattal közelít munkájához, az nem képes fejlődni, megreked az önhietség álságos szintjén, belőle szakmáját tanuló és gyakorló igazi mester nem lehet.

Az alázat erényének gyakorlása által helyre állhat a béke felebarátainkkal is, mert az ilyen ember harag és indulat nélkül viseli el mások hibáit, gyarlóságait; önmagunkkal szemben is, mert az alázattal rendelkező lélek nem türelmet-

²⁷ Tanqueray – Czumbel: A tökéletes élet, 724-725. o.

²⁸ u. o.

²⁹ u. o.

³⁰ P.Tilman Beller: A Kármel útja: a szeretet élete, 66. o.

lenkedik, s ha hibát követ el vagy sikertelenség éri, nem rendül meg. Megrója, vagy sajnálkozik magán, a szerzett tapasztalat pedig arra inti, hogy a jövőben óvatosabb legyen. Ugyanakkor – ez a legfontosabb – helyreáll a béke Istennel, mert a teremtmény annak tudatában él, hogy önmagától semmi jót sem tud tenni, mindent Istentől vár: Érte és Benne cselekszik.

Fux István ocds

Illés prófétáról nevezett székesfehérvári VÉK közösség

„AZ ÚR TETTEKET KÍVÁN” (5BV 3) **Regionális VÉK találkozó Keszthelyen**

A Világban Élő Kármeliták Nyugat-magyarországi régiójának öt közössége 2013. június 1-én szombaton, közösségi lelki napon találkozott a keszthelyi Kis Szent Teréz bazilikában. Székesfehérvári, győri, soproni, pápakovácsi VÉK Közösségekből érkezünk, a keszthelyi közösséggel együtt mintegy 40 fő töltötte be a rendelkezésünkre bocsátott kápolnát. Bakos Rafael tartományfőnök, Tarzícus és Renátó atyákkal együtt vártak, fogadtak bennünket. Napirendünk: zsolozsma, koncelebrációs szentmise, előadások, kiscsoportos beszélgetés, szentségimádás, hálaadás volt.

A zsolozsma éneklésével kezdtük együttlétünket, majd a szentmise szentbeszédében hallgattuk az első előadást Tarzícus atyától. Az elhangzottakból engem megragadott a szentháromságos szeretetközösség: családban, egyházban, VÉK-ben betöltött szerepe, ajándékozó élete. Minden VÉK Közösség kezében van a Konstitúció kiegészítéseként egy tervezet dokumentum, mely a közösségek életét hangsúlyozza. A Szentháromság, mint szeretetközösség, élő valóság. Isten minden jószág teljessége és tökéletessége. Ahol a jószág teljes, ott nem hiányozhat a lehető legnagyobb szeretetet. A közös szeretet akkor létezik, mikor ketten egyetértve, közösen egy harmadikat szeretnek és a kettőnek a szeretete egy harmadik iránti szeretet tüzeiben eggyé olvad. Jézus szentháromságos életet élt a földön, az Atyával és az emberekkel való kapcsolatában egyaránt. Jézus a Szentháromság mindent átadó szeretetével szeret bennünket úgy, ahogyan az Atya szereti Őt (Jn 15,9), és mindent odaad nekünk: tanítását, dicsősé-

gét, életét (Jn 17,13.22.). Meghív bennünket erre a szentháromságos életre, arra, hogy mi is tegyük Isten akaratát. Úgy szeressük egymást, ahogy Ő szeretett minket! Aki így él – mondja Jézus – azt Atyám is szeretni fogja, hozzá megyünk és benne fogunk lakni (Jn 14,23). Ezt a szentháromságos életet talán azok élik meg leginkább, akik szereteteli házasságra lépve, közös gyermekeknek adnak életet. A keresztyén házasság, család nem más, mint a szentháromság szeretetének földi megjelenítése, ahol a férj és feleség szeretik egymást, kölcsönösen és önzetlenül, mint

ahogy a Szentháromságban az Atya és Fiú. S ahogy az Atya és a Fiú szeretete egy harmadik személyt hoz létre a Szentlélekben, úgy a férj és feleség szeretete is megtestesül egy harmadik személyben: gyermekeikben. A szentségi házasság magától nem fog minden problémát megoldani. A házastársaknak Isten szentháromságos szeretetét kell közvetíteniük az emberek felé, s ehhez Isten segítsége szükséges. Jézus közösségbe vonta apostolait, és az apostolok is közösséget formáltak a hívőkből. Az Egyház kezdettől fogva közösség, mintája szeretne lenni Isten szeretetközösségének. Ez a szeretetközösség az egyházközösségben valósul meg. Így válhat a plébánia a közösségek közösségévé. Keresztyén hitünk nem csupán az egyes embernek szól. Ezért kapunk minden szentmisében küldetést, arra hív Isten, hogy tegyünk tanúságot szeretetéről. Mennyire fontos nekem a másik ember, aki mellettem ül a padban, akivel rendszeresen találkozom szentmisére jövet-menet? Mennyire igyekszem bekapcsolódni az Egyház életében? A mai lét magányossá teszi az embert. Rengeteg emberrel van kapcsolatunk, még sincs sokszor közösség körülöttünk. A mai világ szétzilálja a családi közösséget is. Hagyom-e saját családomban, hogy egymás mellett élők magányosak legyenek? Vagy tudunk-e még időt szakítani egymásra? Meg tudom-e hallgatni a másikat, vagy csak a saját ügyem a fontos? A család, egyházközösség szentháromságos szeretetén túl, most a rendi, VÉK Közösségekről beszéljünk.

A renchez a VÉK tagjai helyi, testvéri közösségeken keresztül kapcsolódnak. Arra kaptunk meghívást, „hogy – az Egyház, a Kármelita Rend és a Testvéri Közösséggel való egységben – a Rend karizmája szerint éljenek, és ez által gyümölcsöt hozzanak maguk, és az egész világ számára. A hivatás Istentől származik. Ő az, aki megszólít bennünket és arra ösztönöz minket, hogy kötelezzük el magunkat szolgálatára” (Tartományi Statútum IV./10.). Ezért fontos a képzési idő hivatásunk tisztázásában, a havi összejöveteleken való rendszeres részvétel. Avilai Szent Teréz megtapasztalta, hogy belül van lelkében, és lelkesítette, hogy megoszthatja az istenélményt a körülötte lévő társaival. Nagyobb csalódások, akadályok és elkedvetlenítések ellenére semmi sem akadályozta meg abban, hogy mindenben Isten szent akaratának a teljesítésére összpontosítson. Élünk ajándékozó életet, szolgáljunk, figyeljünk arra, mivel szerezhetünk másoknak örömet. Előbb-utóbb mások is viszonzják a szeretetet, megszületik a kölcsönös szeretet, az egység csírája! Csak a kölcsönös szeretetben valósulhat meg a Szentháromság élete! „Legyetek egymás iránt jóindulatúak, könyörületesek, bocsássatok meg egymásnak, amint Isten is megbocsátott nektek Krisztusban.” (Ef. 4,32)

Nagy Szent Teréz születésének 500. évfordulójára készülünk, amit hat éves előkészületi idő előz meg. Beléptünk a negyedik előkészületi évbe, ennek szellemében Renátó atya előadásában összefoglalta a Belső várkastély lakásait. Az elmondottakból kiemelem a várkastély 7. lakását, annál is inkább, mivel közösségünk most ezzel a lakással foglalkozik egyéni és közösségi megbeszéléseinken. Az elmúlt kétezer év keresztény irodalmának egyik legfontosabb művét tartjuk kezünkben. Avilai Szent Teréznek adatott meg az a kegyelem, hogy a Belső várkastély című művében összefoglalást adjon a keresztény misztika teljességéről. A lélek minél közelebb ér Királyához, annál erősebb lesz a fény még a távolabbi lakásokban is. S valóban, amikor a lélek belép abba az egybe, amely fontosabb valamennyinél, mert benne folynak a legbizalmasabb beszélgetések Isten és a lélek között, a Nap kiűzi minden lakásból a sötétséget, a gonosz szellemeket és a vadállatokat olyan nyira, hogy még a várfal is (test) fényben fürdenek. A 7. lakás a lelki házasság kegyelmeit hangsúlyozza. Ez a házasság a

misztikus élet csúcsa az Istennel való egyesülés olyan állapota, amelyben a lélek már a mennyei boldogság előízét élvez. „Mint valami lángtenger, mint valami ragyogó fényességű köd, úgy jelenik meg szelleme előtt külön-külön a három isteni személy... Ekkor érti csak meg a lélek igazában, amit az Úr mond az evangéliumban, hogy ha valaki szereti őt és megtartja parancsolatait, akkor az Atyával és a Szentlélekkel együtt eljön hozzá és nála fog lakni.” (7. lakás, I. fejelet.) „A lélek, illetve annak szellemi része eggyé lesz Istennel. Isten, aki maga is szellem, ily módon akarja megmutatni irántunk való szeretetét, s egyesekkel így akarja megértetni, hogy mire képes Ő szeretetből irántunk, s azt akarja, hogy dicsőítsük ezért nagyságát. Ugyanis oly szoros frigyre lép teremtményével, hogy amint e földön az ember nem válhat el házastársától, úgy Ő sem akar többé attól a lélektől elválni” (2. fejezet). Mit jelent lelki életet élni? Azt, hogy Isten rabszolgái legyünk, hogy viseljük azt a bélyeget, melyet Jézus az Ő vasával, a kereszttel sütött ránk. Tekintsük ezt kegyelemnek! Az alapok ne álljanak csupán ajakimból, elmélekedésből, gyűjtsük, gyakoroljuk az erényeket. Máriának és Mártának mindig együtt kell lenniük, nyitva kell, hogy legyen a ház kapuja, és a szívünk ajtaja Jézus látogatására. A Teremtő eljött megpihenni, a teremtmények befogadták, mind a kettő a maga módján. Csend van, de a szavak is jönnek, mennek... Ebben a házban jelen van Isten országa. Emlékekből élünk, de az emlékek azért maradtak meg, hogy azokból gazdagodjunk. Mária és Márta kapcsolatában meglátjuk egy keresztény közösség mintáját: ahol a szavak jönnek-mennek, és nem valami elvont menynek országáról szólnak, hanem az Ég Királyáról, aki Személy, aki él, és aki jelen van, Mária és Márta közösségében, ahol a szavak mögött csöndesen megvalósul Isten országa minden gazdagságával. A mi VÉK közösségeink is váljanak minél erősebbé Isten szolgálatában!

Szentségimádásra a közösségek Avilai Szent Teréz Belső várkastély című művének egy-egy gondolatával készültek, amit az Úr előtt felolvastak, átelmélkedve.

Ebédre „terülj asztalkám” várt bennünket: minden jóval, enni-inni valóval, amit ezúton is hálásan köszönünk vendéglátóinknak! Ebéd után, a kiscsoportos foglalkozásokat (4 csoport) a közösségek egy-egy tagja vezette. Az elhangzott előadások átbeszélése, kinek mit mondott egy-egy gondolat, milyen mélységek kerültek felszínre, megbeszélésre. Megosztottuk egymással a kapott jókat, kegyelmeket, lelki gyümölcsöket. Elhangzott, hogy nagyon fontosak ezek a találkozások a közösségek életében, jobban megismerjük, erősítjük egymást, megéljük a szeretet teljességét.

Hálaadással fordultunk Istenhez, Kármel Édesanyánkhoz, mindazokhoz, akik munkájukkal, idejükkel segítették, hogy ez a találkozó létrejöhessen.

Julianna ocds
VÉK Sopron

HITÜNK TITKA ...

„Íme hitünk szent titka” – mondja a misét bemutató pap. És a hívek felelik rá: „Halálotat hirdetjük Urunk és hittel valljuk feltámadásodat, amíg el nem jössz.” Igen Uram, el fogsz jönni nagy dicsőségben, de addig se hagysz magunkra minket. Velünk maradtál az Oltáriszentségben. Itt vagy. Szentáldozáshoz készülünk. Oda akarjuk adni a szívünket annak, Aki önmagát adta értünk. Ő áldozat értünk, de bennünk és velünk és mi mind Őbenne. Szív a szívben, Test a testben, Vér a vérben. Mi Őbenne, Ő mibennünk. Így a miénk Jézus, így vagyunk mi Jézusé az odaadás misztériumában, a szentáldozásban.

Communió. Ez a szó mindent megmond. Az erős Istenfia Szíve dobog bennünk, Lelke lobog a lelkünkben, ez a Krisztus belénk áradása. Ő, hogy megszeli a szív, most Krisztussal van tele. Az Élet kenyérével, örökéletünk zálogával. Egy a kenyér, egy a Krisztus, s akik Őt esszük, valamennyien egy test vagyunk Őbenne. Testestől-lelkestől belénk száll a Krisztus. A szentáldozásban megszületik bennünk Jézus, az Ige: szívünkbe zárjuk és igyekszünk mindenkinek továbbadni az életünkkel. Szegény szívünk hordozza a legnagyobb kincset.

Ahol a Fiú, ott az Atya, ahol az Atya és a Fiú, ott a Szentlélek. Bennünk a Szentháromság. Már itt a földön bennünk a mennyország, bírjuk azt, Akit örökké szeretni fogunk. Végtelen titok hordozója a lelkünk. A szívünk kitágul. Ebben a megihitt benső világunkban milyen jól érezzük magunkat. Itt pihen, erősödik a lélek. Itt van minden, ez az otthonunk. Van Étel és van Ital és van ruhánk, mert itt csak hófehér menyegzői ruhában tartózkodhatunk. Ebből a gazdag belső világból gyönyörűség kiáradni a saját életünkre, az életre. Csupa jósággal nagy-nagy szeretettel közeledni mindenkihez. Őbenne szeretni és Őt látni az emberekben. Őt „akiben egy test vagyunk valamennyien”.

„Krisztus teste” – mondja az áldoztató. „Ámen” – válaszoljuk elérzékenyülten. És csak sejtjük, hogy mi történik akkor és ott. De lángol a szív, mint az emmauszi tanítványoknak. Mert ott van az Isten és vele minden édes és mélységes titok, sejtelmes valóság...

Máriának vállruhája rajtunk ...

A Skapuláré Társulatok rovata

LÁTTAM ÉS HITTEM

Nagyszombaton az Úr különleges ajándékát nyújtotta át nekem, erről kívánok most beszámolni. A reggeli zsolozsma után szombaton a házimunkába merültem el, az ünnepre készülődve. Mint mindig, most is szólt a rádió, és délután megunva az eddig hallgatott adót a katolikus rádió adását kezdtem el hallgatni. Éppen az „ötödik” evangéliumról volt szó, a torinói lepelről, amiről a riporter Fecske Orsolya szociális nővérrel beszélgetett. A nővér részletesen ismertette azokat a megállapításokat, amik alátámasztják, hogy a lepel bizony Krisztus halotti leple. A műsor véget ért, és én is végeztem a házi munkával. Az interneten akartam tájékozódni a nagyszombati eseményekről, és itt értesültem róla, hogy egy olasz televízió élőben közvetít Torinóból, a székesegyházból, ahol őrzik a leplet.

„A torinói székesegyházban 300 beteg és kísérőik, valamint 30 fiatal lesz jelen. Boldog II. János Pál az »ötödik evangéliumnak«, XVI. Benedek pedig »nagyszombat ikonjának« nevezte a felbecsülhetetlen értékű ereklyét. Ferenc pápa videó-üzenetben köszönti mindazokat, akik a »mondovízió« révén csatlakoznak a nagyszombati szemlélődő áhítathoz.” – írta a Magyar Kurír internetes oldala. Bekapcsoltam a tv-t, és csak néztem, szemléltem a leplet. Szinte hihetetlen volt, hogy élőben látom! Látam már filmen, interneten, de itt élőben láttam, és ez más volt.

Aztán indulnom kellett a szertartásra, a Huba utcai Kármelhegyi Boldogasszony templomba. Beléptem a templomba, a bejárat mellett a szentsírhoz siettem és nem volt ott az Úr! Elvitték. Az Úr kegyelme révén átérezhettem az asszonyok döbbenetét, kétségbeesését, amit akkor éreztek, amikor hajnalban a sírhoz menve azt üresen találták. A templom még ekkor üres volt, de aztán lassan megtelt és elkezdődött a nagyszombati szertartás. Amikor az atya felolvasta az evangéliumnak az a részét, hogy „Péter azonban menten a sírhoz futott. Benézett a sírba, de csak a lepleket látta ott. Igen elcsodálkozott a történteken és hazament”.

És akkor majdnem hangosan felkiáltottam: én is láttam ezt a leplet! Igen én láttam ezt a leplet! Láttam és hittem.

Török Józsefné
skapuláré társulati tag

ZARÁNDOKLAT MARCELL ATYA NYOMÁBAN 2013. június 16-án

(a zarándoklaton készült fotók a belső címlapon láthatók)

A budapesti Kármelhegyi Boldogasszony templom skapularé társulata András atya vezetésével június 16-án vasárnap útra kelt, hogy Marcell atya szülőföldjét felkeresse. Az első állomás Zalakomár volt. Ugyanis Marcell atya, aki Marton Boldizsár néven Zalakomárban (akkori néven Kiskomáromban) 1887. szeptember 9-én született. Megtekintettük itt a templomot. A templom gyönyörűen fel volt díszítve, mivel a plébános atya 25 éves jubileumát ünnepelte a község. Ebben a templomban keresztelték meg Marcell atyát, és áll még a keresztelő medence, amely születésének idején is már használatban volt. A temetőben meglátogattuk szüleinek sírját, amit a helyiek nagy szeretettel tartanak rendben. Kedves idegenvezetőnk megmutatta azt a telket, amelyen a szülői ház állt. Egyik társunk fogalmazta meg érzéseinket, hogy mennyivel közelebb kerültünk most Marcell atyához, látva, hogy hol született és élt gyermekkorában!

A következő állomás Kányavári sziget volt, ahol a Kis-Balaton csodálatos és egyedi növény és állatvilágával ismerkedtünk. Sajnos sok idő nem volt rá, de kellemesen felüdültünk a csendben, ahol csak a madarak csaptak zajt énekkel.

A következő állomás Zalavár volt. Itt a Várszigeten nyitotta meg kapuit a Kis-Balaton Ház, amely a Kis-Balaton természeti értékeit mutatja be. Zalaváron végzett missziós munkát Szent Cirill és Szent Metód, akiket II. János Pál pápa Szent Benedek mellett Európa védőszentjeivé nyilvánított és itt emeltek templomokat (már csak romjait láthatóak) és apátságot Szent Benedek fiai Isten dicsőségére a mindennapi „Ora et Labora” szellemében. Áll egy Árpád-kori kápolna is, amelyet szintén nem rég újíttak fel. Egykor Bulcsú vezér bírta e területet, s a legenda szerint innen indult Búvár Kund az országra támadó német hajókat elsüllyeszteni.

Marcell atya életének jelentős állomására, Keszthelyre délután értünk be. A karmelita kolostor kápolnájában András atya misét mutatott be. Szerény szemé-

lyem elvállata az énekesi szolgálatot. Az evangéliumig semmi gond sem volt, azonban sehogyan sem jutott eszembe a Sanctus dallama. A homília alatt is lázasan lapozgattam elmém rejtekeiben, hátha beugrik a dalam. De nem! András atya a Szűz Anyáról beszélt, és ekkor hirtelen egy rövid fo hásszal fordultam a Szent Szűzhöz, feltekintve a kápolna főoltárán levő szobrára: Szűz Anya segíts! És abban a pillanatban beugrott a dalam! Mélységes hálával és hittel teltem el!

A szentmise után régi kedves ismerősünk, Imre atya vezetett minket a temp-

lomban és a kriptában. Imádkoztunk a meghalt és itt eltemetett karmelita atyáért, különösen János atyáért, akit többen is ismertünk.

Még egy rövid sétára volt időnk Keszthely belvárosában, be tudtunk menni a Magyarok Nagyasszonya plébániatemplomba, és megtekintettük kívülről a gimnáziumot is, ahol Marcell atya tanult.

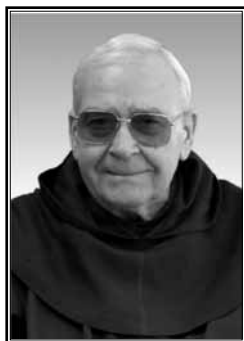
Útközben imádkoztunk, lefele és hazafele is. Hálát adunk az Úrnak, hogy gyönyörű időt adott nekünk, kedves sofőröket és útikalauzokat.

*Török Józsefné
skapuláré társulati tag*

IN MEMORIAM

**KRISZTUS KIRÁLYRÓL NEVEZETT
MAGYAR MÁRTON ATYA OCD**

Márton atya 1919. január 21-én született Abdán. A keszthelyi Kármel juvenátusában volt tanuló, majd Győrben végezte a noviciátust, Marton Marcell atya magisztersége alatt. 1935. szeptember 17-én tette le első fogadalmát. Filozófiai és teológiai tanulmányait a Szentföldön végezte, majd 1943. július 4-én a Jeruzsálemi Latin Pátriákra pappá szentelte a Jeruzsálemi Szent Sír Bazilikában. A II. Világháború alatt magyar származása miatt brit fogságba esett. Amikor a kommunista rezsim Magyarországon feloszlatta a rendeket, Márton atya a Szentföldön maradt, ahol a Stella Maris kolostorunkban tanított, valamint a Haifában lévő plébániánkon segített az arab keresztények pasztorációjában. Az ő kezdeményezésére került új tetőszerkezet a haifai házunkra, illetve egy Illés szobor az El Muhraqa-i rendház mellé.

1967-től Márton atya az Osztrák Tartomány tagja lett. 1981-ig Bécsben, majd utána Linzben volt keresett gyóntató és lelkivezető. Minden erejével segítette a Magyarországon nehéz helyzetben élő katolikusokat, illetve az emigráns magyarokat.

A kolostor kertje nagyon fontos volt Márton atya számára, a Stella Maris-on és Bécsben is szeretettel gondozta a kertet. A linzi szobája ablakpárkányán elhelyezett virágkompozíciói szemet gyönyörködtetőek voltak. Természetesen szorgalmasan gondozta lelke belső kertjét is. Hűségesen imádkozott a kóruson, szerette az ünnepélyes liturgiákat és sok zarándokhelyet meglátogatott. Szívén viselte és előmozdította novícius magiszterének, Marcell atyának a boldoggá avatási ügyét.

Ez elmúlt években sokat gyengült az egészségi állapota, ami miatt 2010-től a linzi Szent Kereszt Nővérek által fenntartott otthonban élt, ahol nagy szeretettel gondoskodtak róla. Földi zarándokútját 2013. május 16-án fejezte be. Temetése május 24-én volt Linzben. Testét a rendház kriptájában helyezték örök nyugalomra.

CAMILO MACCISE EMLÉKÉRE

*Mindnyájan találkozunk ott fenn!
Mindnyájan találkozunk ott fenn, a mennyei Kármelben!*

Egy évvel ezelőtt, 2012. március 16-án hunyt el Camilo Maccise (1937-2012) karmelita atya.

Halála előtt néhány nappal egy rövid videóüzenetet küldött testvéreinek. Ez volt utolsó tanúságtétele s mintegy spirituális végrendelete. Ennek fordítását közöljük.

A mexikói származású Camilo Maccise atya a rend általános előljárója volt 1991 és 2003 között, 1994-től 2001-ig pedig az Általános Elöljárók Uniójának elnöki tisztségét is betöltötte.

Számos könyvet írt biblikus, lelkeségi és szerzetesi témában. Szegények melletti elkötelezett életével, teológiai munkásságával, a szerzetesi élet megújulásán való szüntelen fáradozásával és mindig közvetlen, jóságos emberségével sokak példaképe, bátorító útítársa volt.

Maccise atya spirituális végrendelete:

„Kedves Testvéreim és Nővéreim! A súlyos betegségnek ebben az időszakában megtapasztalhattam – úgy, mint korábban soha –, hogy valóban egy család vagyunk: mindnyájatok érdeklődése, imáitok, áldozataitok, megemlékezéseitek, üzeneteitek... mind azt éreztette velem, hogy az Úr olyan szerzetesrendbe hívott engem, amely a testvériség, a szeretet, a kommunió és a béke közössége. Mindnyájunkat Isten vezet életünk útján, mi pedig megtapasztaljuk az ő jelenlétét és közelségét. Fogja a kezünket, és ismeretlen ösvényeken vezet bennünket, ahogyan Edith Stein nővérünk mondta: –Hogy hová vezet bennünket az Úr, azt nem tudjuk, mi csak azt tudjuk, hogy ő az, aki vezet bennünket.” „Ezért – teszi hozzá – tegyük csak kezünket az Úr kezébe, és engedjük, hogy ő vezessen minket.”

Amikor egy bő évvel ezelőtt, felfedezték a rákos daganatot bennem, az első dolog, amit tettem, az volt, hogy hálát adtam Istennek az egészségben eltöltött 73 évért, amellyel megajándékozott, utána pedig egészen az ő kezére bízam magam. Egyik rendtársam megkérdezte, hogy lelki sötétségben élem-e meg ezt az Isten-

től érkezett megpróbáltatást. Azt válaszoltam, hogy lelki sötétségből semmit se érzek. Inkább egyfajta érzések nélküli állapotba kerültem, ürességet tapasztaltam meg, ám lelki békében. Egyre nőtt bennem a meggyőződés, hogy tényleg az a legjobb dolog, ahogyan Edith Stein mondta, ha engedjük magunkat az Úr által vezetni. „Isten útjai nem a mi útjaink, és az ő gondolatai nem a mi gondolataink”, de azok mégis mindig „az irgalmasság és a hűség gondolatai”.

Szentjeinktől is sokat tanultam, de Isten ígéréből még többet. Isten ígéje – vagyis maga Jézus Krisztus – vezetett engem papságom ötven éve alatt. Nem tudom, elmondhatom-e még az aranyisémet ezen a földön, vagy majd csak a mennyben. Április 29-én lesz ötven éve, hogy pappá szenteltek. Vannak olyan szentírási szövegek, amelyek jól kifejezik lelki tapasztalatomat: „Isten útjai nem a mi útjaink, és az ő gondolatai nem a mi gondolataink.” „Isten minden útja irgalom és hűség.” „Az Isten szeretőknak minden – még a bűn is – a javukra válik.” „Ha valaki fáradtnak érzi magát, jöjjön hozzám, és én felüdítem.” „Krisztus nem veszi el tőlünk a keresztet, hanem segít, hogy hordozni tudjuk.” „Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene. Ő megvigasztal minket minden megpróbáltatásunkban, hogy mi is megvigasztalhassuk azokat, akik szomorúak, azt a vigasztalást nyújtva nekik, amelyet ő nyújt nekünk.” „Vesd az Úrra terhedet, és ő gondot visel rád.” „Istenben élünk, mozgunk és vagyunk.”

Szentjeinktől is sokat tanultam: szent anyánktól, Avilai Teréztől tanultam: „Semmi se zavarjon, semmi se rémítsen.” Ugyancsak tőle tanultam azt, amit önéletrajzában ír, a 19. fejezetben: „Isten nem fárad bele abba, hogy adjon, mi se fáradjunk bele abba, hogy elfogadjunk.” Keresztes Szent János atyánktól tanultam meg, mit jelent a hit útján járni, és azt, hogy „Isten ránk vetett pillantása szeretet”, és „ahol nincs szeretet, oda vigyél szeretetet, és majd megszületik a szeretet”. Lisieux-i Szent Teréztől tanultam, hogy „minél inkább a szegények közt leszel, az Úr annál inkább szeretni fog téged”. Szent Edith Steintől tanultam meg, hogy mit jelent az igazság keresése, és azt, hogy ami nem volt az én terveim között, az ott volt Isten terveiben. Életem végén azt mondhatom: elsősorban Isten ingyenességét (gratuitas) tapasztaltam meg: Isten ingyenességét, aki megajándékozott az étellel, Isten ingyenességét, aki úgy intézte, hogy egy jó, összetartó családba szülessek, Isten ingyenességét, aki a Kármelbe hívott, Isten ingyenességét, aki vezetett engem a papságra és a szerzeteséletre való felkészülés időszakában és Isten ingyenességét most a betegségemben, melynek még a legkisebb kis részletét is ő gondolta el számomra, és ezekben ő érkezik hozzám.

Testvéreim, nővéreim, biztosan eljön majd az idő, amikor mindnyájan találkozunk ott fenn, a mennyei Kármelben, de addig is járjuk tovább utunkat, s állítsuk Isten és az egyház szolgálatába ezt az oly csodás karizmát, amelyet Jézusról nevezett Szent Teréz és Keresztes Szent János adott nekünk.

(Tözsér Endre SP fordítása)

Forrás: Testimoni 35 (2012/7) 28.

POSTALÁDÁNKBÓL

Az alábbiakban közöljük Krasznai Lajos szobrászművész dédunokájának, Révay Máténak az előadását, melyet Cleveland-ben, az amerikai magyarok előtt tartott dédapja munkásságáról. Krasznai Lajos erős szálakkal kötődik a kármelita rendhez, minthogy életének főműve a keszthelyi Kis Szent Teréz Bazilikánk teljes szobrászati kialakítása. Az előadás beküldését szívből köszönjük Hitesy Ervinnek.

OLTÁROK ÉS SZENTEK A VÖRÖS CSILLAG ÁRNYÉKÁBAN

Előadásomban Krasznai Lajos egyházi szobrászművész munkásságából adok ízelítőt, aki a két világháború közötti katolikus megújodási mozgalom templomépítései során országos ismertségre tett szert. Alkotásai rendszeresen szerepeltek a korabeli újságokban, magazinokban. Műtermében rendszeres látogatók voltak püspökök, grófok. Szobrai, oltárai és más szobrásmunkák az egész ország területén megtalálhatóak voltak.

A kommunista hatalomátvétel után a Katolikus Egyház helyzete alapjaiban változott meg. A szerzetesrendeket feloszlatták, az iskolákat államosították és azokat, akik ellenállni próbáltak bebörtönözték vagy kitelepítették. Az újonnan létrehozott Egyházi Hivatal irányítása alá kerültek az egyházak. Az új hatalom főiskolai állást ajánlott Krasznai Lajosnak, ezzel akarta párjára állítani az öreg művészt. Azonban ő ezt visszautasította: „Voltam, vagyok és leszek az Egyház művésze.” Megfenyegették,

Krasznai Lajos a műtermében

hogy a templomokat bezárják és a papok pedig koldulni fognak, erre is szívből választott: „Akkor koldulni fogok a papokkal.”

Ellenállása miatt Krasznai Lajosnak nem biztosítottak orvosi ellátást hosszas betegsége során. Végül otthonában halt meg 1965-ben. Számtalan alkotás örzi keze munkáját, azonban neve az elmúlt évtizedek során teljesen feledésbe merült.

Dédapám, Krasznai Lajos nem tartotta fontosnak, hogy listát vezessen alkotásairól. Mi az utódok, azonban fontosnak tartjuk, hogy emléket állítsunk munkásságának. A történelem viharai sok dokumentumot és alkotást megsemmisített, más művek pedig nagyon rossz állapotba kerültek az időjárás vagy a szakszerűtlen restauráció miatt. Krasznai Lajos egy olyan történelmi korban élt, amelynek a megítélése máig vitatott. Megélte a hírnevet és megélte a megaláztatást is. Ő azonban mindvégig ugyanaz az ember volt, aki csak dolgozni akart. Nem újíto volt, hanem az európai stílusirányzatokban jártas művész, aki a kor ízlésének engedve formálta alkotásait.

A családi ereklyeként őrzött nagy mennyiségű fénykép, vázlat, és dokumentum képezi az alapját annak az internetes honlapnak www.krasznailajos.hu, amely áttekintést ad Krasznai Lajos munkásságáról. A honlap fennállása óta számtalan kutató és helytörténész talált információkat, korabeli dokumentumot a honlapon. A tőlük kapott fényképek segítségével folyamatosan bővítjük az összeállítást.

A magyar tájakat jól ismerő ember két helyen egészen biztos láthat Krasznai alkotást. Az egyik IV. Béla király szobra, aki erőt sugárzó módon őrt áll a Visegrád városa előtt az autótűt fölött átívelő kőkapunál. A másik csendesen elbújó alkotás egy bronz feszület, amely Veszprémben a Benedek hegyen álló kőkeresztben függ. Aki a veszprémi várból letekint, ezt a keresztet láthatja város feletti sziklás hegyen.

A visegrádi IV. Béla szobor

Ez a két alkotás jól mutatja Krasznai Lajos alkotásainak témáját. A magyar történelem nagy alakjai, az Árpádház szentjei és az egyházi megrendelésre készült szentek, oltárok templombelsők. Az alkotások zöme a kor historizáló kordivatja szerint nemes egyszerűséggel hirdeti az ábrázolt példakép erényeit.

Ki volt Krasznai Lajos?

Egy budai német családban látta meg a napvilágot 1884-ben Krausz Lajos néven, a család ezután költözött pestre, ahol az apa idegenvezetőként dolgozott a Nemzeti Szállóban. A terézvárosi plébános figyelt fel tehetségére és biztatta, hogy lépjen művészi pályára. A fővárosi Mintázó Iskola növendéke volt 1903-ig. Apja nem pártolta fia művészi ambícióit, tisztességes polgári foglalkozást szánt neki. Apja rosszallása ellenére külföldre ment, hogy Nyugat-Európai művészeknél tanulja meg a szobrászat fortélyait. 12 éven át tanult és dolgozott Bécsben, Németországban, Svájcban, Luxemburgban, Belgiumban és Franciaországban. Apja csak az odaútra adott neki vonatpénzt, azért, hogy majd könyörögni kelljen, amikor rádöbben arra, hogy ez a „tingli-tangli élet” nem vezet sehová. Valójában azonban Lajos sikeres szobrász lett, nemcsak híre érkezett haza, hanem anyagilag is ő támogatta családját ebben az időben. Giesswein Sándor prelátus hívására tért haza Magyarországra és nyitott műtermet Pesten a Lehel utcában. Fiatal felesége Hermina két gyönyörű lánnyal ajándékozta meg, de súlyos betegsége következtében már nem érte meg kisebbik lánya második születésnapját. Névváltoztatásra megbízói kérték a harmincas évek közepén. Ekkor magyarosította nevét Krauszról Krasznaira. Politikai szerepet sohasem vállalt, egyedül a katolikus egyetemisták és főiskolai hallgatók egyesületének a Foederatio Americana-nak volt lelkes tagja.

**A Szegedi Fogadalmi Templom
Szent Gellért oltára**

Krasznai Lajos az első időkben kisebb megbízásokat kapott: hősi emlékműveket és síremlékeket készített és állami pályázatokon szerzett nagyobb munkákat. A megmaradt referencia levelek és ajánlásokból tudjuk, hogy megbízói mennyire meg voltak elégedve az alkotásokkal, amelyeket készített.

Az egyházi megbízásoknál eleinte, mint oltárépítőt és szobrászt hívták, később már az oltárok megtervezését

is előszeretettel bízták rá. Több alkalommal dolgozott a kor híres építészeivel Árkay Aladárral és Foerk Ernővel is. Az egyik legszebb alkotása a Foerk Ernő tervezte Szegedi Fogadalmi Templomban álló Szent Gellért oltár és annak szobrai.

Élete főműve a keszthelyi karmelita Kis Szent Teréz Bazilika teljes szobrászati kialakítása. Az összes oltár és márványszobor az ő alkotása. A karmelita rendhez mindig is különleges szál kötötte a művészt, a rend jelképét a skapulárét egész életében magával hordta. Halála után pedig itt a karmelita templom kriptájában találta meg végő nyughelyét.

Vannak alkotások ország-szerte, amelyek gipszből kerültek kialakításra, az egyszerű szemlélő csodálkozhat is, hogy miért csak gipszből készült egy-egy szép vonalú alkotás. Erre a válasz egyszerű, nem volt meg a fedezet a márványszoborra, így a hívek láthatták, hogy milyen szobor is kerülne oda, ha összegyűlné a szükséges összeg az anyagra. A történelem azonban úgy hozta, hogy a negyvenes-ötvenes években már nem templomi szobrokra gyűjtöttek pénzt a hívek.

Nagyon sok Krasznai alkotás elpusztult, vagy eltűnt, mert az épület a kommunizmus alatt új funkciót kapott. Ilyen volt például Budapesten a Mária Kongregáció kápolnájában álló Mária oltár, a híres Manréza lelkigyakorlatos ház kápolnája és más szobrászmunkái, a Sophianum leánynevelő intézetben álló szobrok vagy a Regnum Marianum templom, amelyet teljesen elbontottak az összes Krasznai szobrászmunkával együtt. A győri vármegye házában álló bronz Szent Imre szobor is hasonló sorsra jutott.

Számos alkotás azonban megmaradt, ilyen például a Máriaremetei kegytemplom udvarán álló műkö Szent István kút, szobrok és stáció sorozat. A csodálatos

A keszthelyi karmelita bazilika főoltárának Liseaux-i Szent Teréz szoborcsoportja

parkban álló alkotások nagyban hozzájárulnak a hely hangulatához. Restaurálásukhoz arra volt szükség, hogy 1997-ben huligánok tegyenek kárt bennük.

A Pécsi Pius templom szobrai és oltárai és a Rábacsanakai templom márvány főoltára is szép példája Krasznai Lajos munkáinak. De szobrok láthatók Veszprémben, Perkátán, Tihanyban, Máriamakkon, Badacsonytomajon, Cegléden, Abonyban, Vácon, Zalaegerszegen, Egerben, Székesfehérváron, Tatabányán és számos további kisebb és nagyobb településen.

Álljon itt két idézet az útókor méltatói közül:

Krasznai Lajos mesterember volt a szó eredeti és nemes értelmében. Nem a folytonos megújításra törekedett, hanem arra, hogy a művészileg már kipróbált utakon járva a lehető legnagyobb műgonddal, a historizáló kordivatnak engedve bensőséges melegségű szobraival maradandót formáljon a harmóniára törekvőművészi látásmódból. (Budai Polgár, 1999. június 24.)

A közízlés és az új egyházművészet nem mindig találkozott. Krasznai Lajostól kora, két korszak közé szorítva, eszményi lelkesedést, ihletettséget, elragadtatást várt. Várta lelkének magasba emelését, megnemesítését. Mindezt meg is kapta tőle a szobrok, oltárok százaiban, ezért vagyunk hálásak neki születésének 100. évfordulóján. (Erdőssy Béla megemlékezése)

Úgy gondolom, hogy magyarként különösen fontos óvni és őrizni kulturális emlékeinket, eredményeinket. Ehhez arra van szükség, hogy büszkék legyünk elődeinkre, lássuk mi is értéknek kultúránkat, hagyományainkat, nyelvünket. Úgy érzem, fontos, hogy a kultúra minél kevésbé legyen politikai térben. Krasznai Lajos élete és munkássága jó példa arra, hogy miként változik meg egy alkotó értékelése, megítélése a változó politikai közegben. Dédapám úgy lett híres, hogy sohasem kereste a hírnevet és úgy lett ellensége egy politikai rendszernek, hogy sohasem politizált. Dédapám élete személyes példaként is előttem áll: fiatalként nem volt rest több mint egy évtizeden át tanulni, azért, hogy aztán a megszerzett tudását Magyarországon kamatoztassa, mindezt tette a józan atyai tanácsok ellenére is. Egész életében azt a munkát végezte, amit maga választott, és amiben tehetséges volt. Egész életében keményen dolgozott és nem várt segítséget államtól, politikától. Családjától többek között ezekkel a szavakkal búcsúzott: „Igyekeztem monumentálisat alkotni Isten dicsőségére. Isten áldását kérem a papokra.”

(Elhangzott 2012. november 25-én az 52. Magyar Kongresszuson Cleveland, Ohioiban)

HÍREK

FERTŐ-TAVI BÉKEKÖRMENET

2013. május 26-án a Soproni Városlébánia, az Európai Borlovagrend, települések polgármestereivel, Vék, skapulárisok, hívek részvételével a Fertő-tavon immár 9. alkalommal került megrendezésre a Fertő tavi Békekörmenet. A „Békejelkép” kereszt eredeti helyén, a tavon, a határok megszűntével a megemlékezés helye lett. Az Úrnapjához kötődő békekörmenet az osztrák-magyar határpont B0 körül vezet, ahol egy békeszimbólum (kereszt) található. A „valás nem ismer határokat” mottójaként „a Fertő-menti” népek összetartozását és együttműködését szimbolizálja.

A négy égtáj oltárát jelképezve, a Fertő-tó négy kikötőjéből: Fertőrákosról, Rustról, Mörbischről és Illmitzről személyhajók indultak, amelyek a határponton tartandó ökumenikus istentiszteleten találkoztak. A központi hajó du. 14 órakor indult a fertőrákosi öbölből, úrnap ioltárral, baldachinnal, Horváth Imre Városlébános atyával, és Gabnai Sándor evangélikus esperes lelkésszel. A Drescher hajótársaság (Ausztria) hajói lombokkal, virágokkal, zászlókkal, szalagokkal feldíszítve indultak a kikötőkből.

Ez a kép már az égtájak felől érkező hajókat ábrázolja, amint a cél felé haladnak, a Békejellkép – kereszt találkozásához. A tó vízébe betonozott alapzaton álló kereszt, arra hívta fel figyelmünket, hogy a vallás nem ismer határokat és hirdeti a Fertő-menti népek összetartozását. Ezután a találkozás a „BO” pontnál volt, oda érkeztek a hajók.

A határponton a résztvevő hajókat egymáshoz kapcsolták, így mikrofonon keresztül minden hajó utasai hallották

az úrnapi megemlékezést. Magyarul, németül került felolvasásra az evangélium egy-egy szakasza, könyörgés, ima. Mit jelent áldást kapni a szent kereszt ereklyével? „Aki utánam akar jönni.” (Lk. 9,23) Nincs ember, akinek földi életében ki ne jutna a keresztből, szen-

vedésből. Ezek lehetnek testi bajok; de lehetnek embertársainktól származó ellenségeskedés, irigység... Gondoljunk arra, hogy ha készségesen elfogadjuk keresztünket és egyesítjük azt Krisztus keresztjével, akkor nekünk, keresztényeknek, akik az Örömhír hordozói vagyunk, derűt kellene sugároznunk ebbe a szomorú világba! Lehet, hogy csak annyi: ne siránkozzak, hanem mosolyogva, szeretettel hordozzam keresztemet, forduljak mások felé szerető szívvel!

Az áhítatot mindig más-más hajó zenekara szolgáltatta. Az Eszterházi huszárok ünnepi egyenruhában tisztelegtek.

Induláskor még felhő borította az égboltot, de a színhelyen már előbuk-

kant a nap, sugarai fényét árasztotta ránk, és az óriási víztükörre. Vitorlázók csatlakoztak a nagy hajókhoz, sirályok kísérték, szálltak le-fel körülöttünk. Mindegyik hajón zenekar volt, azok játéka még ünnepélyesebbé tette az együttlétünket.

Muzsikált a Fertő: Mint egy óriás, sima tükör, bent igazítja mosolyát a Nap, ahogyan előttünk mendegélt. A Nap azt hiszi talán, hogy arca foltos, sebhelyes, mert a felhőtakaró előtérbe került, egy sűrű, sötét fátyol integet.

Fénye bár fogy, már távolodik, de sugarától mégis még tündököl, és hízoglyon visszanevet, az óriás víztükör.

*Julianna ocds
VÉK Sopron*

AZ OCARM ÉS OCD GENERÁLIS TANÁCS KÖZÖS ÜZENETE AZ EGÉSZ KÁRMELITA CSALÁDNAK

Aylesford (2013 május 31. – A Hit évében, mi a két Generális Tanács, (OCarm és OCD), elzarándokoltunk Aylesfordba, Angliába. Ez a hely szimbolikus jelentőséggel bír az egész nagy Kármelita Család számára. Most innen, egy nagyon régi kármelita kolostor falai között, amit 1242-ben alapították Kármel-hegyi zarándokok-remeték, írjuk nektek ezt az üzenetet Stock Szent Simon ünnepén.

Ezeknek a zarándokoknak, remetéknek a Szentföldről Európába való visszatérése, a remetelétből a kolduló szerzetesi életbe és az ő Istennel való csodálatos tapasztalatuk és ismeretük, és legfőképpen az ő alázatos és testvéri hitük és bizalmuk a Szent Szûzben, egy olyan korban, amikor a kultúra és vallás oly' nagy válságban volt, arra ösztökölt bennünket, hogy mélyen átgondoljuk saját misszióinkat a mai világban és korban. Ez volt az a legfontosabb ügy és teendő, aminek P. Benito de Marchi (comboniánus misszionárius) által irányított munkánk legnagyobb részét szenteltük.

Aylesfordban a helyi Kármelita testvérek közösségének vendégszeretetét élveztük, akiknek nagyon nagy hálaival és köszönettel tartozunk a meleg és igen figyelmes fogadtatásért. Ez egy imádkozásban, testvéri együttlétben és elmélkedésben gazdag időszak volt, ami idő alatt két igen nagy jelentőségű ökumenikus élményben volt részünk. Először is, együtt

tarthattuk a vasárnapi első vesperást anglikán testvéreinkkel Rochester ösi katedrálisában (amelynek alapítása egészen 604-re nyúlik vissza), majd ezt követően Cambridge-ben Canterbury kiérdekesült érsekével, Dr. Rowan Williams teológussal, a kármelita szentek lelkiségének híres és igen nagy ismerőjével találkoztunk. Ezen két imádságban és teológiai elmélkedésben gazdag találkozó sokat segített nekünk annak megértésében, hogy a mai kori küldetésünk megvalósításához fejleszteni kell a többi keresztény felekezettel való együttműködést és mindezt egy ökumenikus nyitás hozzáállásával kell megtennünk.

Ebből a Kármel európai gyökereinél tett zarándoklatunkból jött az az alázatos meggyőződésünk, hogy a globalizáció, a minden irányba való mobilitás, a „más” benyomulása, az egyén, individuum fontossága és Isten elfeledése által jellemzett kor egy újfajta missziós lelkiséget kíván meg, azaz egy egyre jobban evangéliumibb és egyre kevésbé öntelt szívet. Az, amit meg akarunk osztani másokkal nem a régi ember világmérete és hozzáállása, hanem az az emberség, amit az Atya egyfajta ajándékként, az ő meghalt, feltámadott és a Szentlélek által örökké sugárzott Fián keresztül adott számunkra. Rowan Williams, amikor az utolsó Püspöki Szinóduson felszólalt, Szent Edith Steinre hivatkozva, ezt az új emberséget „szemlélődő emberségnek” nevezte.

Ezt a kifejezést, ami olyan jellemzően kármelita, mi úgy értelmeztük saját elmékedéseink során, mint egy olyan emberi természetet, ami megfeleldezik saját magáról, csendes, mentes a személyes örömszerzés hajhászása utáni vágyaktól és a gondolattól, hogy másokat úgy tegyen boldoggá, hogy rájuk kényszeríti saját ötleteit és gondolatait. Ez az Úr felé irányuló emberség képes minden embertársát, különösen a szegényeket, kitzasztottakat és szenvedőket, együttérzéssel és megértéssel látni és kezelni. Ez egy befogadó és szerető emberség, amely készen áll egy szüntelen zárandoklatra ahhoz, hogy rátaláljon, a ma élő minden férfival és nővel együtt, arra az útra, ami a szentháromságos élet belsejébe vezet minket. Elképzelnünk ezt az új embert képzelenség számunkra anélkül, hogy „felszabadítanánk karizmánkat egy új korszak számára” (P. Benito de Marchi), vagyis felszabadítanánk mindazt a szemlélődő és missziós potenciált a felszínesség, önzőség, önteltség alól, ami meggátol bennünket abban, hogy meglássuk a szentháromságos szeretetet, és ami nem enged kitörni bennünket ebből az önmagába visszatérő körből. Egy pozitív szemléletből nézve, felszabadítani a karizmát annyit tesz, mint megtapasztalni egy élő, valós módon a szentháromságos kapcsolatokat a testvéri és közösségi életben; rálelnünk az evangéliumi boldogságra és megízlelnünk azt az egységet és természetességet, ami az Atya, a Fiú és a Szentlélek között áll fenn, hogy tanúságot tegyünk bárhol, bármikor és bármely szituációban, amibe csak kerülünk.

Mindezekben segít és velünk van Szűz Mária, Isten és mindnyájunk Édesanyja.

Nekünk kármelitáknak, Ő az Isten Szavára hallgatás és az élő Isten szemlélésének legmagasztosabb emberi példaképe. Ő, a legmagasztosabb szemlélődő, mindnyájunkhoz odajön és az élő Isten zárandokává válik velünk együtt. Átölel minket az ő anyai és testvéri szeretetével és meggyújtja szívünkben a felebaráti szeretet lángját. Szegény és alázatos ő, s az egyszerű skapuláré jelével óvja és védelmezi ezt a lángot a mi gyenge és törekeny emberi testünkben, valamint átalakítja azt az evangelizáció és a misszió iránti izzó szenvedéllyé. Az ő visszafogott, de hathatós jelenléte azt jelenti mindazok az életében, akik a skapulárét viseljük, hogy meghívást kaptunk ugyanerre a felebaráti szeretetre. Ebben az értelemben és teljesen jogosan kapta a Kármel Szűze a „nép misszionáriusa” elnevezést (Óscar Romero).

Kedves fivéreim és nővéreim, Aylesfordot ezzel a megújított hivatástudattal és az ehhez kapcsolódó feladatok ismeretében hagyjuk magunk mögött. A Feláradott Úr arra biztat minket, hogy ne féljünk a nehézségektől, hogy ne bátortalanodjunk el az elkerülhetetlen próbák és esetleges sikertelenségek láttán. Mindnyájunkban, akik kicsinyek és szegények vagyunk csupán, van egy nálunk sokkal hatalmasabb erő, ami legyőzte a világot. Ez a szeretet ereje, amivel az Atya szeret bennünket, ez a Szavának és Lelkének ereje, ami a világ felé vezet bennünket és megnyit minket mindazok felé, akikkel utunk során az Úr akaratóból találkozunk.

Sok férfi és nő vár ránk, és arra, hogy a Kármel családja megmutassa a mi Urunk gyengédségét feléjük. Az Úr segítsen bennünket az ő kívánságának beteljesítésében.

KÁRMELITA LITURGIKUS NAPTÁR

Július

4. csütörtök **Zsolozsma rendi halottainkért**
12. péntek **Boldog Lajos és Zélia Martin (Lisieux-i Szent Teréz szülei),** – választható emléknap
13. szombat **Jézusról nev. Los Andes-i Szent Teréz szűz,** – választható emléknap
16. kedd **Kármel-hegyi Boldogasszony,** – főünnep
17. szerda **Szent Ágostonról nevezett Boldog Teréz és Társai szüzek és vértanúk (compiègne-i vértanúk),** – emléknap
19. péntek **Boldogságos Szűz Mária, az Isteni Kegyelem Anyja,** – emléknap
20. szombat **Szent Illés Próféta,** – ünnep
27. szombat **Boldog Titusz Brandsma áldozópap és vértanú,** – választható emléknap

Augusztus

16. csütörtök **Stock Szent Simon szerzetes** – választható emléknap
2. péntek **Zsolozsma rendi halottainkért**
7. szerda **Trapani Szent Albert áldozópap,** – emléknap
9. péntek **A Keresztről nev. Szent Terézia Benedikta (Edith Stein) szűz és vértanú, Európa Társvédőszentje,** – ünnep
16. péntek **Gonzága Szent Alajosról nevezett Boldog Mária Sagrario szűz és vértanú,** – választható emléknap
26. hétfő **A mi Anyánk, a Jézusról nevezett Avilai Szent Teréz szívsebzése,** – választható emléknap

Szeptember

2. hétfő **Zsolozsma rendi halottainkért**
4. szerda **Boldog Magyar Antal vértanú,** – választható emléknap
11. szerda **Jézusról nevezett Boldog Lopez Rivas Mária szűz,** – emléknap
17. kedd **Jeruzsálemi Szent Albert püspök,** – ünnep

A folyóiratot budapesti rendházunktól lehet megrendelni. Nincs meghatározott előfizetési díja, **adományokat** fogadunk el érte. **Egy szám önköltségi ára kb. 480.-Ft.** (postaköltség nélkül). Ez csak irányár. Aki ennél kevesebbet tud adományozni, annak sem szüntetjük meg előfizetését, amennyiben igényt tart újságunkra. Csekkeket évente kétszer postázunk, **a folyóirattal együtt**, azon lehet fizetni (a magas banki díjak miatt ajánlatos csak évente egyszer megtenni, nagyobb összegben).

Köszönjük, hogy imáikkal és anyagi hozzájárulásukkal támogatják Rendünket és folyóiratunkat. Isten fizesse meg. **Minden jötevényekért templomainkban havonta egy szentmisét mutatunk be.**

TARTALOMJEGYZÉK

Tükörterem	1	Isten, aki ad	56
TANÍTÁS	2	<i>A világban, de nem a világból</i>	
„Nem töröm magam nagy dolgok után”	2	<i>A Világban Élő Kármel rovata</i>	
Az önismeret és alázat, út a szabadság felé	6	Gondolatok az alázatról	56
Jézusról nevezett Teréz: nem tipikus, folyton úton levő újító, a jövőnk ihletője	12	„Az Úr tetteket kíván	60
„NEKED SZÜLETTEM...”	28	Hitünk titika	64
Avilai Szent Teréz születésének 5. centenáriuma készülve – Megosztások ...	28	<i>Máriának vállruhája rajtunk.</i>	
ELMÉLKEDÉS	32	<i>A Skapuláré Társulatok rovata</i>	
Maradjatok meg szeretetemben	32	Láttam és hittem	65
A MAGYAR KÁRMEL KINCSEI ...	33	Zarándoklat Marcell atya nyomában ...	66
Keller Lőrinc Juvenál OCD önéletrajza ...	33	IN MEMORIAM	68
BIBLIKUM	41	Krisztus Királyról nevezett	
A Biblia kialakulásának földrajzi körülményei	41	Magyar Márton atya OCD	68
A KÁRMEL NAGY CSALÁDJA ...	47	Camilo Maccise emlékére	69
<i>Egyedül az Egyetlennel.</i>		POSTALÁDÁNKBÓL	71
<i>A sarutlan kármelita nővérek rovata</i>		Oltárok és szentek a vörös csillag árnyékában	71
Lisieux-i Szent Teréz meglepő karácsonyi megtérése	47	HÍREK	76
		Fertő-tavi békekörmenet	76
		Az OCARM és OCD Generális Tanács közös üzenete az egész kármelita családnak	79
		KÁRMELITA LITURGIKUS NAPTÁR	81

Egy évben négy szám jelenik meg.

Kiadja a Magyar Sarutlan Kármelita Rendtartomány – 8360-Keszthely, Tapolcai út 1/A,
Tel-fax: 83/311-601; www.karmelitarend.hu

A kiadásért felel P. Bakos Rafael OCD tartományfőnök

Felelős szerkesztő: P. Béri László Renátó OCD

Szerkesztőség és előfizetés: Kármelita Rendház, 1134 Budapest, Huba u. 12.
E-mail: karmelujsag@karmelitarend.hu; Tel.: (30) 526 5055, Fax: (1) 350-0867

Borítóterv: Fehér Márta OCDS

Fotók: Bencsek Máttyás ocds, Takács Antalné ocds, Török Józsefné

Nyomdai előkészítés: Pozsgai Attila

Nyomás: Alto Nyomda, 8000 Székesfehérvár, Irányi D. u. 6. – Felelős vezető: Vass Tibor

Számlaszámaink:

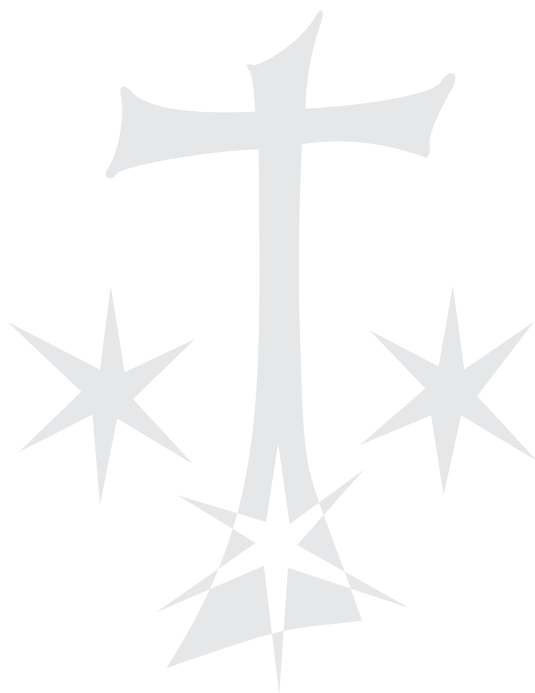
Sarutlan Kármelita Rendtartomány Györi Rendháza és Temploma

Bank: **UniCredit 10918001-00000020-63350043** (erre lehet a folyóiratra szánt adományokat befizetni)

„Kármelita Kispapok neveléséért és P. Marton Marcell Boldoggáava-tásáért” alapítvány

(Célja: a nevében foglaltak és a Kármelita Rend összes tevékenységének támogatása. **Közhasznú szervezet!** Az adományok az adóalapból levonhatók) Bank: **11100104-18055359-1000001**; Adószám: **18055359-1-41**

JEGYZETEK

JEGYZETEK

